

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 11 października 2023 r.

Poz. 5196

POROZUMIENIE NR 9

**w sprawie dofinansowania realizacji zadania publicznego pn.
„Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w gminie Radzilów”
w ramach „Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem
bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022 - 2024”**

zawarte pomiędzy **Wojewodą Podlaskim Bohdanem Paszkowskim**, zwanym dalej „Wojewodą”,
a **Gminą Radzilów** reprezentowaną przez **Krzysztofa Milewskiego - Wójta Gminy Radzilów**
zwaną dalej „Beneficjentem”.

Na podstawie art. 20 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r., poz. 190), art. 45 ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 2267), art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 i 572), oraz uchwały Nr 172 Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2022 r. w sprawie „Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022 - 2024” (M.P. z 2022 r. poz. 867), zostaje zawarte porozumienie następującej treści:

§ 1. 1. Wojewoda powierza, a Beneficjent przyjmuje do wykonania na zasadach określonych w porozumieniu zadanie zgłoszone w ramach Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka na lata 2022 - 2024, którego koordynatorem jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, pod nazwą „*Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w gminie Radzilów*”, zwane dalej „zadaniem”.

2. Zadanie, o którym mowa w ust. 1 będzie realizowane zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu, złożonym przez Beneficjenta w dniu 20 marca 2023 r., pn. „*Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w gminie Radzilów*”, stanowiącym załącznik do porozumienia oraz zgodnie ze zaktualizowanym Harmonogramem planowanych działań oraz zaktualizowaną Kalkulacją przewidywanych kosztów stanowiących załączniki do porozumienia.

§ 2. 1. Wojewoda zapewni na dofinansowanie wykonania zadania, o którym mowa w §1 ust. 1, dotację celową w kwocie **100 000,00 zł** (słownie: sto tysięcy złotych, zero groszy) w Dziale 754 Rozdziale 75495 w tym w:

- a) § 6320 100 000,00 zł,
- b) § 2020 zł,

co łącznie stanowi nie więcej niż 80% całkowitej wartości zadania.

2. Dotacja, o której mowa w ust. 1 zostanie przekazana na rachunek bankowy Beneficjenta: 21 8752 1016 0260 0114 2000 0010, w terminie 30 dni od zawarcia Porozumienia.

3. Beneficjent zobowiązuje się do wniesienia wkładu własnego na realizację zadania w wysokości **25 000,00 złotych** (słownie: dwadzieścia pięć tysięcy złotych, zero groszy), co stanowi co najmniej 20% wartości zadania.

4. Całkowita wartość zadania wynosi **125 000,00 złotych** (słownie: sto dwadzieścia pięć tysięcy złotych, zero groszy).

5. W przypadku, gdy całkowity koszt realizacji zadania ulegnie zmniejszeniu, wartość dotacji określonej w ust. 1 ulega proporcjonalnemu zmniejszeniu z zachowaniem udziału procentowego, określonego w ust. 3.

6. Zwiększenie całkowitego kosztu na realizację zadania nie stanowi podstawy do roszczenia o zwiększenie przyznanej kwoty dotacji.

7. Beneficjent zobowiązuje się do zapłaty ze środków własnych wszelkich wydatków związanych z realizacją zadania, nieprzewidzianych we wniosku o dofinansowanie.

8. Beneficjent zobowiązuje się wykonać zadanie publiczne zgodnie z ofertą z uwzględnieniem aktualizacji opisu poszczególnych działań/ harmonogramu/kosztorysu.

9. Każdorazowa aktualizacja kosztorysu, niepowodująca zmiany kwot określonych w § 2 ust 1,3,4, wymaga zatwierdzenia w formie pisemnej przez Wojewodę, bez konieczności zmiany porozumienia w formie aneksu.

10. Dopuszcza się zmiany rodzaju i wysokości wydatków związanych z działaniami/zadaniami określonymi w kosztorysie, z zastrzeżeniem ust 9.

11. Aktualizacje kosztorysu realizowanego zadania wymagające zgody Wojewody lub konieczności zmiany porozumienia w formie aneksu, mogą być zgłaszane **nie później niż na 20 dni** przed dniem zakończenia terminu realizacji zadania publicznego, o którym mowa w § 3 ust. 1.

12. Beneficjent zobowiązuje się do wykorzystania przekazanej dotacji zgodnie z celem, na jaki ją uzyskał i na warunkach określonych niniejszym porozumieniem. Przyznana dotacja nie może być wykorzystana na realizację innego zadania, niż określonego w §1 ust. 1.

13. Beneficjent zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji, o której mowa w ust. 1, oraz wydatków dokonywanych z tych środków, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.), w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych.

14. Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją zadania przez 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym zadanie zostało zrealizowane.

15. Do zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane, opłacanych ze środków pochodzących z dotacji stosuje się przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710).

§ 3. 1. Termin realizacji zadania ustala się na okres od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

2. Beneficjent zobowiązuje się wykorzystać dotację o której mowa w § 2 ust. 1 oraz środki, o których mowa w § 2 ust. 3 w terminie **do dnia 31 grudnia 2023 roku**.

3. Beneficjent zobowiązuje się do zwrotu niewykorzystanej dotacji do budżetu państwa, w części, w jakiej zadanie nie zostało wykonane, w terminie 15 dni od dnia zakończenia jego realizacji, na rachunek bankowy Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku nr: 53 1010 1049 0011 4013 9135 0000.

4. Dotacja wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlega zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 z późn. zm.) na rachunek bankowy Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku nr: 53 1010 1049 0011 4013 9135 0000.

§ 4. 1. Beneficjent jest zobowiązany do wypełniania obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.) zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. poz. 953 z późn. zm.).

2. Beneficjent upoważnia Wojewodę do rozpowszechniania w dowolnej formie, w prasie, radiu, telewizji, internecie oraz innych publikacjach, nazw oraz adresu Beneficjenta, przedmiotu i celu, na który przyznano środki, informacji o wysokości przyznanych środków oraz informacji o złożeniu lub nie złożeniu sprawozdania z wykonania zadania.

3. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Wojewoda są uprawnieni do bezpłatnego i nieograniczonego w czasie korzystania z utworów będących rezultatami zadania, w szczególności z raportów, opracowań oraz innych materiałów wytworzonych przez Beneficjenta przy realizacji zadania, w tym do ich rozpowszechniania na polach eksploatacji wymienionych w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2509), tj.:

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu – wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono – wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy;
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 – publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

4. Beneficjent upoważnia Wojewodę do wykonywania praw zależnych.

§ 5. 1. Beneficjent zobowiązany jest do składania na wezwanie Wojewody informacji z realizacji zadania. Informacje powinny zawierać monitoring osiągnięcia założonych wartości wskaźników produktu i rezultatów zadania, w szczególności powinny uwzględniać wyniki ankiet skierowanych do uczestników zadania na początku i na końcu jego realizacji.

2. Beneficjent zobowiązuje się przedstawić, w terminie **do dnia 30 stycznia 2024 r.**, szczegółowe sprawozdanie z realizacji zadania, na formularzu stanowiącym załącznik do niniejszego porozumienia wraz z wymaganymi dokumentami.

3. Do wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne opłacanych ze środków pochodzących z dotacji, Beneficjent zobowiązuje się stosować postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. z 2010 r., Nr 238, poz. 1579), w szczególności:

- 1) Beneficjent zobowiązany jest do realizacji inwestycji w ramach zadania, zgodnie z programem inwestycji, o którym mowa w § 6 ww. rozporządzenia i stanowiącym załącznik do niniejszego porozumienia,
- 2) Beneficjent sporządza i przekazuje do zatwierdzenia Wojewodzie w terminie do 60 dni od dnia, w którym była uregulowana ostatnia płatność związana z finansowaniem inwestycji, rozliczenie według wzoru stanowiącego załącznik do ww. rozporządzenia, nie później niż do dnia 01 marca 2024 roku.

4. Wojewoda ma prawo żądać, aby Beneficjent, w wyznaczonym terminie, przedstawił dodatkowe informacje i wyjaśnienia do rozliczenia, o którym mowa w ust. 3.

§ 6. 1. Wojewoda sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania przez Beneficjenta, w tym wydatkowania przekazanej dotacji. Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu.

2. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, osoby upoważnione przez Wojewodę mogą badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania zadania oraz żądać udzielenia ustnie lub na piśmie informacji dotyczących wykonania zadania. Beneficjent na żądanie kontrolującego jest zobowiązany dostarczyć lub udostępnić dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić wyjaśnień i informacji w terminie określonym przez kontrolującego.

3. Prawo kontroli przysługuje kontrolującym zarówno w siedzibie Beneficjenta, jak i w miejscu realizacji zadania.

4. O wynikach kontroli, Wojewoda poinformuje Beneficjenta, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przekaze wnioski i zalecenia mające na celu ich usunięcie.

5. Beneficjent jest zobowiązany w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania wniosków i zaleceń, o których mowa w ust. 4, do ich wykonania i powiadomienia o tym Wojewody.

§ 7. 1. Porozumienie może być rozwiązane przez Wojewodę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku:

- 1) wykorzystywania udzielonej dotacji niezgodnie z przeznaczeniem;
- 2) nieterminowego oraz nienależytego wykonywania porozumienia, w szczególności zmniejszenia zakresu rzeczowego realizowanego zadania;
- 3) nieprzedłożenia przez Beneficjenta sprawozdania z wykonania zadania w terminie i na zasadach określonych w niniejszym porozumieniu;
- 4) odmowy poddania się przez Beneficjenta kontroli lub niewypełnienia przez Beneficjenta obowiązku określonego w § 6 ust. 5 porozumienia.

2. Beneficjent może odstąpić od porozumienia do dnia przekazania dotacji, w przypadku wystąpienia okoliczności uniemożliwiających wykonanie zadania.

3. Porozumienie może zostać rozwiązane na wniosek Beneficjenta, jeżeli zwróci otrzymane dofinansowanie wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania dotacji – w terminie 15 dni od dnia złożenia wniosku o rozwiązanie porozumienia.

§ 8. Wykonanie porozumienia nastąpi z dniem zaakceptowania przez Wojewodę sprawozdania z realizacji zadania, o którym mowa w § 5 ust. 2.

§ 9. 1. Beneficjent otrzymujący dotację zobowiązany jest do niezwłocznego pisemnego powiadomienia Wojewody o wszelkich zmianach dotyczących realizacji zadania.

2. Zmiana numeru rachunku bankowego Beneficjenta wymaga aneksu do porozumienia.

3. Wojewoda nie ponosi odpowiedzialności za przelew kwoty dotacji do banku i na numer rachunku zawierającego błędne dane podane przez Beneficjenta.

4. Wszelkie wątpliwości związane z realizacją niniejszego porozumienia wyjaśniane będą w formie pisemnej.

§ 10. Beneficjent ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją zadania.

§ 11. 1. Porozumienie niniejsze zostało podpisane przez Strony kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

2. Porozumienie wchodzi w życie z dniem złożenia ostatniego podpisu przez Strony i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

BENEFICJENT:

Krzysztof Milewski
Wójt Gminy Radziłów

WOJEWODA PODLASKI:

Bohdan Paszkowski

Załączniki do porozumienia:

1. Wniosek o dofinansowanie,
2. Zaktualizowany Harmonogram planowanych działań (jeśli dotyczy),
3. Zaktualizowana Kalkulacja przewidywanych kosztów (jeśli dotyczy),
4. Program inwestycji (jeśli dotyczy),
5. Formularz sprawozdania z realizacji zadania,
6. Oświadczenie o kwalifikowalności VAT.

Załącznik nr 5

WNIOSEK O DOFINANSOWANIE

RZĄDOWY PROGRAM OGRANICZANIA PRZESTĘPCZOŚCI i ASPOŁECZNYCH ZACHOWAŃ RAZEM BEZPIECZNIEJ im. Władysława Stasiaka na lata 2022 - 2024 (2023 r.)

I . Informacje ogólne

1.1 Nazwa celu szczegółowego działania

Wzmocnienie bezpieczeństwa w miejscach publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia lokalnych systemów bezpieczeństwa.

1.2 Instytucja odpowiedzialna za ocenę Wniosku

Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku

1.3 Tytuł projektu

Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w gminie Radziłów

1.4 Termin i miejsce realizacji

2 Okres realizacji – maj 2023 r –grudzień 2023 r. Województwo podlaskie, gmina Radziłów miejscowość Radziłów, miejscowość Słucz.

2.3 Wnioskowana kwota dotacji

100 000,00 zł (słownie: sto tysięcy złotych 00/100)

Załącznik nr 5

2.4 Harmonogram planowanych działań w ramach projektu

Lp.	Opis działania	Planowany termin realizacji
I.	<i>Etap przygotowawczy projektu</i> <i>a) Wybór wykonawcy</i>	<i>maj 2023</i>
II.	<i>Etap realizacji projektu</i> <i>a) Wykonanie oświetlenia terenu w msc. Słucz</i> <i>b) Wykonanie monitoringu w msc. Radziłów oraz msc. Słucz</i>	<i>czerwiec 2023 r. – listopad 2023 r.</i> <i>czerwiec 2023 r. – listopad 2023 r.</i>
III.	<i>Etap zakończenia i oceny efektów realizacji projektu</i> <i>a) Podpisanie protokołu odbioru końcowego robót</i> <i>b) Przygotowanie sprawozdania z realizacji założeń projektu</i>	<i>grudzień 2023 r.</i> <i>grudzień 2023 r.</i>

2.5 Kalkulacja przewidywanych kosztów projektu

Nazwa wydatku w związku z planowanym działaniem	Jedn. miary	Cena jednostkowa (brutto w zł)	Koszt całkowity – planowanego wydatku (cena brutto w zł)	Kwota dotacji w zł	Środki własne w zł
Budowa oświetlenia	kpl	25 000,00	25 000,00	20 000,00	5 000,00
Budowa monitoringu	Kpl	100 000,00	100 000,00	80 000,00	20 000,00
Ogółem	Kpl	125 000,00	125 000,00	100 000,00	25 000,00

2.6 Dane osoby uprawnionej do kontaktu ze strony wnioskodawcy i udzielania dodatkowych informacji dotyczących projektu

Anna Bagińska tel. 86 273 71 15 baginska@gminaradzilow.pl

Załącznik nr 5

II. Informacje o projekcie

2.1 Uzasadnienie potrzeby realizacji /analiza zagrożeń oraz oczekiwań, potrzeb społeczności/

Na władzach samorządowych spoczywa obowiązek zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców. W celu realizacji tego obowiązku Gmina Radziłów we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Radziłowie oraz Komendą Powiatową Policji w Grajewie prowadzi stosowne analizy. Wynika z nich, iż na terenie gminy w miejscowości Radziłów i Słucz obserwowane są działania w obszarze niszczenia mienia publicznego, dewastacji, chuligaństwa, kradzieży, wykroczeń w ruchu drogowym. Na takie działania narażone są miejsca użyteczności publicznej budynek Urzędu Gminy Radziłów, Biblioteki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, lokalne sklepy, apteka oraz park w centrum miejscowości gminnej Radziłów. Przestrzeń z miejscami do odpoczynku, placem zabaw, licznymi nasadzeniami drzew i krzewów ozdobnych, która w 2021 r. została oświetlona. Z infrastruktury tej chętnie korzystają dzieci, mieszkańcy oraz niestety bardzo często osoby, w tym nieletnie, spożywające alkohol wbrew zakazom (zgłaszane również na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa) niszczące infrastrukturę, zaśmiecające przestrzeń szkłem i niedopałkami. Ponadto, dookoła parku przebiegają główne ciągi komunikacyjne, w tym droga wojewódzka nr 668, z przejściami dla pieszych, na których obserwowane są skrajnie nieodpowiedzialne zachowania kierujących, jak i pieszych. Z kolei w miejscowości Słucz, na działania w obszarze niszczenia mienia publicznego, dewastacji, wybryków chuligańskich, jak też popełnianych przestępstw i kradzieży narażony jest teren stacji uzdatniania wody, obiekt istotny z punktu widzenia zapewnienia ciągłości w zaopatrzeniu w wodę, oraz teren Szkoły Podstawowej, jedynej w miejscowości palcówki edukacyjnej, do której na co dzień uczęszcza 59 uczniów, wraz z placem zabaw i boiskiem.

2.2 Uzasadnienie wyboru i charakterystyka proponowanych metod wsparcia

Akty wandalizmu, niszczenia mienia publicznego, dewastacji, chuligaństwa, kradzieży, wykroczeń w ruchu drogowym, które miały miejsce w przestrzeni tych dwóch lokalizacji – miejscowości Radziłów i Słucz - stanowią sytuacje skutkujące spadkiem poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Ustalając zakres projektu przeanalizowano aktualne potrzeby w zakresie zapewnienia mieszkańcom porządku publicznego oraz bezpieczeństwa. Dlatego też działania

Załącznik nr 5

podejmowane w ramach wniosku zostały dobrane w sposób kompleksowy poprzez wybór systemu bezpieczeństwa, który swoim zasięgiem obejmie miejsca użyteczności publicznej znajdujące się w odległości poniżej 300 m. Brak monitoringu oraz oświetlenia terenu zmniejsza wykrywalność przestępstw i wykroczeń, w tym w ruchu drogowym, umożliwia dewastację mienia w poczuciu bezkarności sprawców. Monitoring oraz oświetlenie terenu będą skutecznym narzędziem do przeciwdziałania, czy też ograniczania występujących na tym terenie zdarzeń kryminogennych. Przyniesie pozytywny wpływ na uczestników ruchu drogowego ograniczając skrajnie nieodpowiedzialne zachowania kierujących, jak i pieszych. Umożliwi sprawną i szybką reakcję policji, stając się tym samym skutecznym narzędziem do wykrywania sprawców popełnianych przestępstw i wykroczeń.

2.3 Adresaci projektu *(nazwa adresata i wielkość określona liczbą)**/pośredni, bezpośredni /*

Bezpośredni – mieszkańcy miejscowości Radziłów, Słucz oraz mieszkańcy korzystający z infrastruktury wodnej zlokalizowanej w miejscowości Słucz około 1900 osób

Pośredni - społeczność lokalna około 3000 osób

2.4 Charakterystyka projektu */szczegółowy opis planowanych działań /***a) opis projektu** (lub etapu projektu)

Projekt skupia się na poprawie zagospodarowania przestrzeni publicznej na terenie gminy Radziłów w celu wzrostu bezpieczeństwa oraz unowocześnieniu wyposażenia służącego zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym w miejscach użyteczności publicznej. W ramach projektu wykonany zostanie monitoring centrum miejscowości gminnej Radziłów obejmujący park z miejscami do odpoczynku, placem zabaw, licznymi nasadzeniami drzew i krzewów ozdobnych, budynek Urzędu Gminy Radziłów, Biblioteki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, lokalne sklepy, aptekę, a także przebiegające dookoła parku główne ciągi komunikacyjne, w tym drogę wojewódzką nr 668, z przejściami dla pieszych, oraz monitoring wraz z oświetleniem terenu zlokalizowanej w miejscowości Słucz stacji uzdatniania wody, obiektu istotnego z punktu widzenia zapewnienia ciągłości w zaopatrzeniu w wodę, oraz teren Szkoły Podstawowej jedynej w miejscowości palcówki edukacyjnej wraz z placem zabaw i boiskiem. Zaplanowane oświetlenie oraz montaż zewnętrznych kamer wizyjnych wraz z rejestratorem to nowoczesny sprzęt, zużywający dużo mniej

Załącznik nr 5

energii. Oświetlony teren wyposażony w innowacyjny, cyfrowy system monitoringu umożliwi zarówno podgląd na żywo w czasie rzeczywistym, jak i rejestrację pełnej ciągłości zdarzeń w wysokiej rozdzielczości przyczyniając się do przeciwdziałania i ograniczania przestępczości pospolitej, wykroczeń a także zwiększania skuteczności działań prowadzonych przez lokalne służby oraz ich koordynację.

b) jeżeli projekt stanowi **jeden z etapów kompleksowego projektu**, należy przedstawić zakładane etapy realizacji:

nie dotyczy

2.5 Instytucje zaangażowane w realizację projektu

/partnerzy, instytucje współpracujące/

Instytucje współpracujące to:

1. Urząd Gminy Radziłów
2. Zakład Komunalny w Radziłowie
3. Szkoła Podstawowa w Słuczu
4. Komenda Powiatowa Policji w Grajewie
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziłowie
6. Radni Rady Gminy Radziłów

2.6 Zakres działania i stopień zaangażowania w realizację instytucji wspierających projekt /podział zadań/

Działania w ramach wniosku są skoordynowane i kompleksowe. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziłowie udostępnił dokumenty, z których wynikają informacje w zakresie występowania aspołecznych zachowań na terenie miejscowości Radziłów i Słucz. Komenda Powiatowa Policji w Grajewie pozytywnie zaopiniowała realizację projektu wskazując na zasadność tego rodzaju przedsięwzięć. Urząd Gminy Radziłów, we współpracy z jednostkami organizacyjnymi, przygotował dane w zakresie liczby ludności, liczby osób korzystających z infrastruktury wodnej, liczby uczniów. Na podstawie powyższych danych i analiz podjęto kompleksowe działania w zakresie poprawy poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Urząd Gminy Radziłów, Szkoła Podstawowa w Słuczu odpowiedzialne będą za promocję zaplanowanych do realizacji w ramach projektu działań poprzez informowanie o projekcie oraz bieżących postępach w jego realizacji, w tym z wykorzystaniem prowadzonych mediów społecznościowych, stron internetowych oraz wydawanego przez Gminę Radziłów Informatora Urzędu Gminy Radziłów – Nasza Gmina. Na sesji Rady Gminy przekazane zostaną informacje na temat projektu.

Załącznik nr 5

III. Monitoring i efekty realizacji projektu

3.1 Zakładane cele, produkty i rezultaty projektu

Cele główny:

1. Poprawa bezpieczeństwa oraz unowocześnienie wyposażenia służącego zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego przestrzeni publicznej miejscowości gminnej Radziłów oraz miejscowości Słucz.

Cele szczegółowe:

1. Przeciwdziałanie wandalizmowi – niszczeniu mienia publicznego i prywatnego.
2. Ograniczenie zjawisk patologicznych i kryminogennych.
3. Podnoszenie skuteczności działań prowadzonych przez lokalne służby.

Produkty:

1. Montaż monitoringu wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Radziłów oraz Słucz - 1 kpl.
2. Wykonanie oświetlenie terenu w miejscowości Słucz – 1 kpl.

Rezultaty projektu:

1. Wykonanie oświetlenie w miejscowości Słucz.
2. Monitoring punktów newralgicznych miejscowości Radziłów oraz Słucz.
3. Wzrost bezpieczeństwa społeczności lokalnej.
4. Wzrost jakości życia mieszkańców.

3.2 Metody monitorowania rezultatów projektu oraz sprawozdawczość

Monitorowaniem projektu i jego sprawozdawczości zajmować się będzie wyznaczona do tego osoba. Rezultaty projektu monitorowane będą w sposób ciągły. Wskaźniki rezultatu będą monitorowane na koniec rzeczowej realizacji projektu. Wykonanie wskaźników produktu potwierdzone zostanie poprzez sporządzony protokół odbioru.

3.3 Znaczenie realizacji projektu w kontekście kierunków i założeń Programu

Realizacja projektu przyczyni się do przeciwdziałania oraz ograniczania występujących zdarzeń kryminogennych skutkując poprawą bezpieczeństwa przestrzeni publicznej dzięki zastosowaniu systemowego rozwiązania w zakresie monitoringu centrum miejscowości Radziłów obejmującego swoim zasięgiem park z miejscami do odpoczynku, placem zabaw, licznymi nasadzeniami drzew i krzewów ozdobnych, budynek Urzędu Gminy Radziłów, Biblioteki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, lokalne sklepy, aptekę, a także przebiegające dookoła parku główne ciągi

Załącznik nr 5

komunikacyjne, z przejściami dla pieszych, oraz monitoring wraz z oświetleniem terenu stacji uzdatniania wody oraz Szkoły Podstawowej wraz z placem zabaw i boiskiem w miejscowości Słucz.

IV. Załączniki do wniosku

- 1. *Opinia Komendy Powiatowej Policji w Grajewie msc. Radziłów- 1 egz.***
- 2. *Opinia Komendy Powiatowej Policji w Grajewie msc. Słucz- 1 egz.***
- 3. *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – 1 egz.***
- 4. *Strategia rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziłów na lata 2016-2023 cz. 1– 1 egz.***
- 5. *Strategia rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziłów na lata 2016-2023 cz. 2 – 1 egz.***

Etap I

Radziłów, 9 marca 2023 r.
/miejscowość i data/

.....
/pieczętka, czytelny podpis/

Etap II

.....
/miejscowość i data/

.....
/pieczętka, czytelny podpis/

Przebieg E. Leskouska / 09.03.2023 r.**Komenda Powiatowa Policji w Grajewie**
Posterunek Policji w Szczuczynieul. Plac 1000 – lecia 13, 19 – 230 Szczuczyn
tel.: +48 86 474 10 15 / fax.: +48 85 670 42 26 / e-mail: kpp@grajewo.bk.policja.gov.pl
www. grajewo.policja.gov.pl**POSTERUNEK POLICJI**
w Szczuczynie
19-230 Szczuczyn, ul. Plac 1000-Lecia 13
63 73 73 81 131

SG.5100.55.23

URZĄD GMINY RADZIÓW
WPLYNĘŁO2023-03-09
17371203
JL

Szczuczyn, dnia 2023 – 03 – 09

Urząd GminyPl. 500 – lecia 14
19 – 213 Radziłów

Mając na uwadze planowane złożenie przez Urząd Gminy w Radziłowie wniosku o dofinansowanie w ramach „Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej im. Władysława Ślasiaka na lata 2022 – 2024” obejmującego wykonanie monitoringu w miejscowości Radziłów, w tym między innymi rejonów siedziby Urzędu Gminy, Ośrodka Zdrowia, Szkoły Podstawowej, placów zabaw i miejsc rekreacji i spotkań mieszkańców oraz innych miejsc kluczowych dla bezpieczeństwa mieszkańców, Komenda Powiatowa Policji w Grajewie pozytywnie opiniuje przedmiotowe zadanie, jako bardzo ważne z punktu widzenia ewentualnej poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, jak i wykrywalności popełnianych na tym terenie przestępstw i wykroczeń.

Wykonanie na tym terenie przedmiotowego zadania, a w szczególności objęcia go zasięgiem działania kamer monitoringu z możliwością rejestracji obrazu video, będzie miało kluczowe znaczenie w poprawie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jak wynika z dotychczasowych doświadczeń, tereny objęte monitoringiem zewnętrznym, są mniej narażone na występowanie w tych miejscach ewentualnego niszczenia mienia, wybryków chuligańskich, jak też innych popełnianych przestępstw i wykroczeń.

Mając powyższe na uwadze, Komenda Powiatowa Policji w Grajewie stoi na stanowisku, że mając na względzie bezpieczeństwo społeczności lokalnej, przedmiotowe zadanie winno być zrealizowane, a co za tym idzie będzie skutecznym narzędziem w ramach przeciwdziałania, czy też ograniczenia występujących na tym terenie zdarzeń kryminogennych, podnosząc jednocześnie skuteczność podejmowanych przez nas działań.

Wyk. 2 egz.

Egz. Nr 1 – adresat

Egz. Nr 2 – a/a

KIEROWNIK
POSTERUNKU POLICJI
w Szczuczynie woj. podlaskie
mgr. s. tab. Andrzej Barchowski

Ref. Inwestycji / 28.02.2023 r.

Komenda Powiatowa Policji w Grajewie

Posterunek Policji w Szczuczynie

ul. Plac 1000 – lecia 13, 19 – 230 Szczuczyn

tel.: +48 86 474 10 15 / fax.: +48 85 670 42 26 / e-mail: kpp@grajewo.bk.policja.gov.pl.

www. grajewo.policja.gov.pl

POSTERUNEK POLICJI
w Szczuczynie

19-230 Szczuczyn, ul. Plac 1000-Lecia 13

SG.5100.45.23

URZĄD GMINY RADZIŁÓW
WPLYNĘŁO

2023-02-28

Numer: 1927/2023
Data: 28.02.2023
Podpis: [signature]

Szczuczyn, dnia 2023 – 02 – 27

Urząd Gminy

Pl. 500 – lecia 14

19 – 213 Radziłów

Mając na uwadze planowane złożenie przez Urząd Gminy w Radziłowie wniosku o dofinansowanie w ramach „Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022 – 2024” obejmującego wykonanie monitoringu oraz oświetlenia terenu i kluczowych punktów miejscowości Słucz gm. Radziłów, w tym między innymi terenu stacji uzdatniania wody, czy też terenu Szkoły Podstawowej, w tym placu zabaw – miejsca rekreacji i spotkań mieszkańców, Komenda Powiatowa Policji w Grajewie pozytywnie opiniuje przedmiotowe zadanie, jako bardzo ważne z punktu widzenia ewentualnej poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, jak i wykrywalności popełnianych na tym terenie przestępstw i wykroczeń.

Wykonanie na tym terenie oświetlenia, a w szczególności objęcia go zasięgiem działania kamer monitoringu z możliwością rejestracji obrazu video, będzie miało kluczowe znaczenie w poprawie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jak wynika z dotychczasowych doświadczeń, tereny objęte oświetleniem oraz monitoringiem zewnętrznym, są mniej narażone na występowanie w tych miejscach ewentualnego niszczenia mienia, wyburzeń chuligańskich, jak też popełnianych przestępstw i wykroczeń kradzieży.

Mając powyższe na uwadze, Komenda Powiatowa Policji w Grajewie stoi na stanowisku, że mając na względzie bezpieczeństwo społeczności lokalnej, przedmiotowe zadanie winno być zrealizowane, a co za tym idzie będzie skutecznym narzędziem w ramach przeciwdziałania, czy też ograniczenia występujących na tym terenie zdarzeń kryminalnych, podnosząc jednocześnie skuteczność podejmowanych przez nas działań.

Wyk. 2 egz.

Egz. Nr 1 – adresat

Egz. Nr 2 – a/a

KOMENDANT POWIATOWEJ POLICJI
w Grajewie[signature]
insp. Adam Brodowski

2022

Małopolskie
Centrum
Profilaktyki

MCP

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych

Gmina Radziłów

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
DANE DEMOGRAFICZNE.....	5
METRYKA GMINY.....	6
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	6
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	7
RYNEK ALKOHOLOWY.....	8
PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY	8
ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	8
WAŻNIEJSZE ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE DLA MŁODZIEŻY	8
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	10
GRUPA BADANA	10
CEL BADANIA	11
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ	12
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE	14
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA	18
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE	19
UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH	21
PRZEMOC W RODZINIE	24
POTRZEBA REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY RADZIŁÓW	25
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	28
GRUPA BADANA	28
CEL BADANIA	28
WYNIKI BADAŃ	29
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY	36
METODOLOGIA.....	36

CEL BADANIA	36
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ	37
WYNIKI.....	37
RELACJE Z RODZICAMI, NAUCZYCIELAMI ORAZ RÓWIEŚNIKAMI.....	37
PRZEMOC.....	40
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL.....	42
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	52
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE	54
UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE: INTERNET, SMARTFON, HAZARD	61
PODSUMOWANIE.....	68

WSTĘP

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w drugim kwartale 2022 roku. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Radziłów wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) dzieci i młodzież szkolna,
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu,

DANE DEMOGRAFICZNE

Gmina Radziłów to gmina wiejska. Należy do województwa podlaskiego, powiatu grajewskiego. Gmina Radziłów 4713 mieszkańców. Gmina stanowi 20,6% powierzchni powiatu.

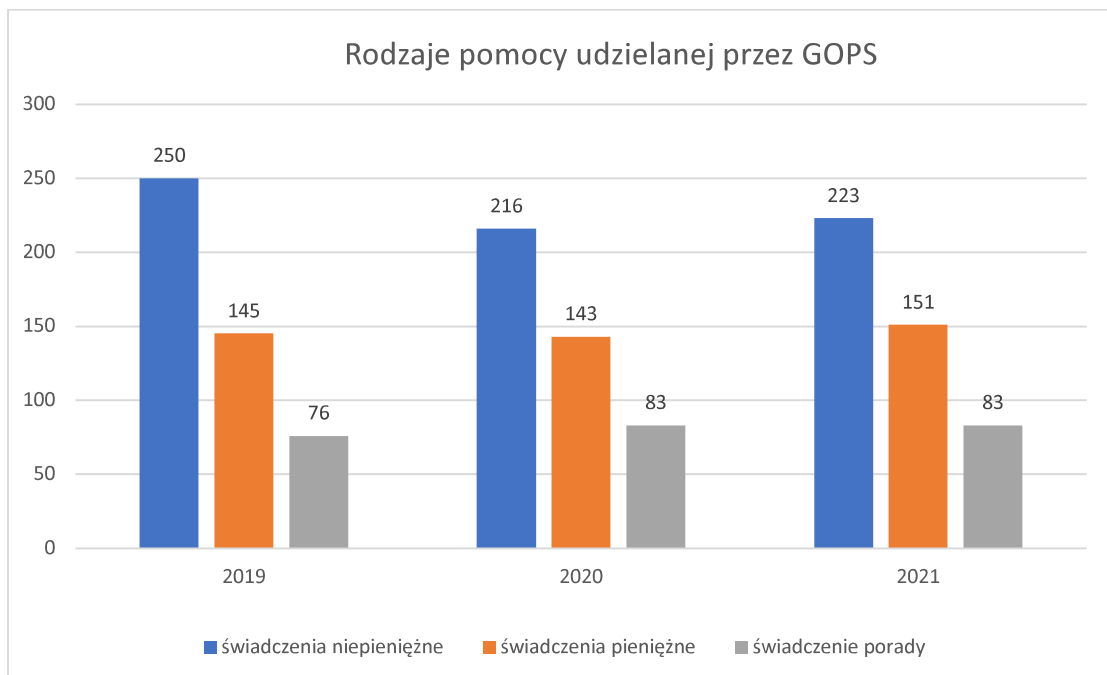
Szczegółowe dane demograficzne pozyskane z Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Radziłów na dzień 31.12.2021 roku prezentuje poniższa tabela.

	LICZBA LUDNOŚCI	
Liczba mieszkańców Gminy	4713	
Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym	948	
Mieszkańcy w wieku produkcyjnym	2848	
Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym	917	
Liczba zawartych małżeństw w 2021 r.	38	
Liczba zawartych małżeństw w 2020 r.	22	
Liczba zawartych małżeństw w 2019 r.	25	
Liczba orzeczonych rozwodów 2021 r.	4	
Liczba orzeczonych rozwodów 2020 r.	4	
Liczba orzeczonych rozwodów 2019 r.	1	
	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Liczba urodzeń żywych w 2021 r.	21	20
Liczba urodzeń żywych w 2020 r.	15	23
Liczba urodzeń żywych w 2019 r.	24	22
Liczba zgonów w 2021 r.	40	30
Liczba zgonów w 2020 r.	43	43
Liczba zgonów w 2019 r.	31	25

METRYKA GMINY

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

<i>Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin ogółem	277	266	271
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień (alkoholizm)	-	-	-

Powody przyznawania pomocy społecznej			
(liczba osób)			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ogółem	266	311	313
Niepełnosprawność	30	32	28
Bezrobocie	61	62	64
Osoby dotknięte klęską żywiołową	-	-	-
Ubóstwo	158	156	154
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	12	-	62
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	1	-	-
Alkoholizm	-	-	-
Inne	4	-	5

DZIAŁALNOŚĆ

GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

GKRPA			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	8	4	8
Ogólne posiedzenie Komisji	8	4	8
Przeprowadzone rozmowy	23	30	22
Kontrole punktów sprzedaży	0	0	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	3	15	7

RYNEK ALKOHOLOWY

**Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych dla poszczególnych
ich rodzajów:**

do spożycia poza miejscem sprzedaży – (wg zawartości alkoholu):	
do 4,5%	10
od 4,5% do 18%:	6
powyżej 18%:	8
do spożycia w miejscu sprzedaży – (wg zawartości alkoholu):	
do 4,5%	0
od 4,5% do 18%:	0
powyżej 18%:	0

PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

W związku z procedurą Niebieskiej Karty założono:			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ogółem NK	17	39	20
Policja	17	39	20
GOPS	-	-	-
Oświata	-	-	-

ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

WAŻNIEJSZE ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE DLA MŁODZIEŻY

2019:

1. Warsztaty profilaktyczne „Nie daj się uzależnieniom”.
2. Program szkoleniowy „Profilaktyka – zdrowy tryb życia”.
3. Seminarium dla młodzieży szkolnej z zakresu ochrony przeciwpożarowej i zagrożeń spowodowanych pod wpływem alkoholu i środków odurzających.

4. Spektakl profilaktyczny „Nerwy do konserwy”.
5. Zajęcia profilaktyczne na temat zagrożeń związanych z e-papierosami.
6. Przedstawienie profilaktyczne „Mur”.
7. Konkurs plastyczny pt. „Uzależnieniom – zdecydowanie nie. Wybieramy wolność i zdrowie.”.
8. Warsztaty profilaktyczne „Klikam z głową”.

Liczba uczniów biorących udział – 350

2020:

1. Konkurs plastyczny pt. „Uzależnieniom zdecydowane „nie”. Wybieramy wolność i zdrowie.”
2. Konkurs plastyczny „Rodzina fajniejsza od komputera”.
3. Zajęcia profilaktyczne pod hasłem „Bezpieczne korzystanie z komputera, Internetu”

- Liczba uczniów biorących udział – 227

- Nauczycieli – 28

- Rodziców – 34

2021

1. Konkurs na prezentację i plakat profilaktyczny pt. „Uzależnieniom mówimy „nie”.
2. Warsztaty profilaktyczne „Nie daj się uzależnieniom”.
3. Kampania informacyjna „Otwórz się na pomoc” (uzależnienie od alkoholu, komputerów.

- Liczba uczniów biorących udział – 270

- Nauczycieli – 8

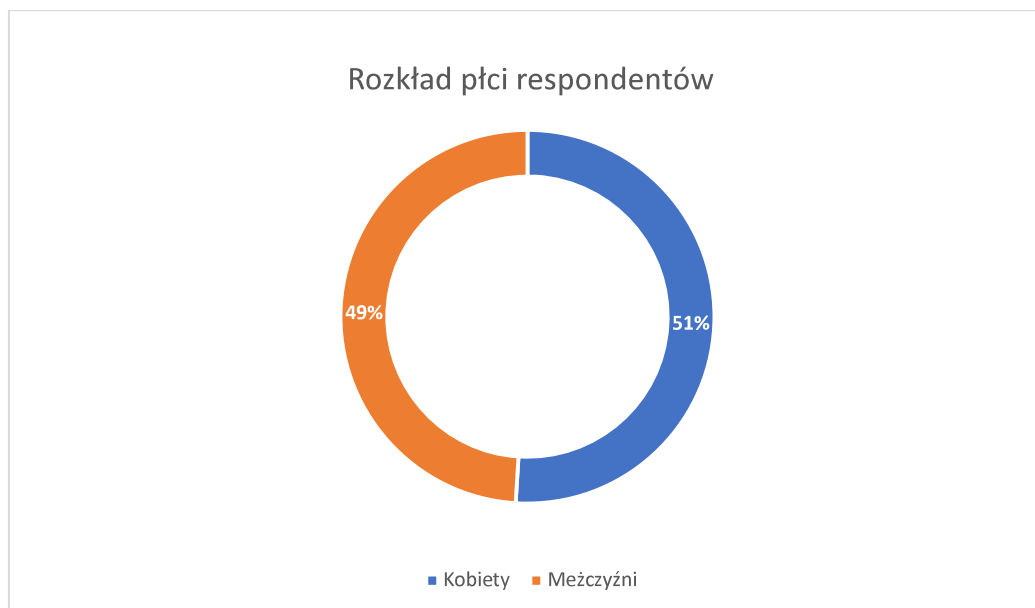
- Rodziców – 30

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Radziłów, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to standardowa ankieta papier-ołówek. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 49 mężczyzn oraz 51 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 46 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

**PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW
W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ**

W pierwszej części badania poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców Gminy Radziłów.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	15%	37%	31%	17%
Uzależnienia behawioralne (uzależnienie Internetu, smartfonu)	20%	41%	27%	12%
Uzależnienie alkoholu	23%	42%	27%	8%
Bezrobocie	13%	42%	28%	17%
Bieda, ubóstwo	10%	34%	28%	28%
Bezdomność	4%	15%	24%	57%
Przestępczość	7%	37%	25%	31%
Kryzys rodziny	7%	26%	20%	47%
Kryzys norm moralnych	9%	26%	27%	38%
Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy	6%	27%	35%	32%

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców Gminy Radziłów najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **uzależnienie od alkoholu (65%), uzależnienia behawioralne (61%) oraz bezrobocie (55%).**

Poprosiliśmy również mieszkańców Gminy Radziłów o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Dość rzadkie	Bardzo rzadkie	Nie występuje
Alkoholizm	31%	39%	23%	7%	0%
Narkomania	9%	28%	35%	28%	0%
Nikotynizm	10%	45%	27%	13%	5%
Zakupoholizm (uzależnienie od zakupów)	13%	33%	34%	15%	5%
Pracoholizm (uzależnienie od pracy)	17%	47%	24%	11%	1%
Sieciholizm (uzależnienie od Internetu)	34%	39%	16%	9%	2%
Uzależnienie od hazardu	15%	42%	26%	16%	1%
Zaburzenia odżywiania	10%	38%	26%	19%	7%

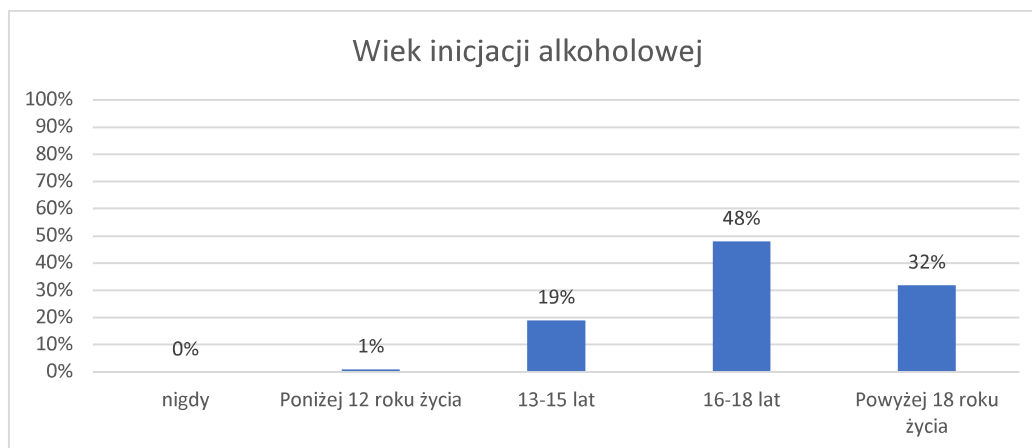
W większości ankietowani stwierdzili, że wszystkie z zaproponowanych są bardzo powszechnymi zjawiskami uzależnień w ich środowisku, jednak zdecydowanie najczęściej wskazań uzyskały: **sieciholizm (73%), alkoholizm (70%), pracoholizm (64%).**

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.¹ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie².

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców gminy na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. **32% ankietowanych deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 48% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 19% na wiek poniżej 15 lat.

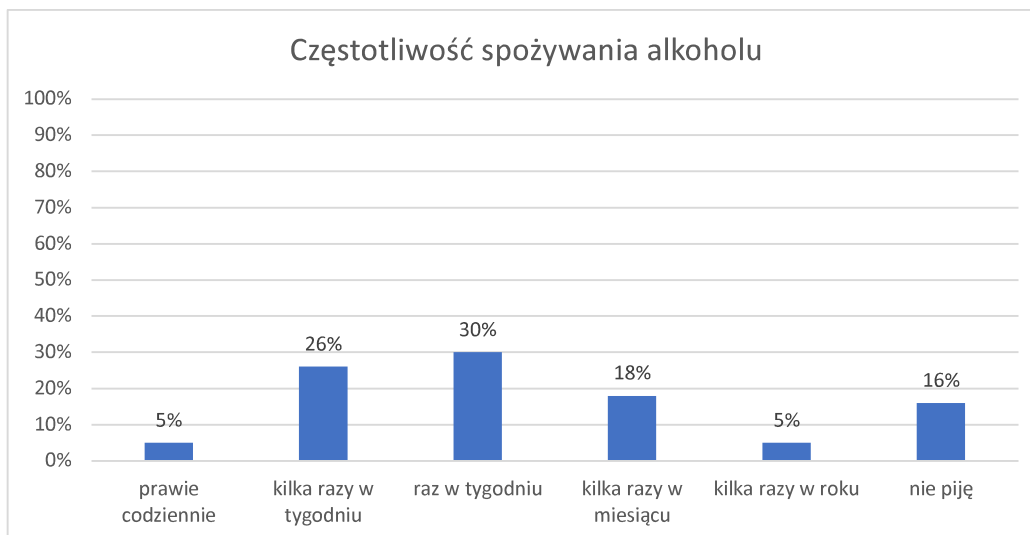

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **raz w tygodniu (30%)** oraz **kilka razy w tygodniu**

¹ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

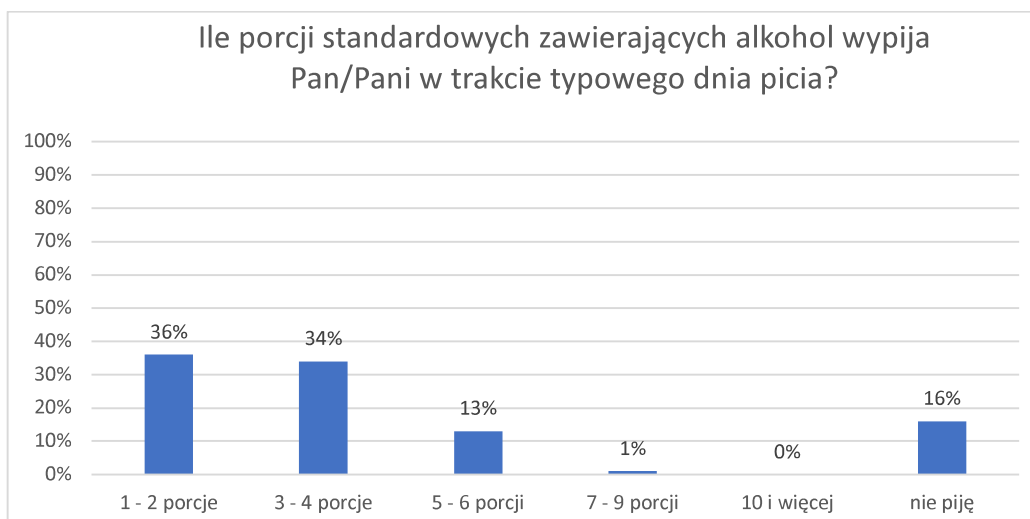
² Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

(26%). 5% osób przyznało się do spożywania alkoholu prawie codziennie, a 16% deklaruje abstynencję

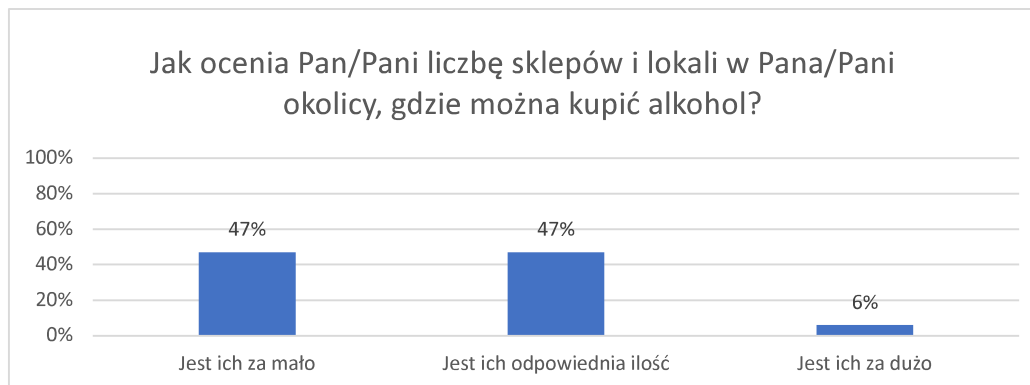

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 (36%) oraz 3-4 porcje alkoholu (34%).

47% mieszkańców Gminy Radziłów uważa, że **w okolicy znajduje się zbyt mała liczba punktów**, w których można kupić alkohol a dla 6% ankietowanych takich miejsc jest za dużo. **Jednocześnie 47% respondentów deklaruje, że na terenie Gminy jest ich odpowiednia liczba.**

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

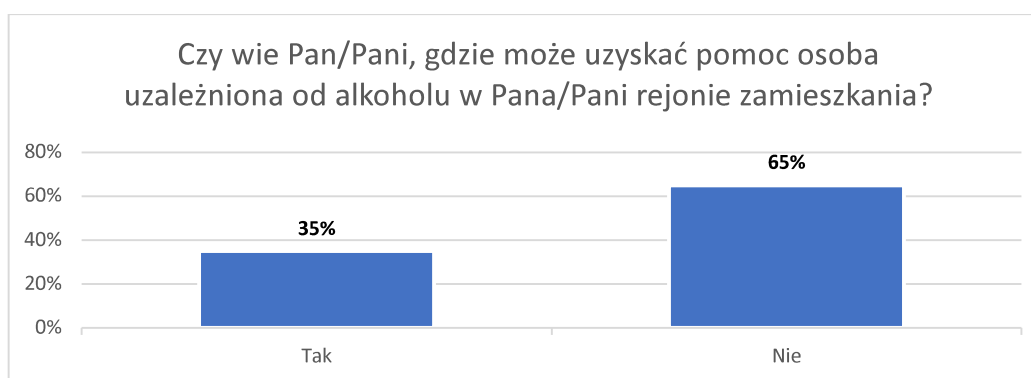
Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Radziłów, ponieważ **łącznie 75% mieszkańców nie zgodziło się z tym twierdzeniem.**

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 49% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczyć dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **50% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 47% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

100% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** Tylko 50% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 82% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

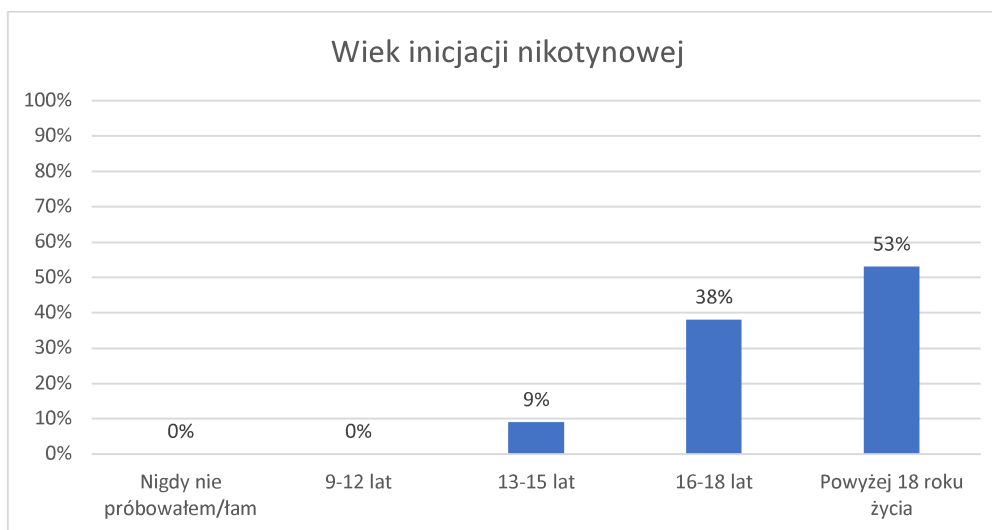
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	2%	23%	42%	33%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	9%	40%	25%	26%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	11%	39%	25%	25%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	9%	38%	32%	21%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	12%	38%	32%	18%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	2%	16%	35%	47%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	0%	14%	86%

Zapytaliśmy również mieszkańców Gminy Radziłów, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **65% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy**. 35% badanych odpowiadających twierdząco wskazywało na: psychologa, terapię uzależnień oraz poradnie specjalistyczne.

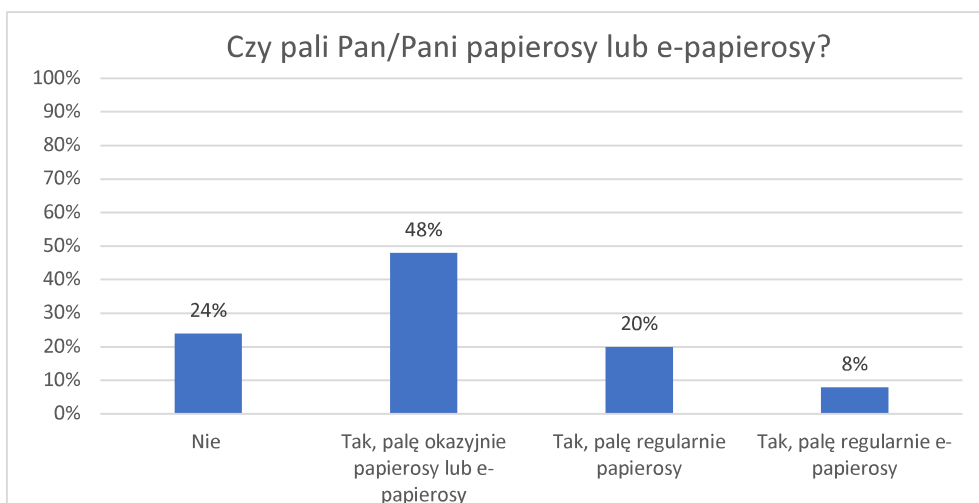

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestią w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **53% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. Kolejno, 38% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat.

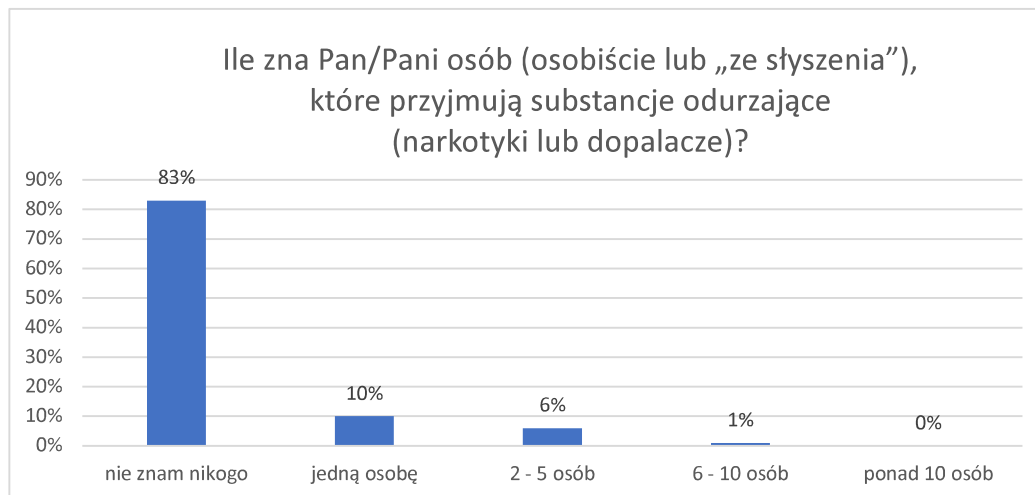
20% ankietowanych mieszkańców wskazało, że regularnie pali papierosy, a 8% mieszkańców deklaruje regularne palenie e-papierosów, natomiast okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 48% badanych. 24% mieszkańców Gminy Radziłów deklaruje, że nie pali w ogóle.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

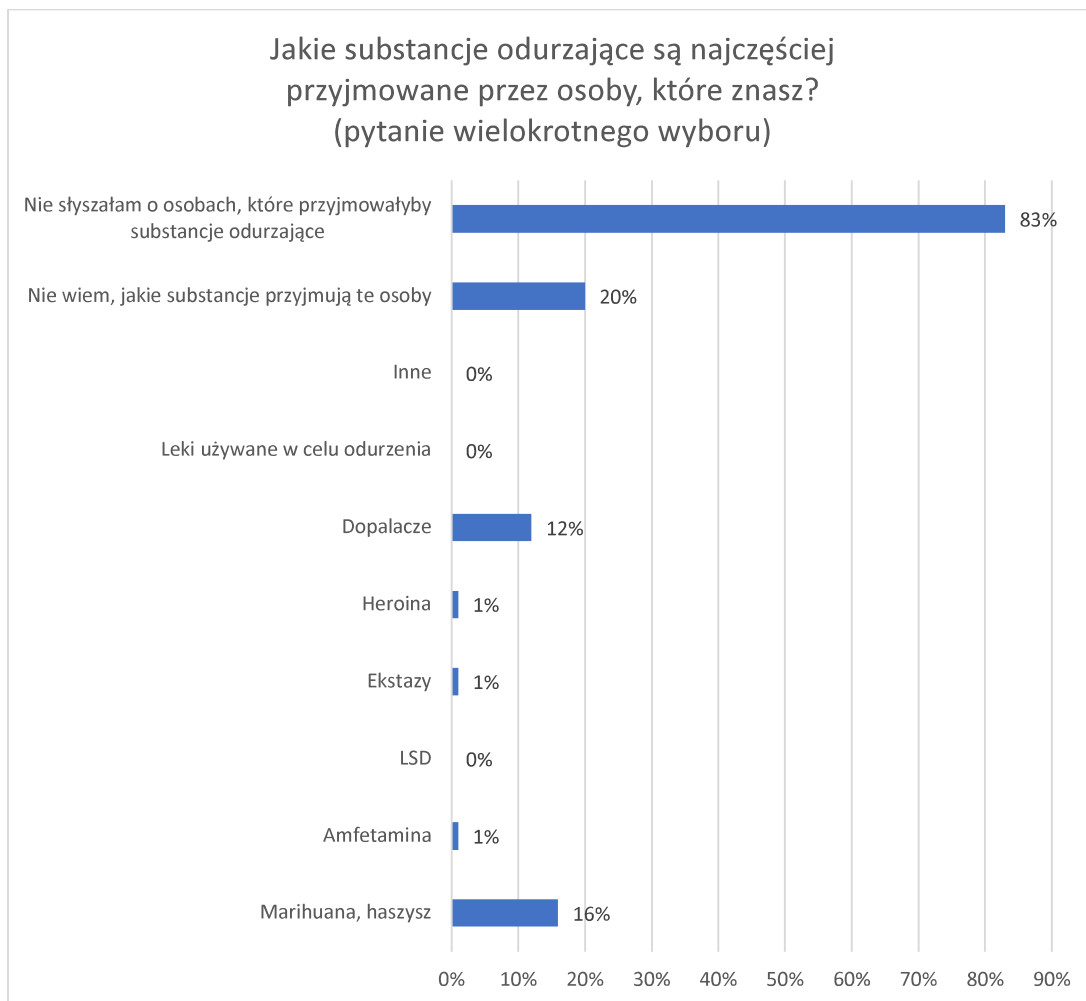
Badanie rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywującego do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

17% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 83% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się: marihuana i haszysz (16%) oraz dopalacze (12%).

100% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

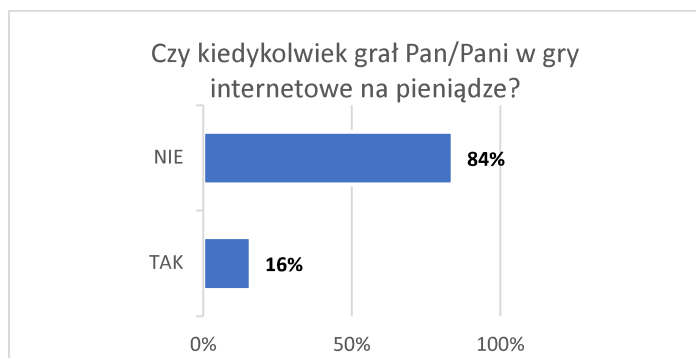
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.³

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

³ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców Gminy Radziłów o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki.

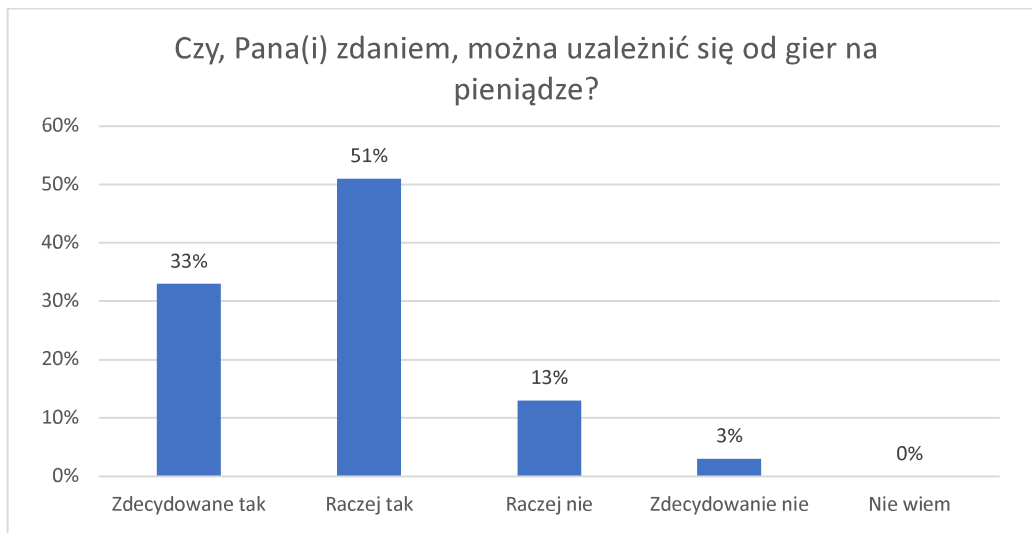
Respondenci zostali zapytani o ich osobiste doświadczenia związane z graniem w gry hazardowe. Jak wynika z przeprowadzonych badań, **84% dorosłych mieszkańców Gminy Radziłów, deklaruje, że nigdy nie grało w gry internetowe, gdzie można wygrać pieniądze.**

Wśród przyczyn podejmowania gier na pieniądze, na jakie wskazują badani dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe. 10% ankietowanych przyznaje, że grywa w owe gry, ponieważ chce zasilić domowy budżet oraz mieć więcej pieniędzy na codzienne wydatki, 6% gra, gdyż potrzebuje pieniędzy na jakiś „ekstra” wydatek, kolejne 6% zaznaczyło, że jest to dla nich rozrywka, sposób na nudę.

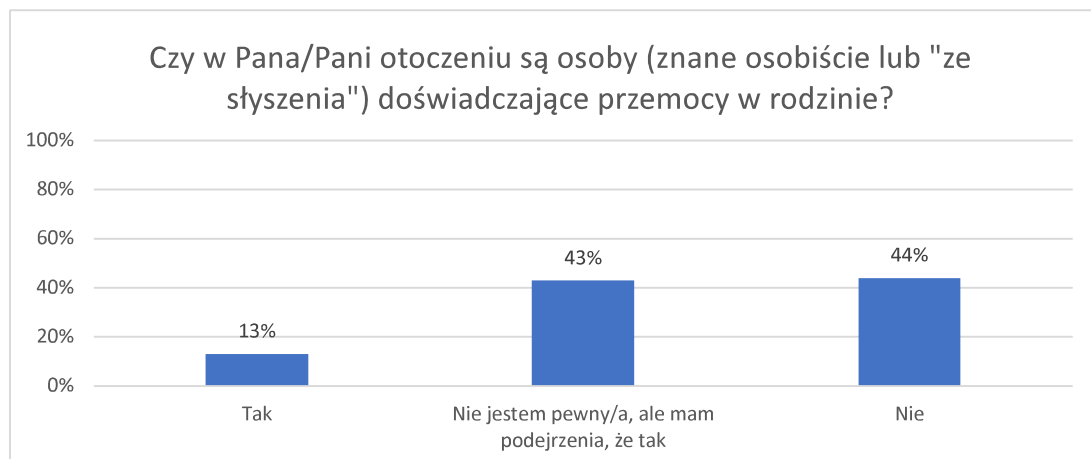
84% ankietowanych mieszkańców Gminy Radziłów jest zdania, że od grania w gry hazardowe na pieniądze można się uzależnić. Przeciwnego zdania jest 16% respondentów.

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

13% mieszkańców Gminy Radziłów deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 43% podejrzewa, że do tego chodzi. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

POTRZEBA REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY RADZIŁÓW

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należą do zadań własnych gminy. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Podstawą tych działań jest zaś Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym⁴.

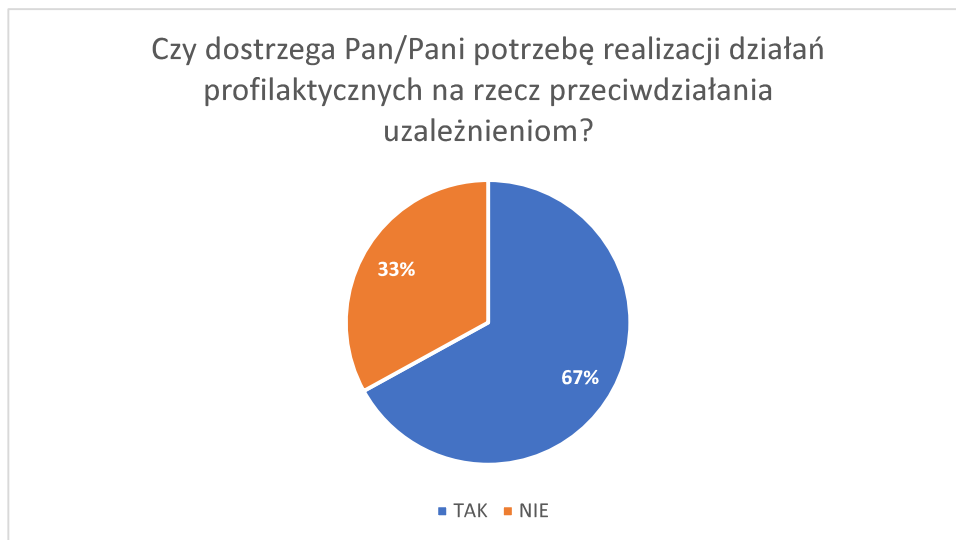
Mieszkańcy Gminy Radziłów zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

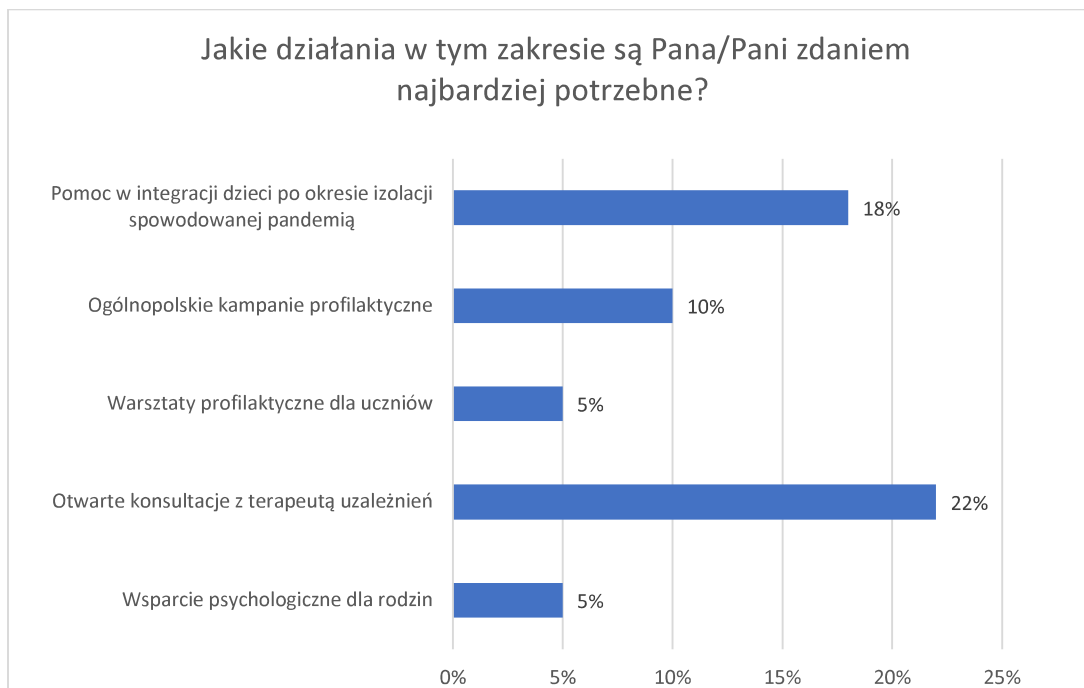
Jak wynika z przeprowadzonych badań **67% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień**. Świadczyć to o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub

⁴ Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469)

szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazali na potrzebę **otwartych konsultacji terapeutów uzależnień (22%)**, **pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji spowodowanym pandemią (18%)** oraz **prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (10%)**.

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w Mieście są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Radziłów. Grupa badana stanowiła 6 kobiet i 4 mężczyzn. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 44 lata.

CEL BADANIA

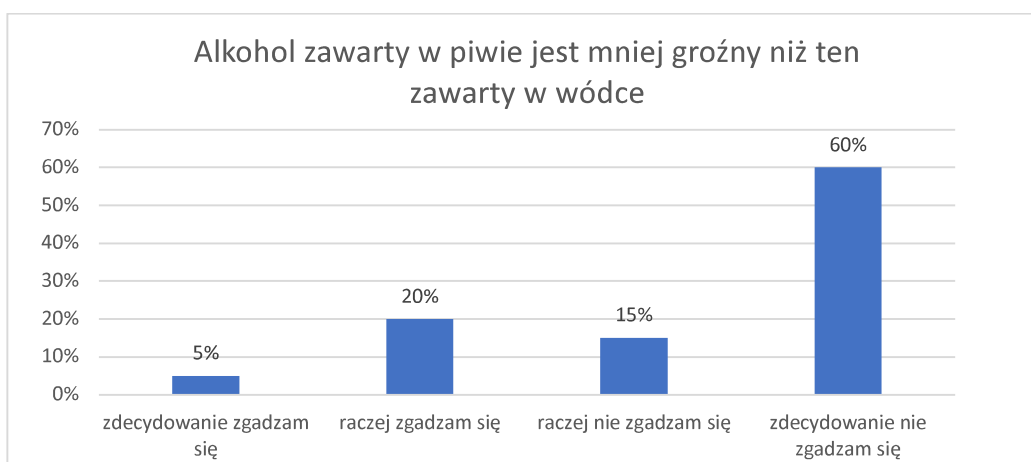
Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

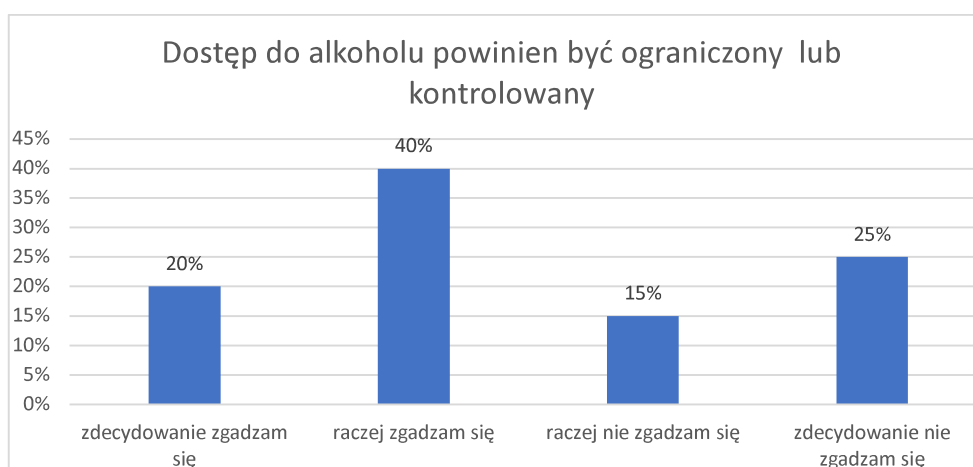
WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

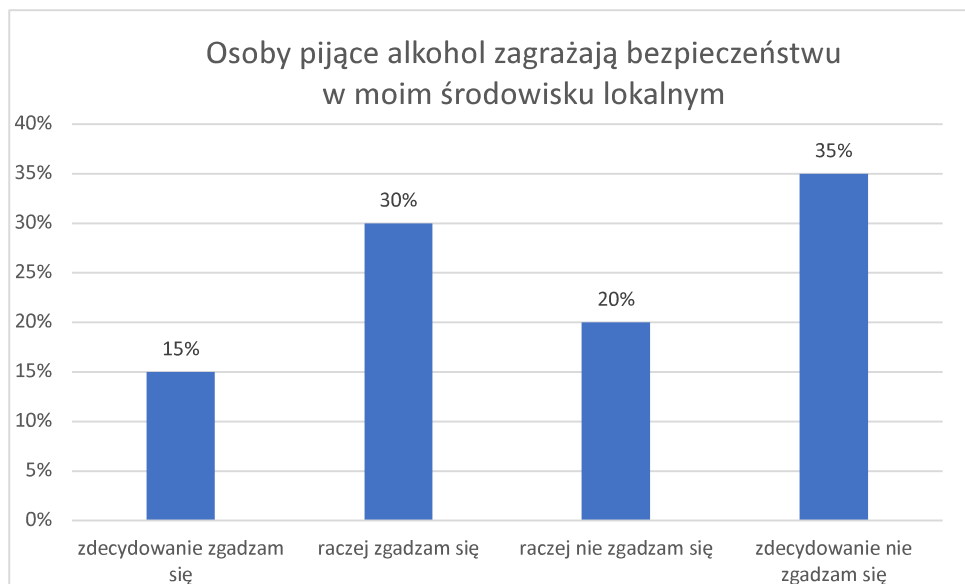
75% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadza się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to o **średnim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

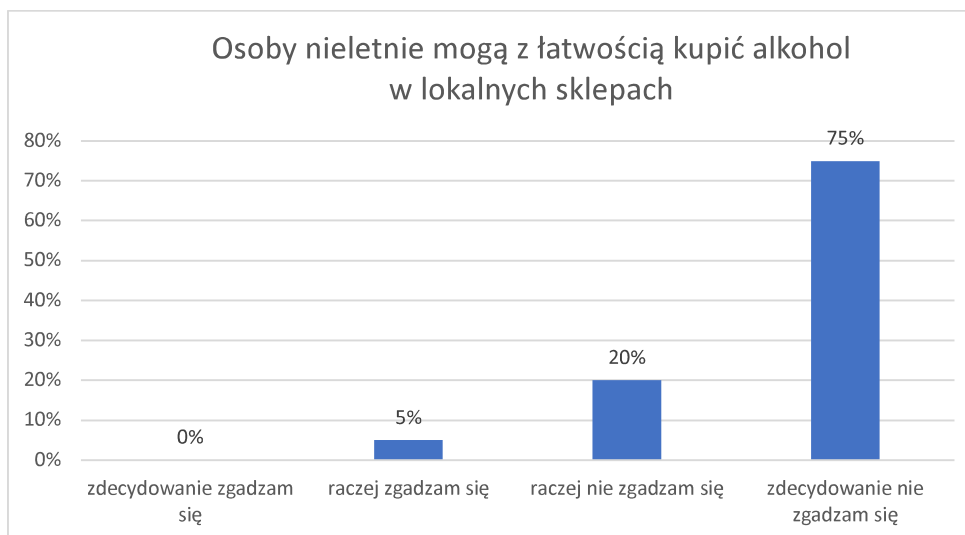
Łącznie 60% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

45% badanych respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

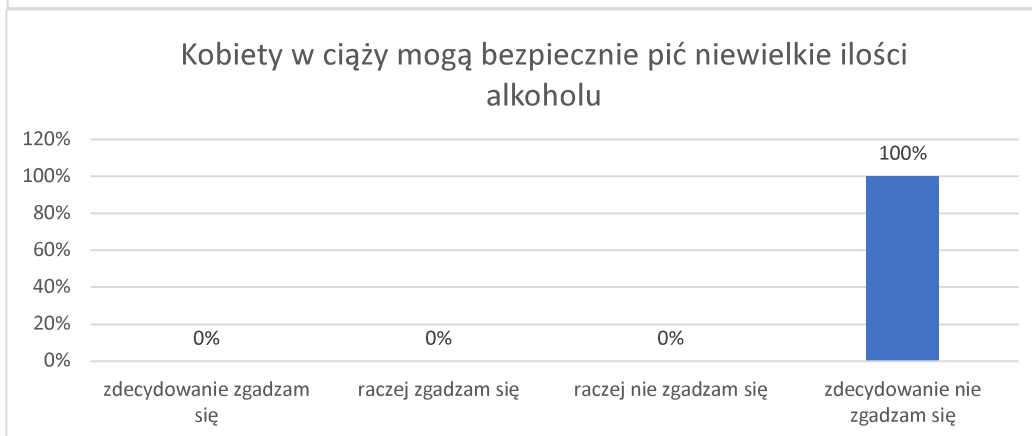
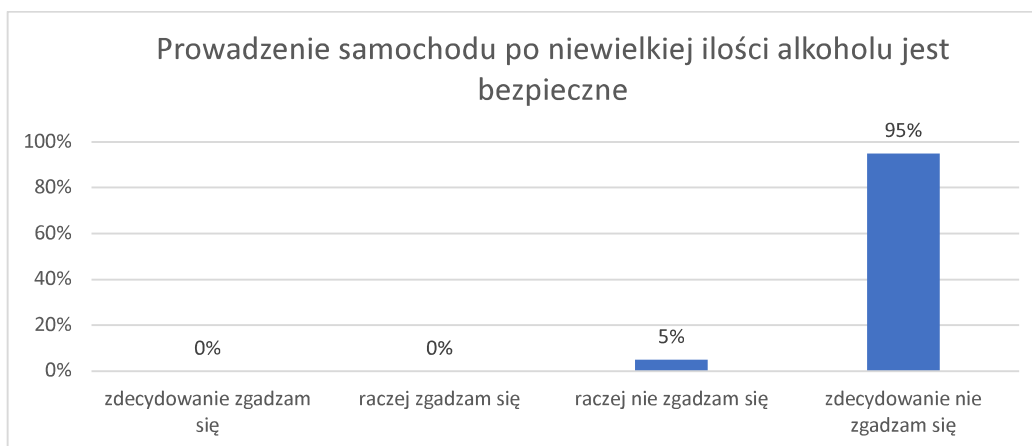
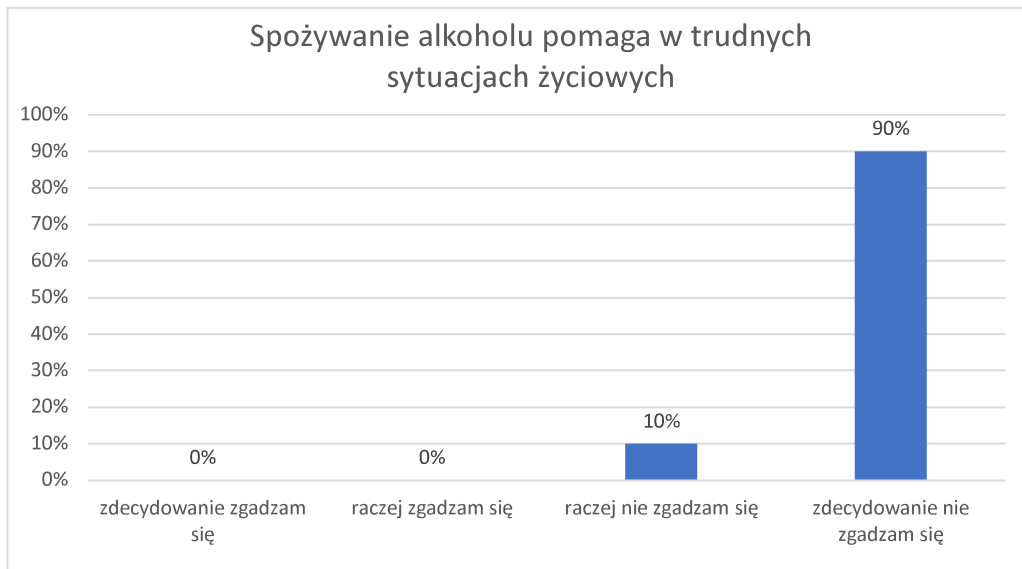

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **95% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby osoby małoletnie miały łatwy dostęp do alkoholu.**

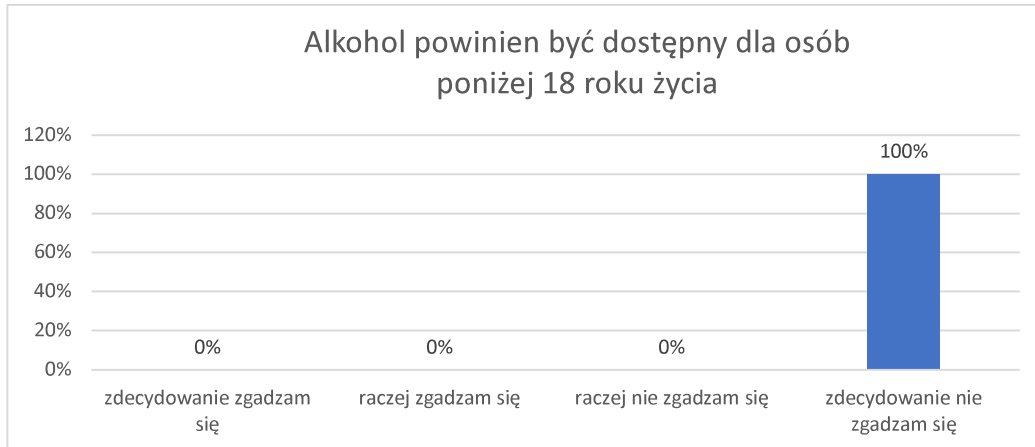

100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, łącznie **100%** badanych odpowiedziało, że **prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest**

bezpieczne. 100% sprzedawców nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

100% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Radziłów **uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.**

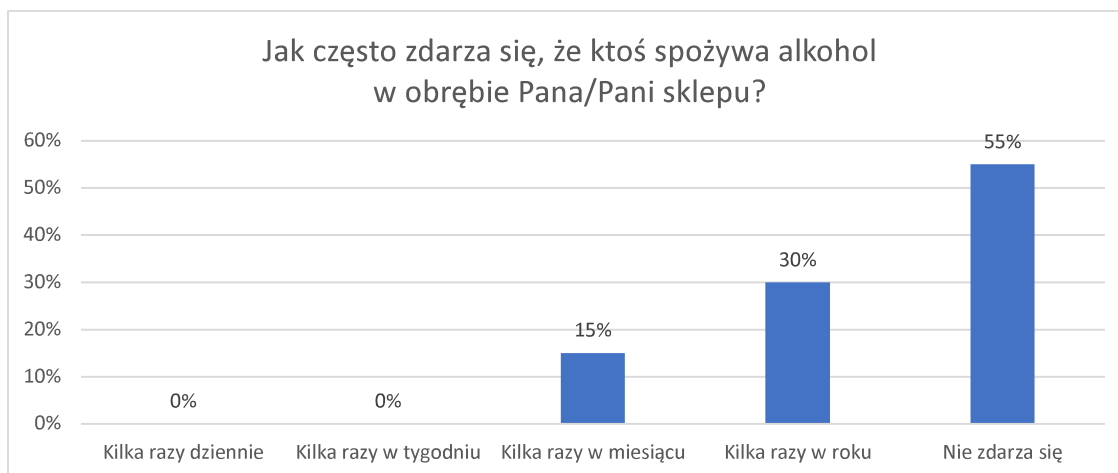
10% badanych uważa, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych, a pozostałe 90% wyraża zdanie przeciwne.

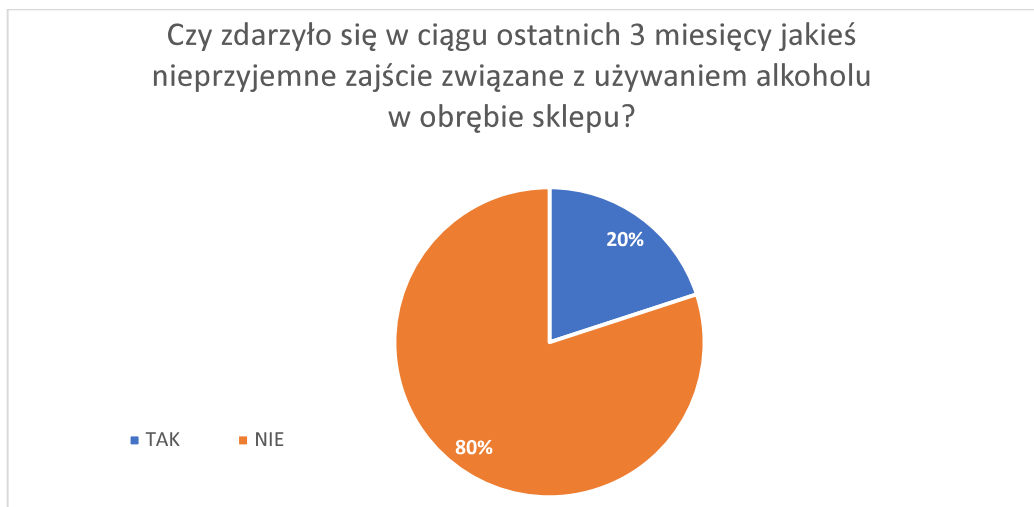
Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Radziłów deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (30%) oraz kilka razy w miesiącu (35%).**

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 30% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w roku. 55% deklaruje, że taka sytuacja nie ma miejsca.

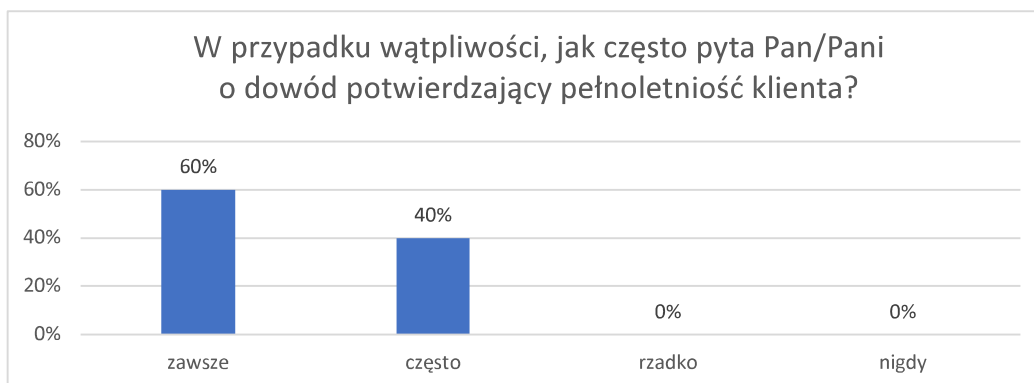
80% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

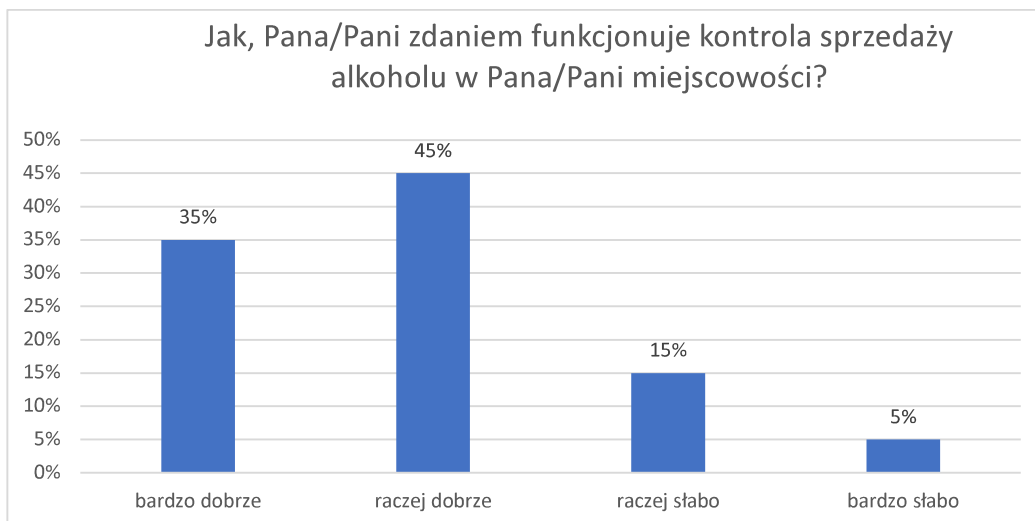
90% sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Radziłów deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **60% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, 40% sprzedawców robi to często.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Radziłów. **Łącznie 80% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

METODOLOGIA

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie klas szkół podstawowych Gminy Radziłów w przedziale wiekowym: klas SP 4-6 oraz SP 7-8.

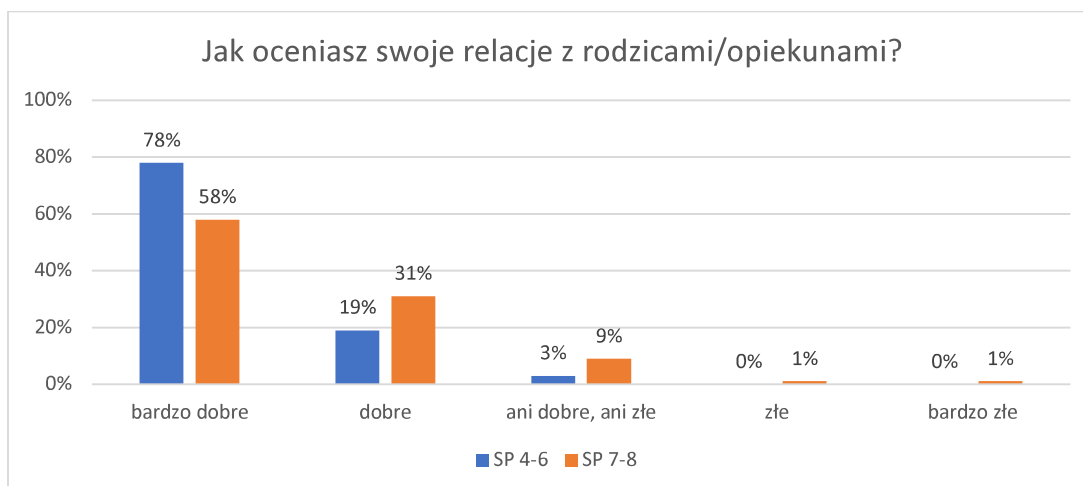
<i>Liczebność grup badanych</i>	
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 4-6 (SP4-6)	49
Szkoły podstawowe – uczniowie klas 7-8 (SP 7-8)	58
ŁĄCZNIE	107

WYNIKI

RELACJE Z RODZICAMI, NAUCZYCIELAMI ORAZ RÓWIEŚNIKAMI

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Uczniowie w Gminie Radziłów deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 97%; SP 7-8: łącznie 89%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących młodzież przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.

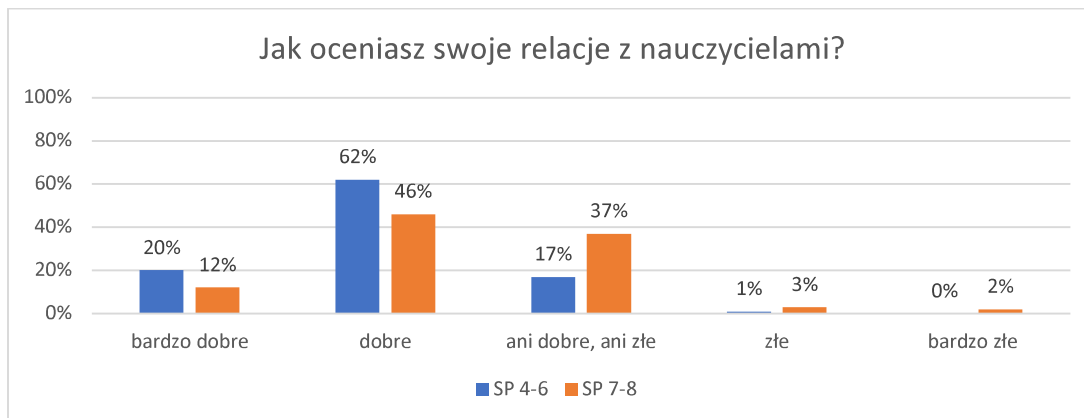

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania⁵.

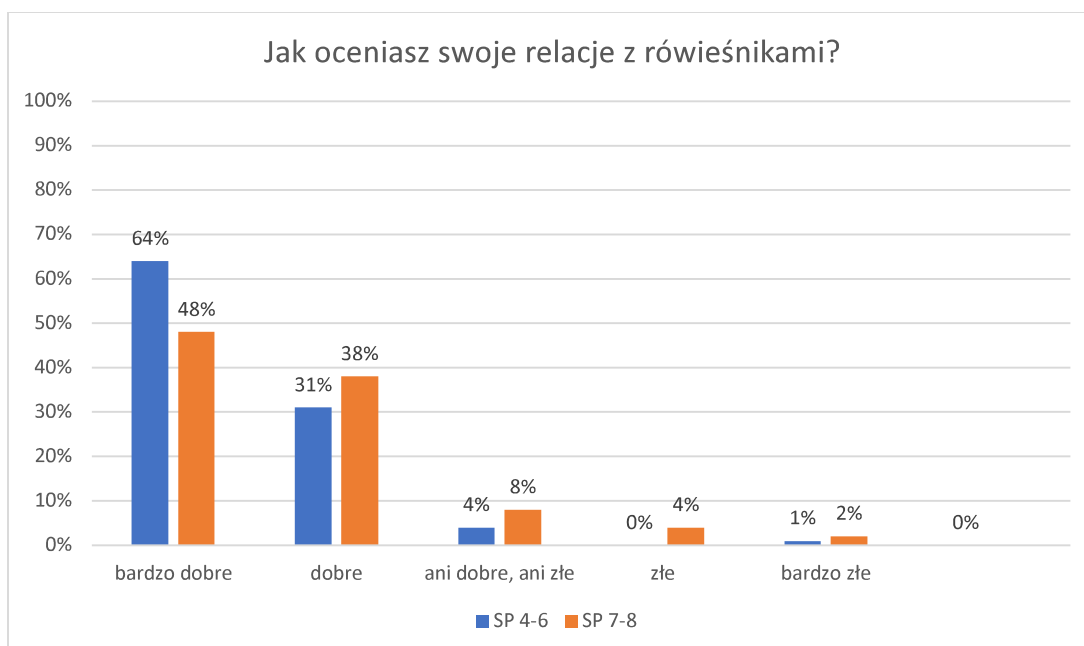
Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie z Gminy Radziłów mają w większości

⁵ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 82%; SP 7-8: łącznie 58%.

Kolejnym istotnym elementem są relacje z **rówieśnikami – uczniowie z Gminy Radziłów relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze- SP 4-6: łącznie 85%; SP 7-8: łącznie 86%.**

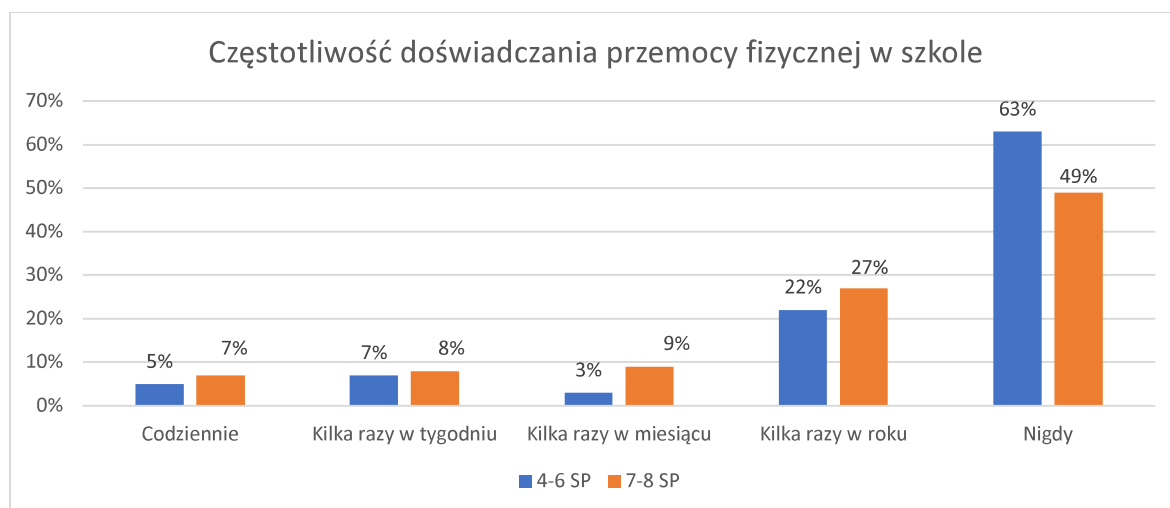
Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w Gminie Radziłów, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

PRZEMOC

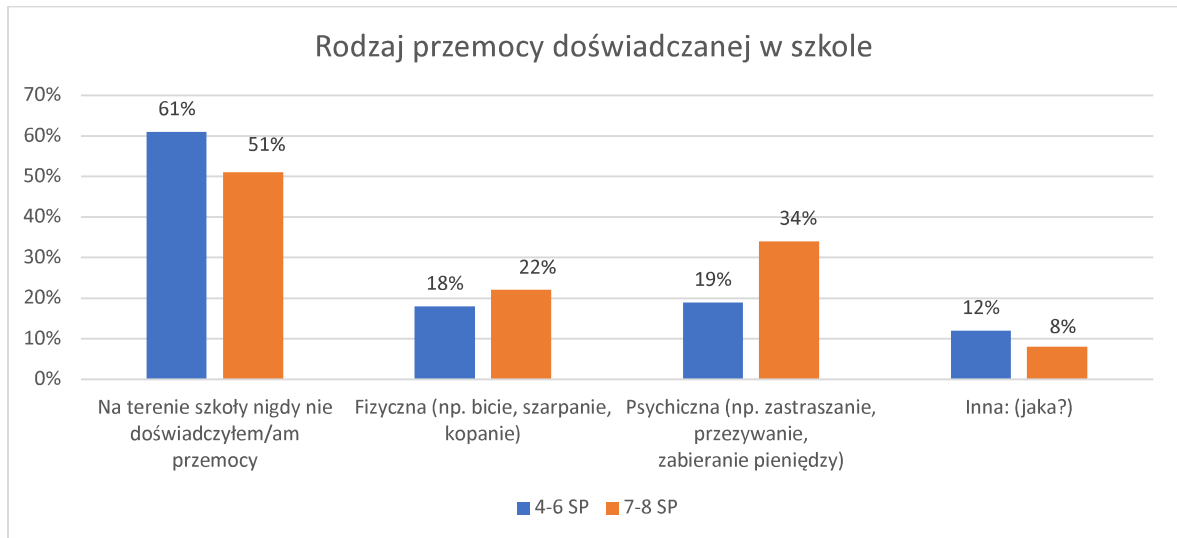
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Gminie Radziłów pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym. W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Spora część uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy fizycznej doświadczanej ze strony innych uczniów (63% 4-6 SP; 49% 7-8 SP).

Niepokojące, wydają się dane, że jest grupa uczniów, która przyznaje, iż **codziennie doświadcza w szkole przemocy fizycznej (5% 4-6 SP; 7% 7-8 SP)**. Należy również zwrócić uwagę za fakt, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy w szkole: kilka razy w tygodniu, kilka razy w miesiącu i roku.

Zapytaliśmy też uczniów o rodzaj doświadczanej przez nich przemocy w szkole. Wyniki wskazują, że zarówno młodsi uczniowie jak i starsi są najczęściej ofiarami przemocy psychicznej.

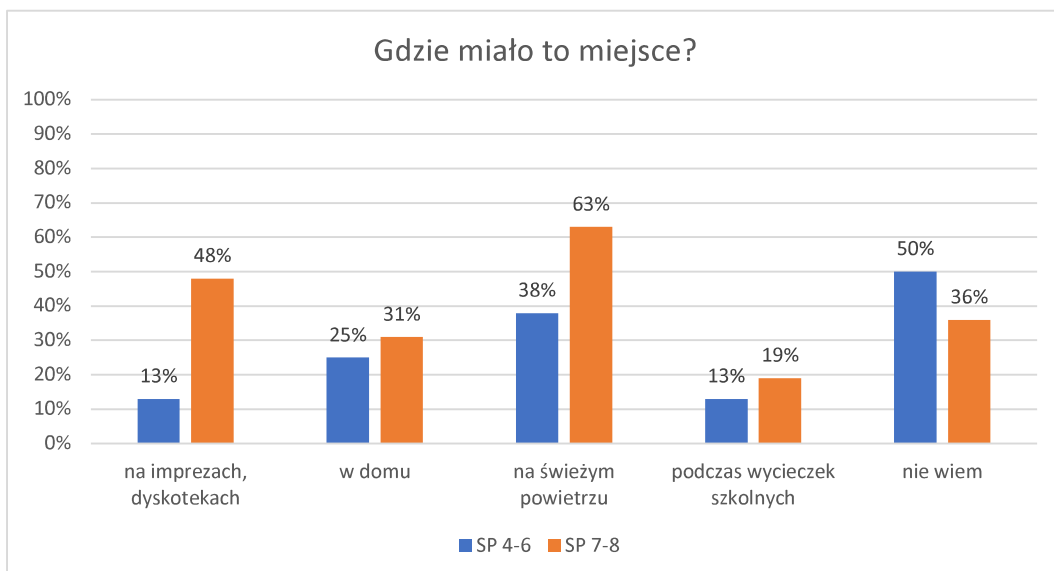
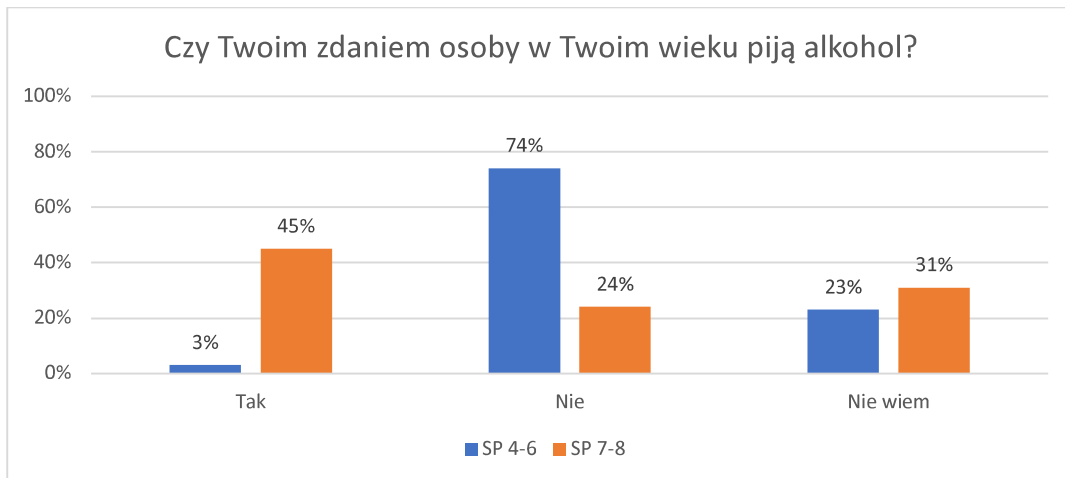
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

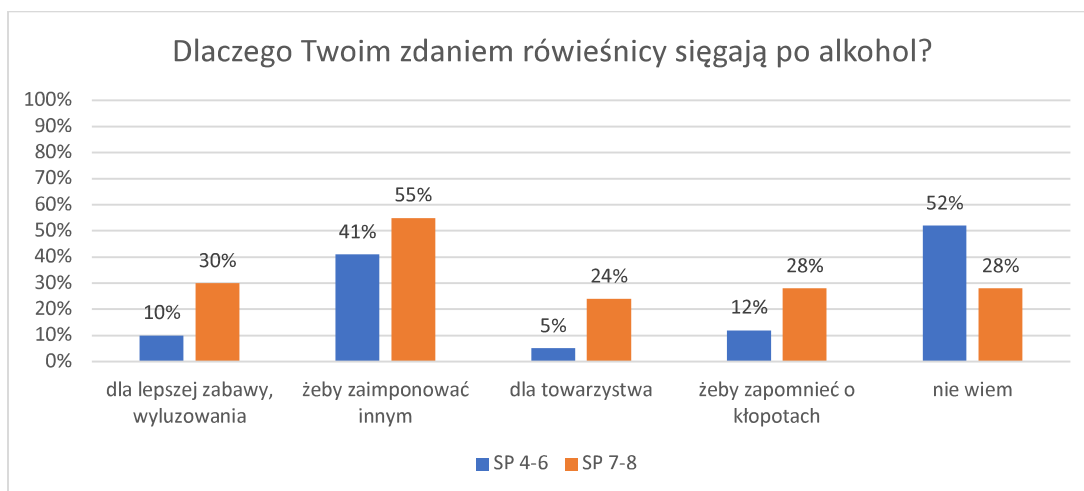
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2018) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino⁶.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. **3% uczniów klas 4-6 oraz 45% uczniów klas SP 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.** Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/ koleżanki spożywają alkohol. Uczniowie wskazywali najczęściej na imprezy/dyskoteki (SP 4-6: 13% SP 7-8: 48%) oraz na świeżym powietrzu (SP 4-6: 38% SP 7-8: 63%).

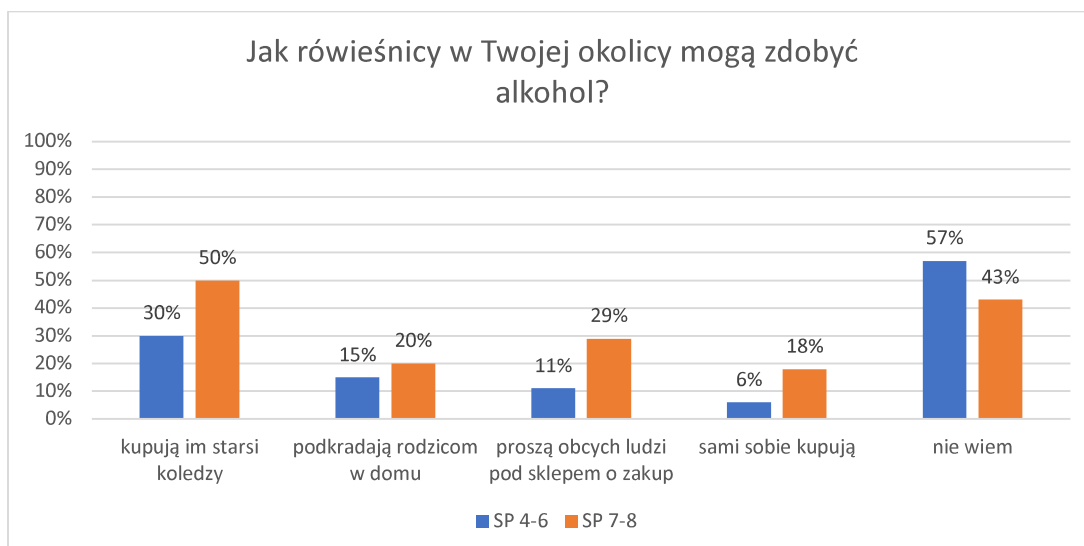
⁶ J. Sierostawski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

Jeżeli chodzi o przyczyny z jakich młodzi ludzie sięgają po alkohol, respondenci wskazywali najczęściej na chęć zaimponowania innym (SP 4-6: 41%, SP 7-8: 55%), dla lepszej zabawy (SP 4-6: 10%, SP 7-8: 30%) oraz dla towarzystwa (SP 4-6: 5%, SP 7-8: 24%). Niepokojące są motywy sięgania po alkohol przez młodych mieszkańców Gminy Radziłów związane z piciem, aby zapomnieć o kłopotach (SP 4-6: 12%, SP 7-8: 56%).

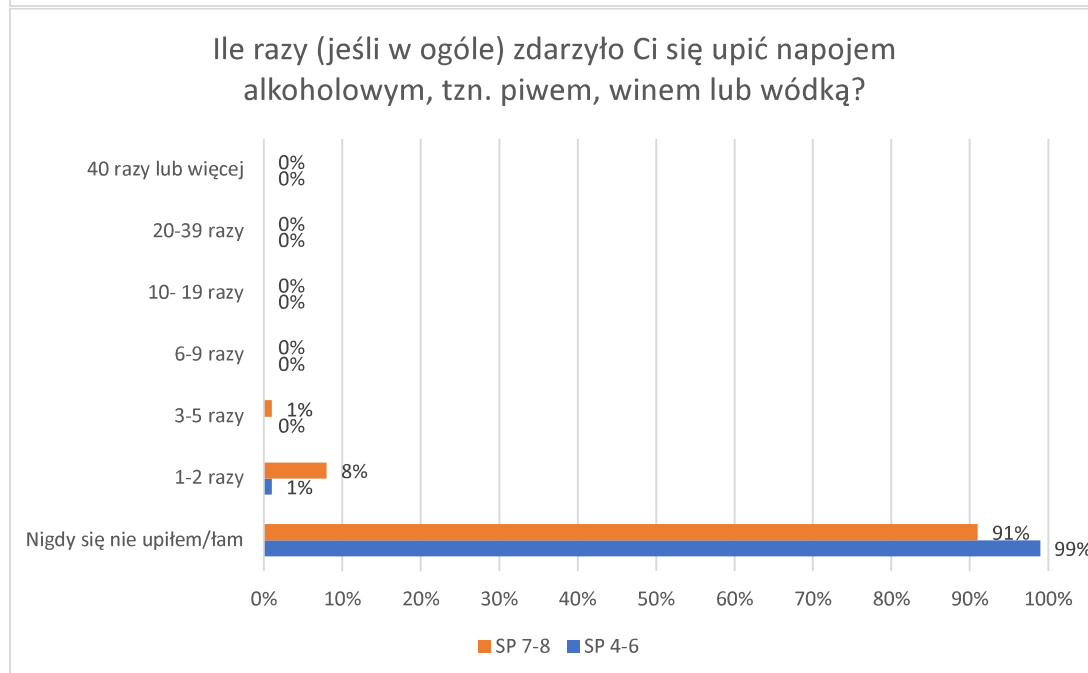
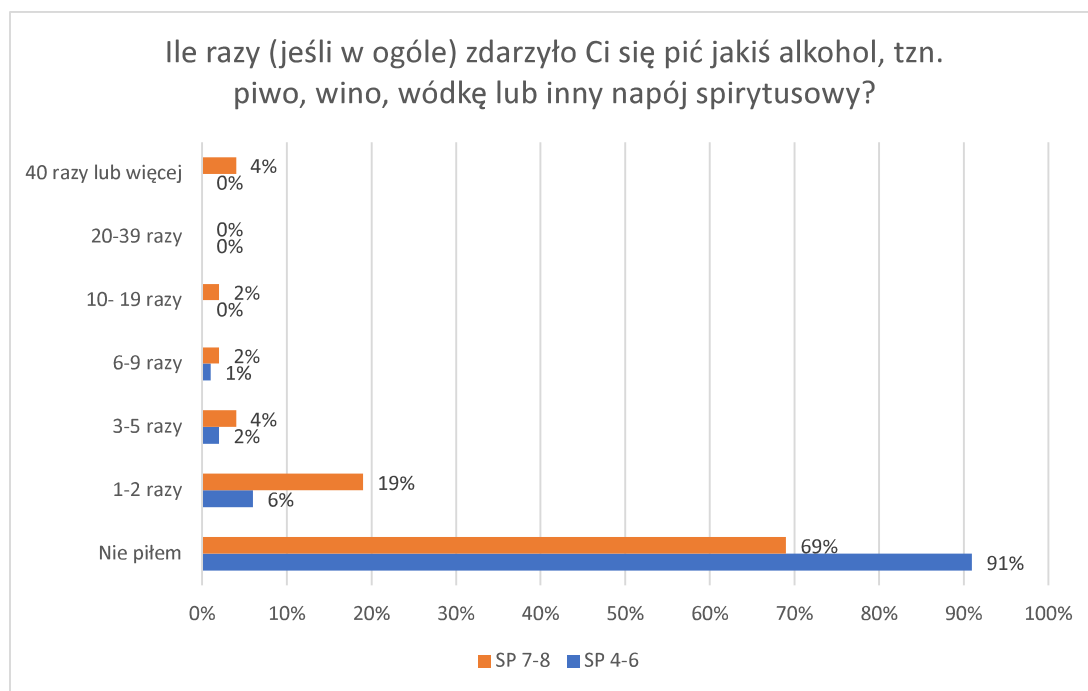
Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w Polsce obowiązuje zakaz sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletni⁷. Zapytano zatem uczniów ze szkół podstawowych o źródło pozyskiwania alkoholu przez ich rówieśników, którzy są przecież niepełnoletni. **Badani wskazywali najczęściej, że nie wiedzą w jaki sposób ich koledzy/ koleżanki zdobywają alkohol** (SP 4-6: 57%, SP 7-8- 43%). Jednakże, ci uczniowie, którzy posiadają taką wiedzę przyznawali, że alkohol kupują im starsi koledzy (SP 4-6: 30%, SP 7-8: 50%), podkradają go rodzicom (SP 4-6: 15%, SP 7-8: 20%), proszą obcych ludzi pod sklepem o jego zakup (SP 4-6: 11%, SP 7-8: 29%), czy też nawet kupują go sami (SP 4-6: 6%, SP 7-8: 18%).

⁷ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Jak wynika z przeprowadzonych badań **inicjację alkoholową** ma za sobą **9% badanych uczniów klas 4-6 oraz 31% uczniów klas SP 7-8**. Wraz z wiekiem rośnie odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową.

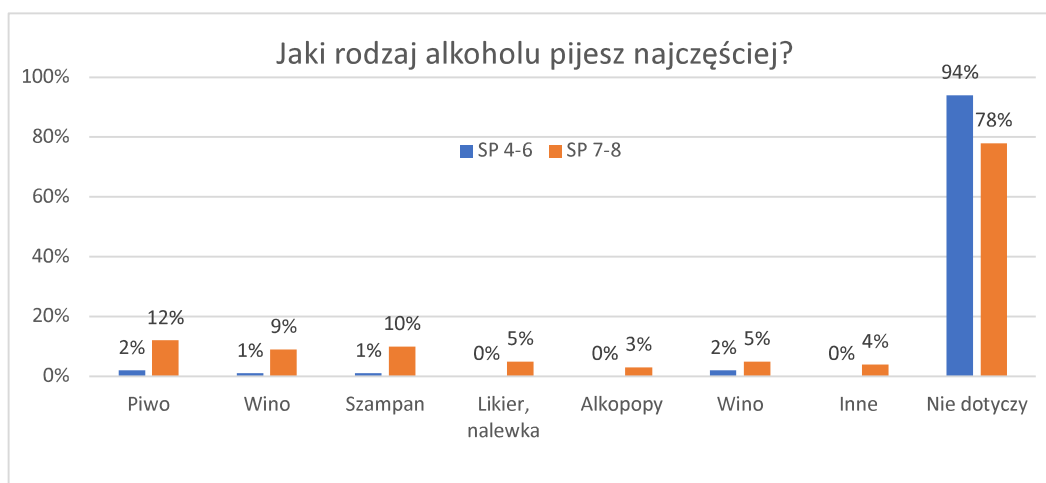
Kolejno uczniowie zostali zapytani, ile razy zdarzyło im się wprowadzić w stan upojenia alkoholowego. **Zdecydowanie częściej zdarzało się to uczniom klas starszych.**

Równie istotna jest częstotliwość spożywania alkoholu. W tym pytaniu mniejszy odsetek uczniów w porównaniu z wcześniejszymi pytaniami przyznaje się do spożywania alkoholu (SP 4-5: 3%, SP 7-8: 12%) w większości deklarując częstotliwość rzadziej niż raz w miesiącu.

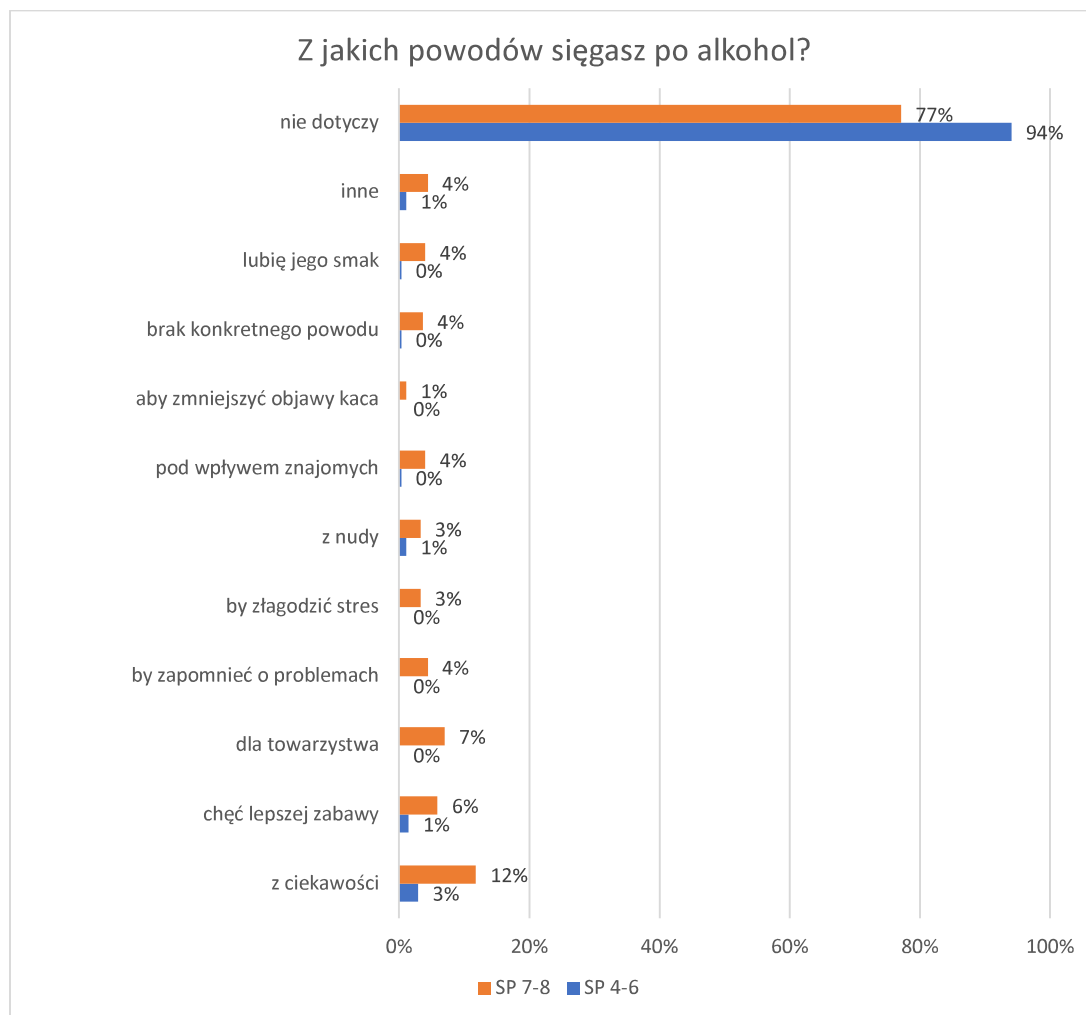

Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. **Uczniowie szkół Gminy Radziłów deklarujący spożywanie alkoholu najczęściej sięgają po piwo** (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 22%). Jednakże uczniowie preferują również inne alkohole. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Wśród powodów, z jakich sięgają po alkohol uczniowie wskazywali na różnorodne przyczyny: na to, że piją alkohol bez konkretnego powodu (SP 7-8: 4%), piją alkohol,

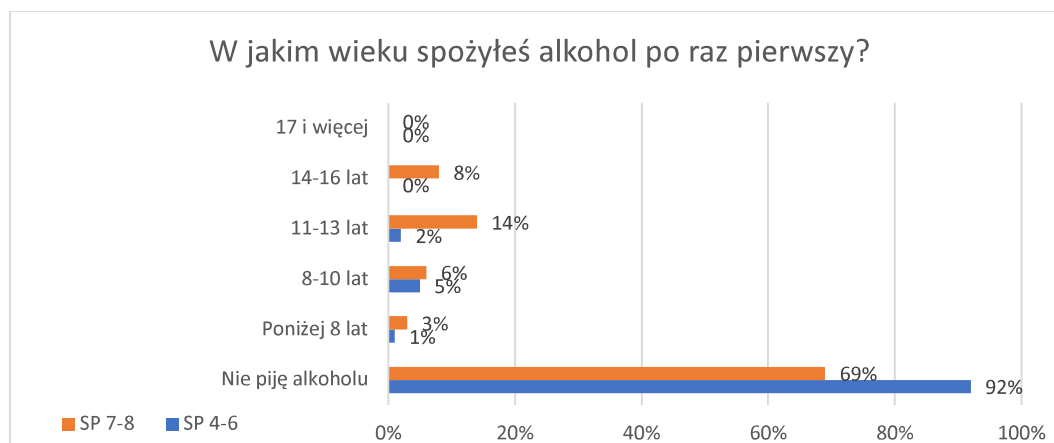
ponieważ lubią jego smak (SP 7-8: 4%), pod wpływem znajomych (SP 7-8: 4%), z nudów (SP 7-8: %), dla towarzystwa (SP 7-8: 7%), dla lepszej zabawy (SP 7-8: 6%) oraz z ciekawości (SP 4-6: 3%, SP 7-8: 12%).

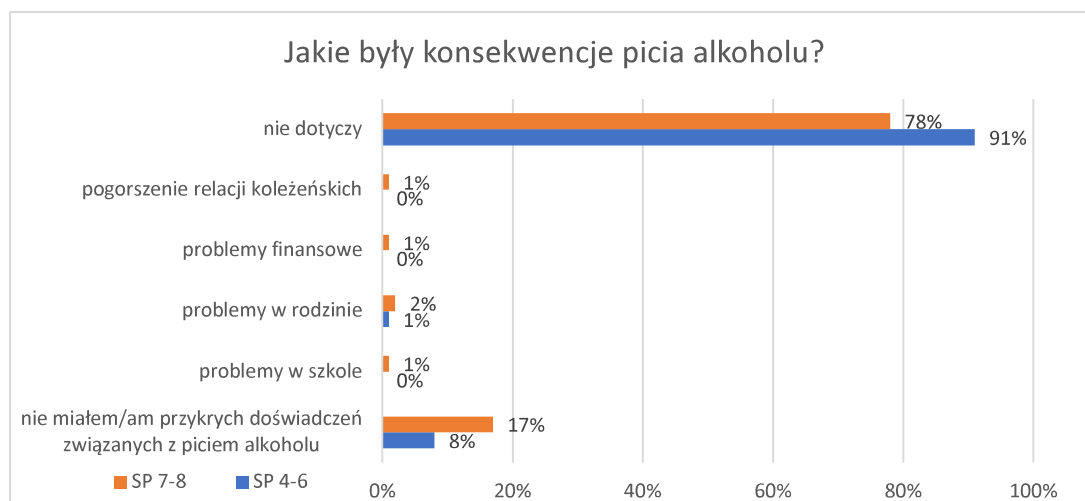
Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, takie przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta. Dodajmy, że Polska

uważana jest za kraj, w którym dominuje duże przyzwolenie dla intoksykacji alkoholowej, a sama konsumpcja alkoholu jest na porządku dziennym⁸.

Zapytaliśmy uczniów deklarujących spożycie alkoholu, w jakim wieku pili go po raz pierwszy. Starsi uczniowie wskazali głównie na wiek 11-16 lat, natomiast młodsi uczniowie na przedział 8 - 10 lat.

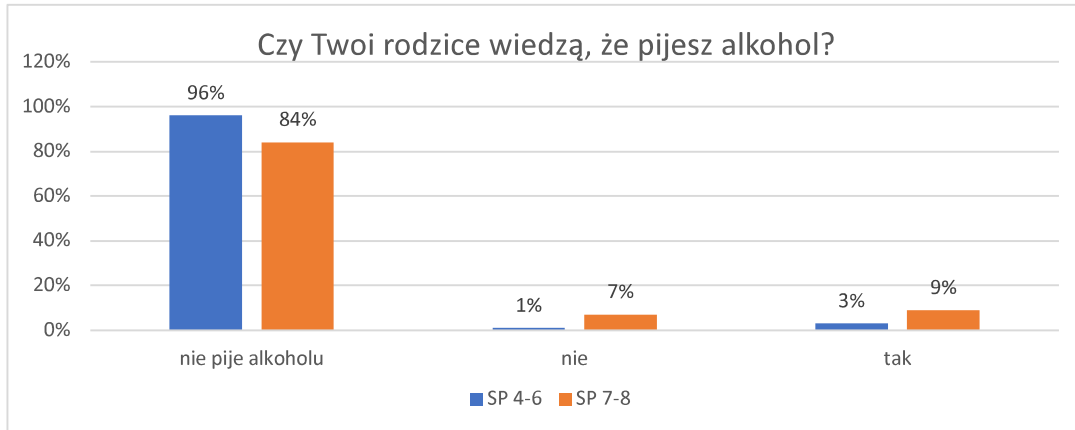

Zapytaliśmy również młodych mieszkańców Gminy Radziłów, jakie były konsekwencje picia alkoholu. Respondenci odpowiedzieli, iż po wypiciu alkoholu najczęściej mieli problemy w rodzinie (SP 4-6: 1%, SP 7-8: 2%). Pojawiły się również deklaracje uczniów mówiące, że nie mieli przykrych doświadczeń związanych z alkoholem.

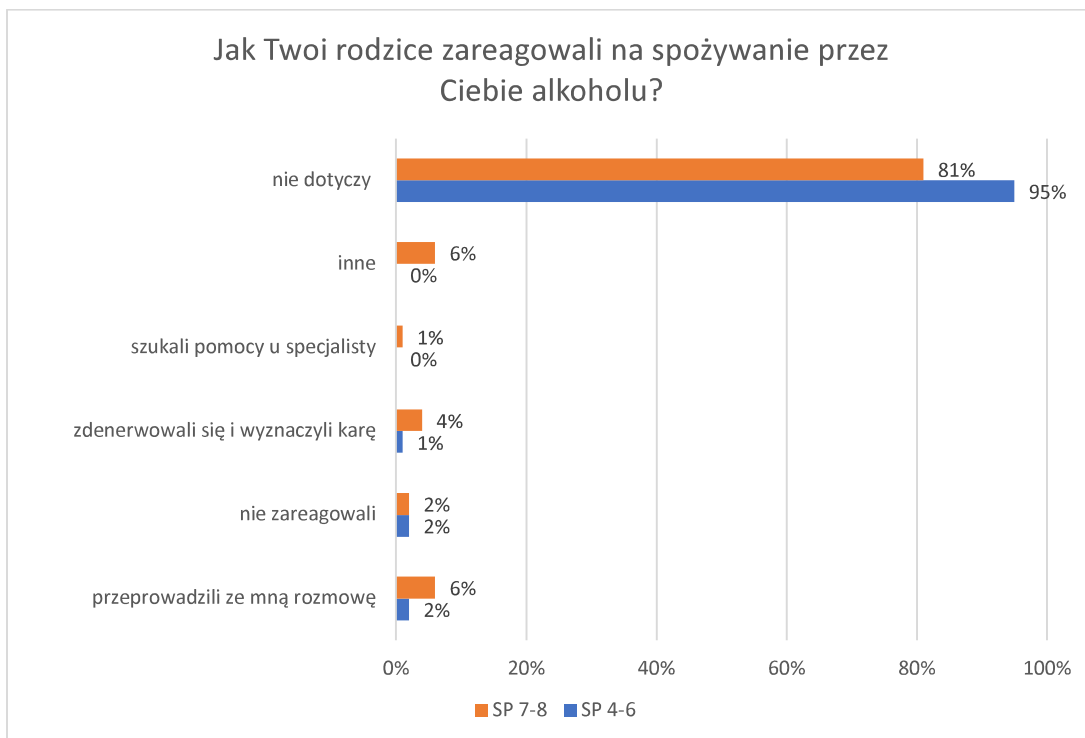

⁸ D. Dolata, *Picie kontrolowane – propozycja strategii pomocowych dla młodych dorosłych*, „Kultura-Społeczeństwo- Edukacja Nr 2 (6) 2014, Poznań 2004.

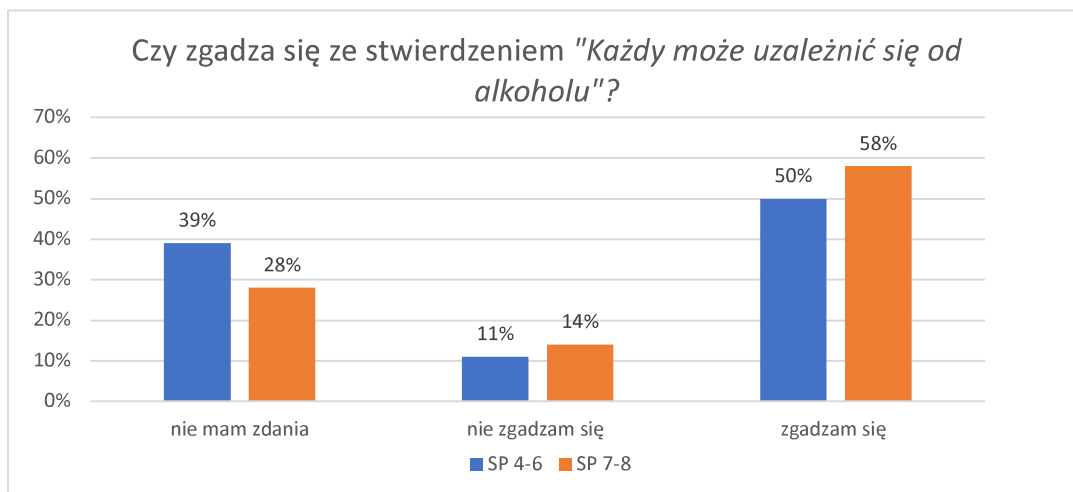
W kolejnym pytaniu uczniowie oceniali czy ich rodzice wiedzą, że pili alkohol. 3% uczniów klas 4-6 oraz 9% klas SP 7-8 zadeklarowało, że ich rodzice są świadomi, że pili już alkohol.

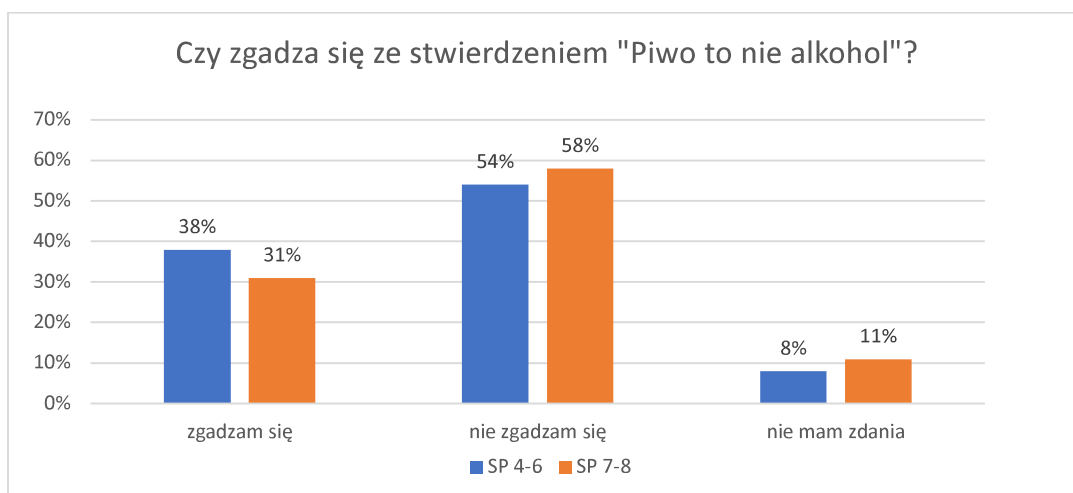
Jak wynika z deklaracji uczniów, reakcją ich rodziców na spożywanie przez nich alkoholu była zazwyczaj rozmowa (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 6%) lub też rodzice w ogóle nie zareagowali na informację, że spożywają alkohol (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 2%).

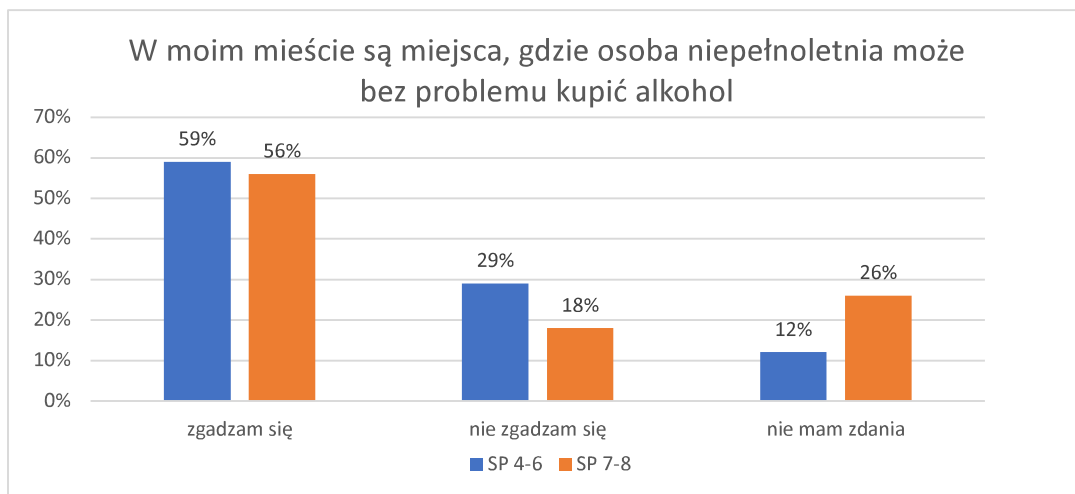
50% uczniów klas 4-6 oraz 58% klas SP 7-8 Gminy Radziłów ma świadomość na temat spożywania alkoholu i stwierdza, iż każdy może uzależnić się od alkoholu. Jednakże, nie można bagatelizować faktu, iż zauważalna część ankietowanych nie ma wiedzy na temat konsekwencji nadmiernego spożywania alkoholu.

Spora liczba uczniów szkół w Gminie Radziłów przyjmuje konstruktywną opinię na temat napojów o niskiej procentowej zawartości alkoholu (piwo). 54% SP 4-6 oraz 58% SP 7-8 nie zgadza się z twierdzeniem, że piwo to nie alkohol.

Wydaje się, że alkohol w Gminie Radziłów jest dość łatwo dostępny dla uczniów Szkół Podstawowych, ponieważ aż **59% uczniów młodszych i 56% uczniów SP 7-8 zadeklarowała, iż zna takie miejsca w swojej okolicy, gdzie osoba niepełnoletnia może bez problemu kupić alkohol.**

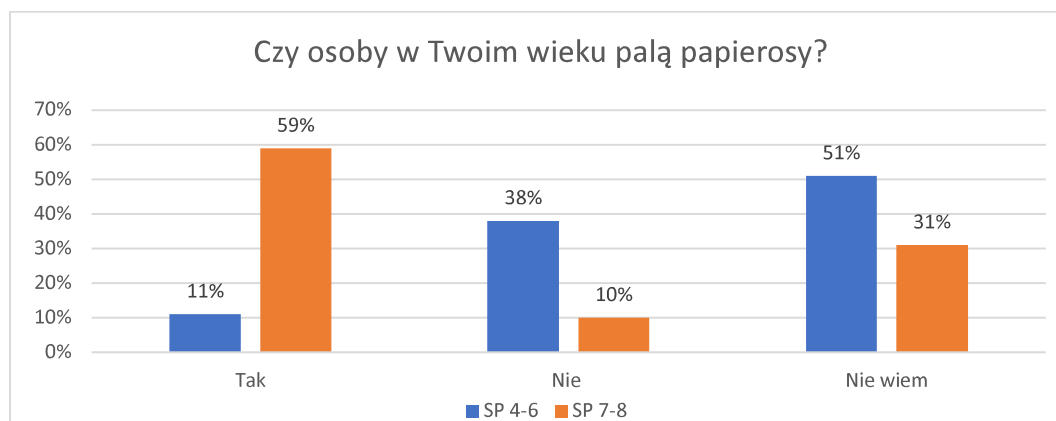

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Jak wynika z badania ESPAD palenie tytoniu jest wśród uczniów z polskich szkół zachowaniem mniej powszechnym niż spożywanie alkoholu. Chociaż raz w życiu paliło 49,9% uczniów z młodszej i 65,5% uczniów ze starszej grupy. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 23,0% uczniów z grupy młodszej i 35,5% ze starszej.

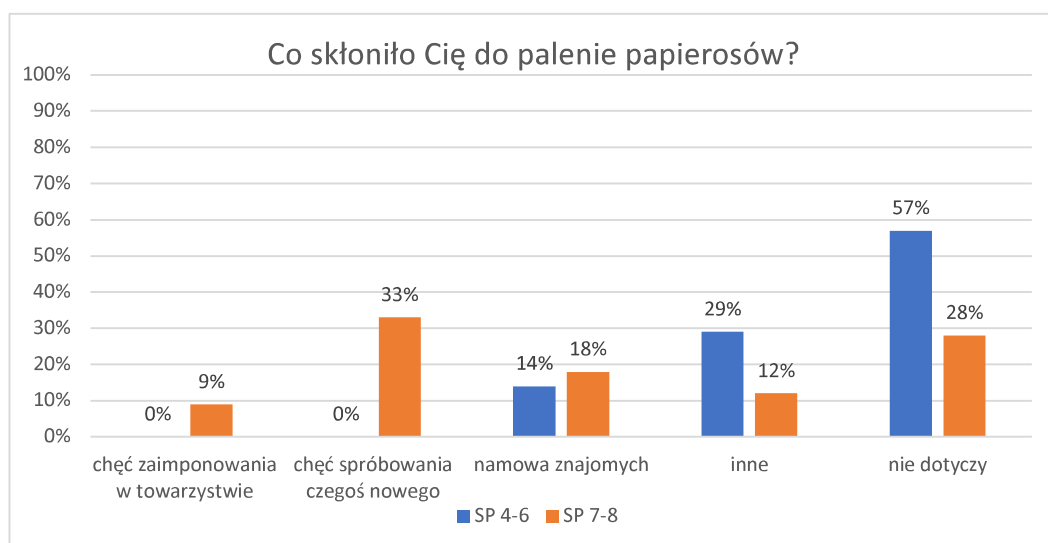
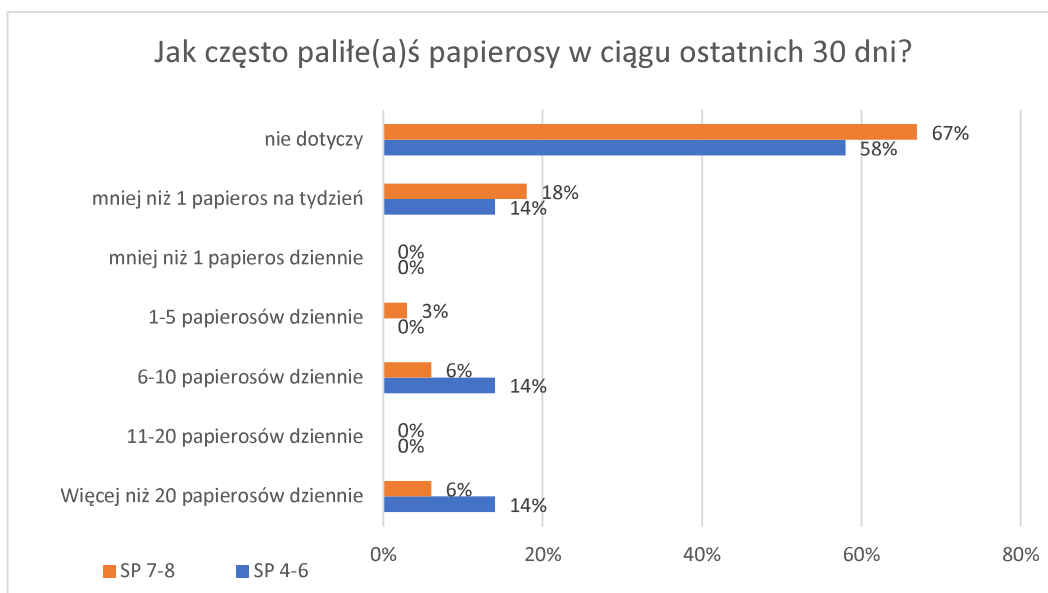
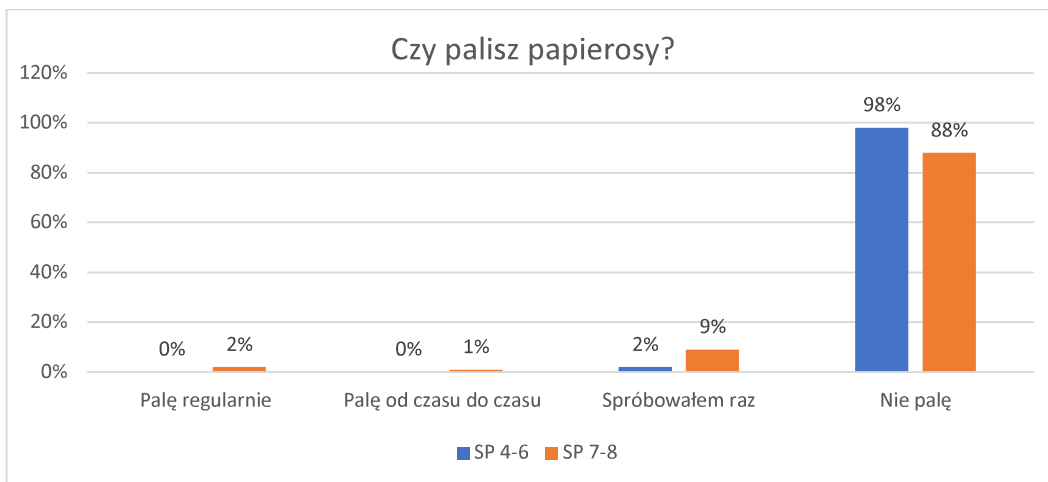
Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami kiedykolwiek próbowali papierosa.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie często nie wiedzą, czy ich rówieśnicy palą papierosy SP 4-6: 51%, SP 7-8: 31%. Jednakże 11% młodszych i 59% starszych uczniów wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Pozostałe 38% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas SP 7-8 odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. **Inicjację nikotynową ma za sobą 2% uczniów klas 4-6 oraz 12% uczniów klas SP 7-8, z czego 2% uczniów młodszych i 9% starszych deklaruje, że spróbowali palenia tylko raz.**

Najczęściej wskazywanymi powodami **palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego (SP 7-8: 33%) oraz namowa znajomych (SP 4-6: 14%, SP 7-8: 18%).**

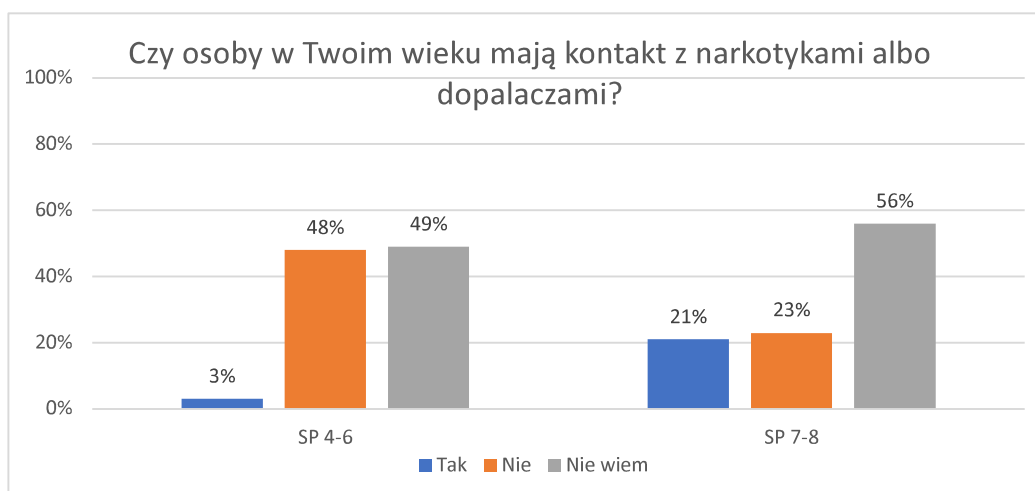
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Wyniki badania ESPAD wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania wśród polskiej młodzieży substancji nielegalnych (narkotyki, dopalacze), niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21,4% młodszych uczniów i 37,0% starszych uczniów.

Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów jest amfetamina (4,2%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5,1%). Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia marihuanę lub haszysz przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tych środków ponad 16,7% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 29,6%.

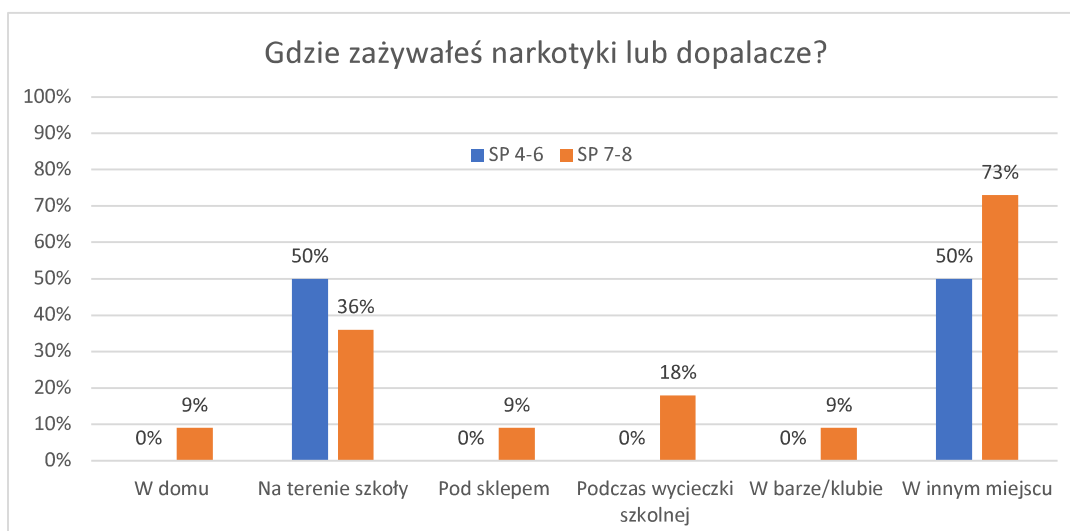
Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 3% uczniów klas SP 4-6 oraz 21% uczniów SP 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.

Jednakże pojawiły się deklaracje uczniów Gminy Radziłów w których przyznają, że przyjmowali substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze (SP 4-6: 1%; SP 7-8: 4%)

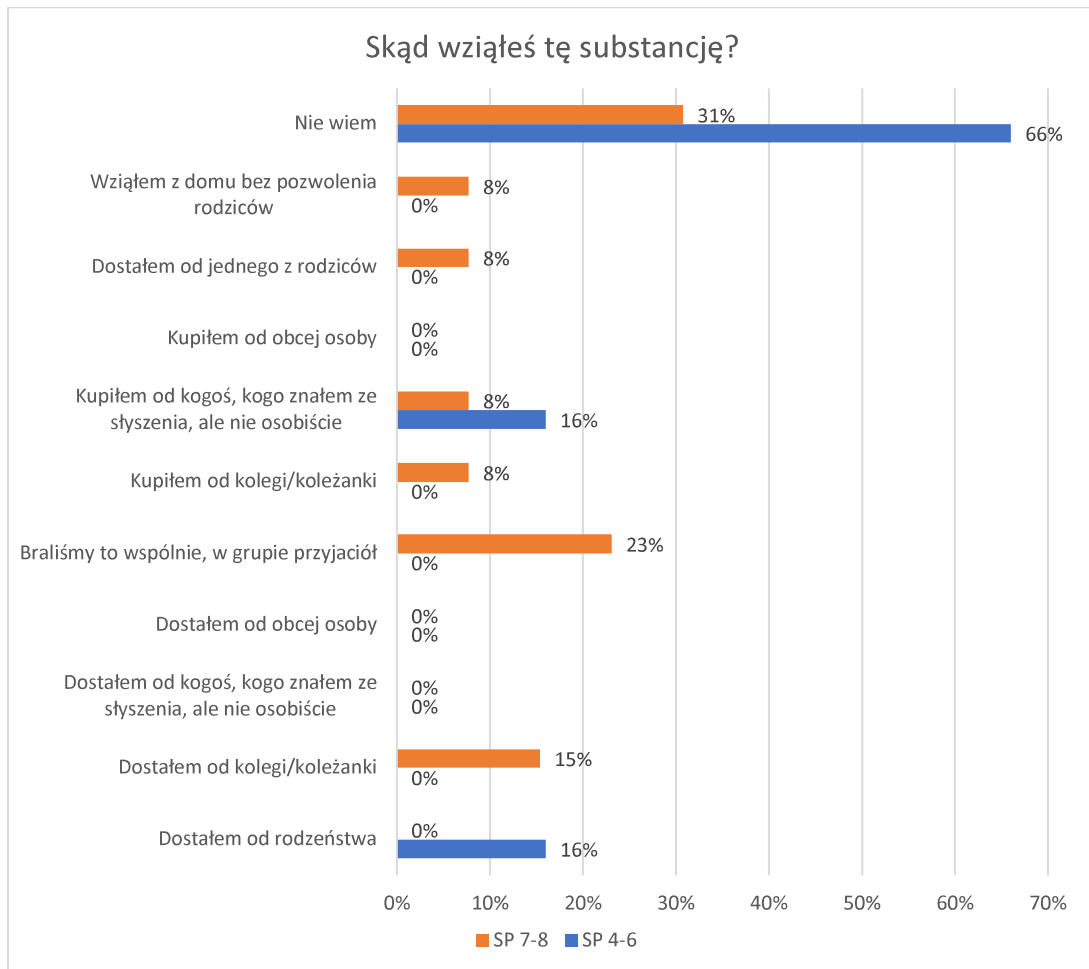

Uczniowie zostali również poproszeni o określenie, w jakich okolicznościach zażywali owe substancje psychoaktywne. Badani, którzy mają za sobą inicjację narkotykową wskazywali na wiele miejsc, w których zdarzyło im się przyjmować narkotyki lub dopalacze. **Respondenci deklarują, że zażywali je na terenie szkoły (SP 4-6: 50%, SP 7-8: 36%).**

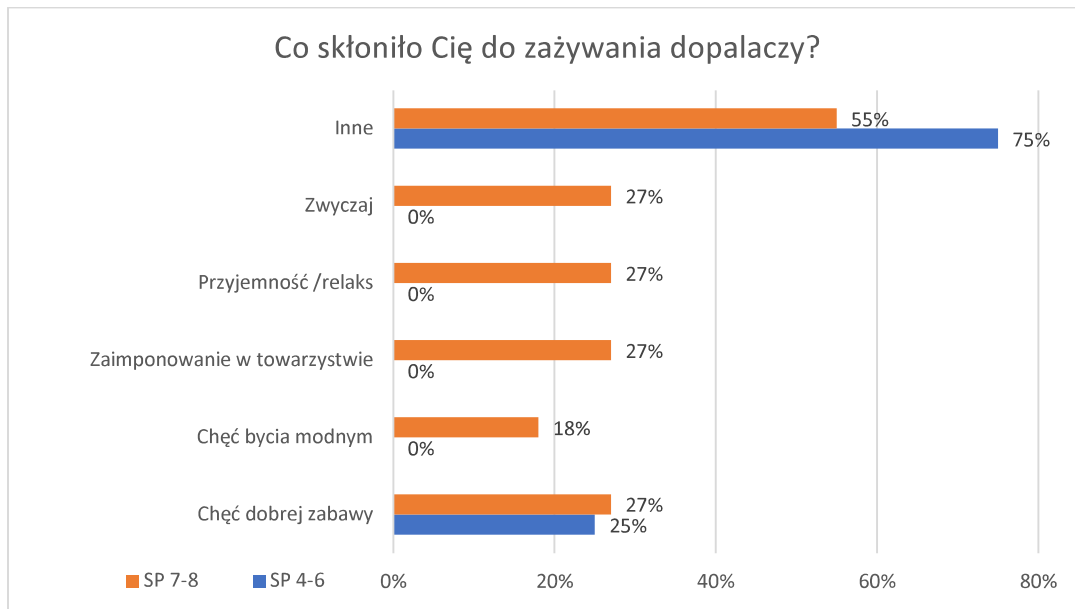

Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania substancji psychoaktywnych, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą skąd wzięli narkotyki/dopalacze, które zażywali. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

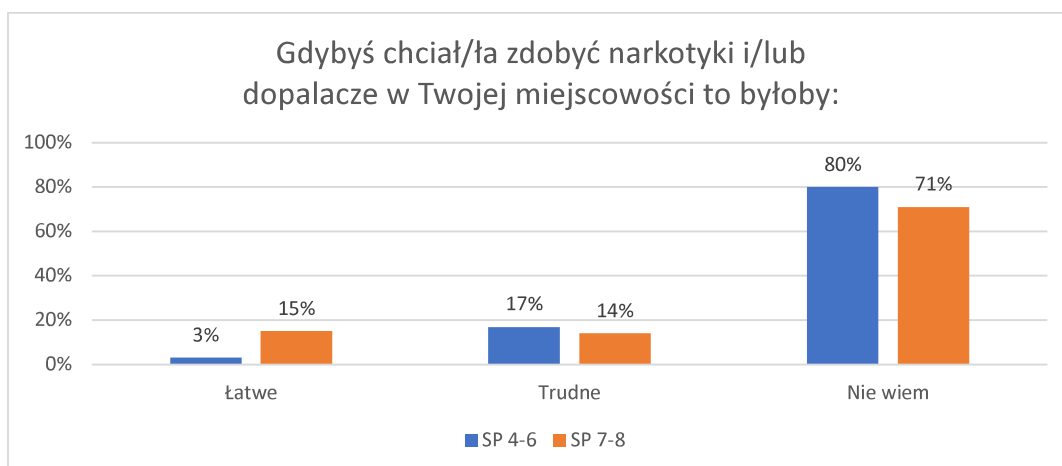

Jednym z wielu czynników sprzyjających sięganiu po substancje psychoaktywne jest styl życia zorientowany na zabawę, skoncentrowany na teraźniejszości oraz płytkość i instrumentalny charakter więzi. Okazjonalne sięganie po substancje psychoaktywne (zwłaszcza alkohol) jest związane ze specyfiką wieku dorastania, głównie z zaspokajaniem ważnych potrzeb rozwojowych młodzieży- pokazaniu się otoczeniu w roli osoby dorosłej i niezależnej od autorytetu dorosłych, integracji z rówieśnikami. Większość nastolatków, mimo dużej presji zewnętrznej prezentuje zachowania normatywne.

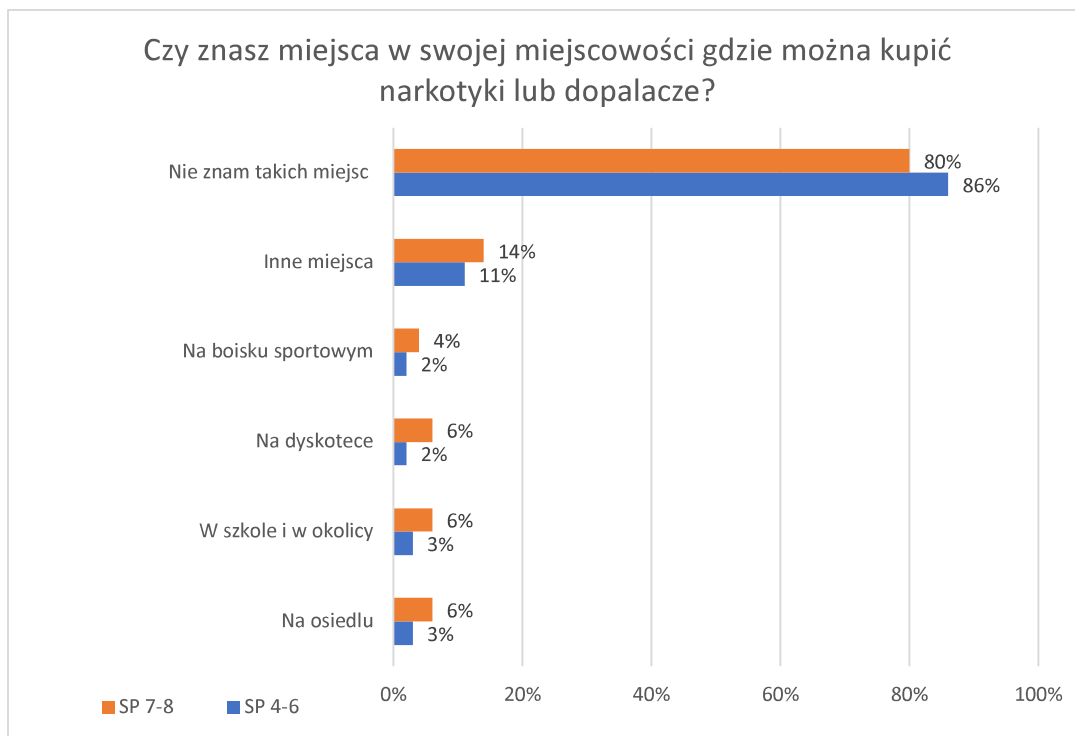
Wśród przyczyn zażywania narkotyków/dopalaczy uczniowie wymieniali: chęć dobrej zabawy (SP4-6: 25%, SP 7-8: 27%), przyjemność i relaks (SP 7-8: 27%)

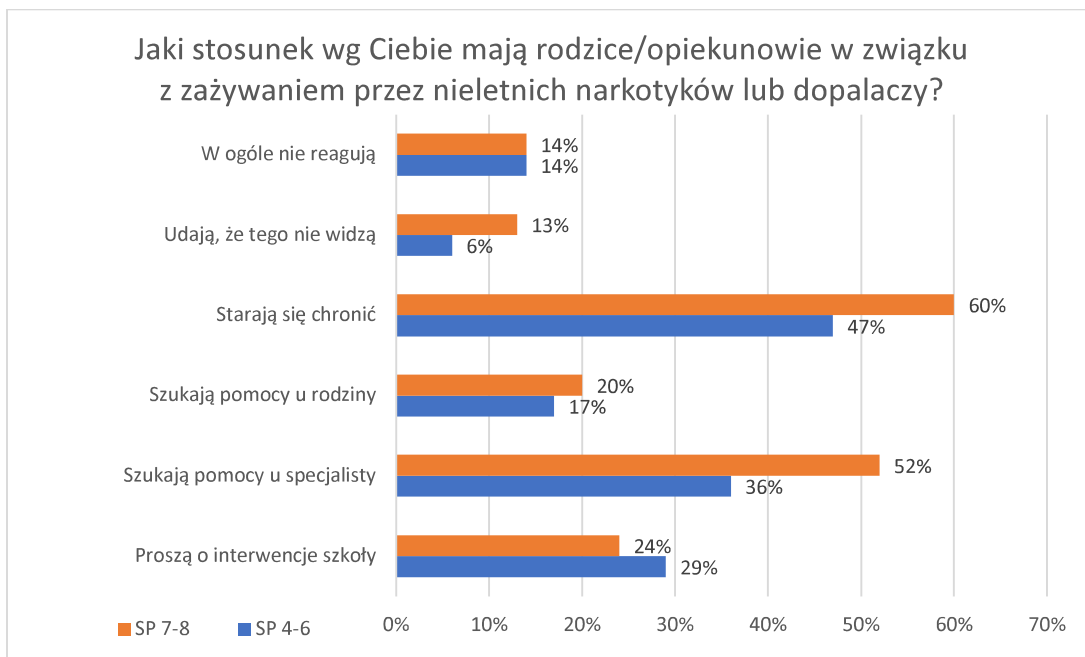
Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości **wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby łatwe/trudne** (SP 4-6: 80%; SP 7-8: 71%). Jednakże, **3% uczniów klas 4-6 oraz 15% SP 7-8 twierdzi, że byłoby to łatwe, a 17% uczniów klas 4-6 oraz 14% uczniów klas SP 7-8 zaznaczyło, że byłoby to trudne.** Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

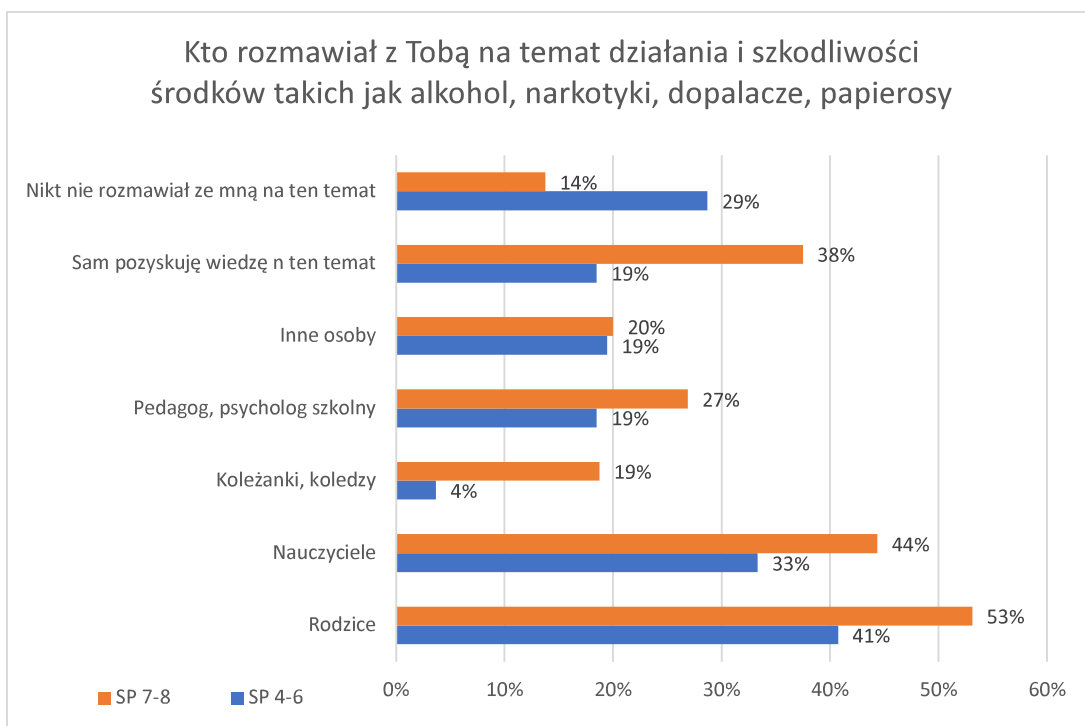
Kolejno, zapytano uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Większość badanych nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6: 86%, SP 7-8: 80%), **aczkolwiek pojawiły się wskazania uczniów wskazujące, gdzie można nabyć te substancje.**

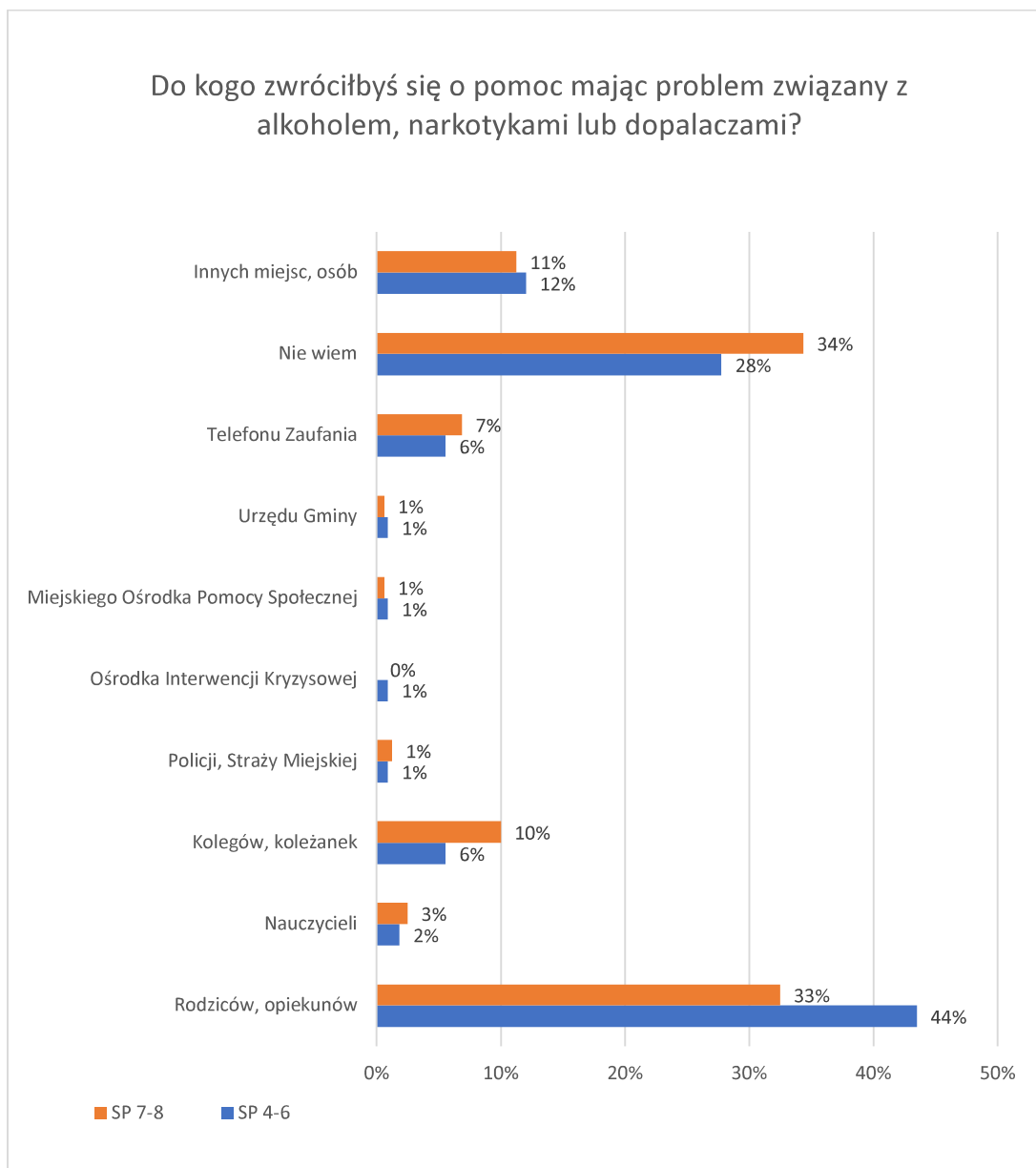
W procesie wychowawczym dzieci bardzo ważną odgrywają rodzice, którzy stanowią dla nich wzór do naśladowania – pod względem zachowania, wyrażanej opinii oraz postaw. Zapytaliśmy uczniów – jaki stosunek wg nich mają rodzice/opiekunowie w związku z zażywaniem przez nieletnich narkotyków i dopalaczy. Badani wskazywali, iż **rodzice najczęściej: szukają pomocy u specjalistów (SP 4-6: 36%, SP 7-8: 52%), proszą o interwencję szkołę (SP 4-6: 29%, SP 7-8: 24%) oraz że starają się chronić swoje dzieci (SP 4-6: 47%, SP 7-8: 60%).**

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali zapytani o to kto z nimi rozmawiał nt. działania oraz szkodliwości substancji psychoaktywnych. Na pierwszym miejscu pojawiają się rodzice (SP 4-6: 41%, SP 7-8: 53%), a następnie nauczyciele (SP 4-6: 33%, SP 7-8: 44%).

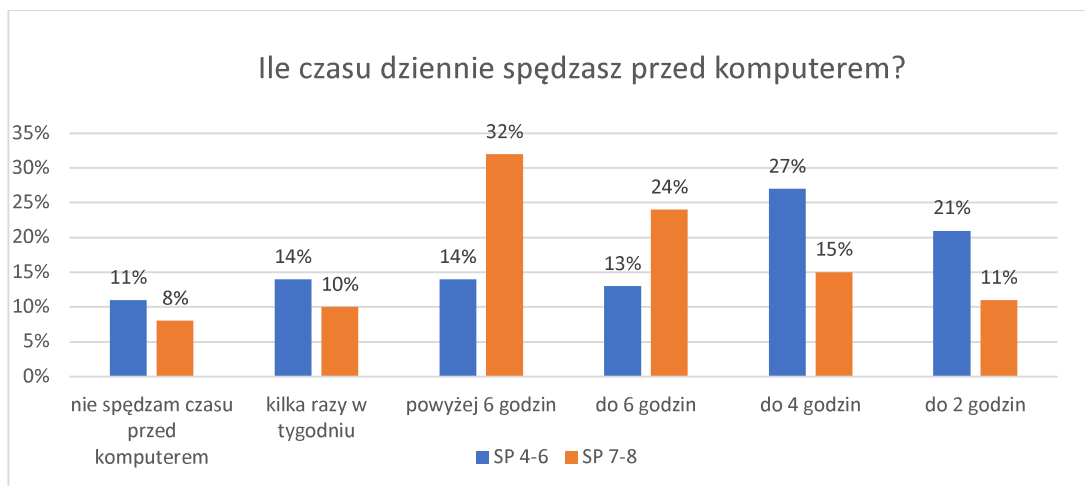
Pod względem zaufania w przypadku problemu z substancjami psychoaktywnymi na pierwszym miejscu pojawili się rodzice (SP 4-6: 44%, SP 7-8: 33%), lecz na jednym z ostatnich – nauczyciele (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 3%). Warto zorganizować warsztaty dla pracowników pedagogicznych, w których to tematyka dotyczyłaby komunikacji nauczyciel-uczeń w sytuacjach kryzysowych

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE: INTERNET, SMARTFON, HAZARD

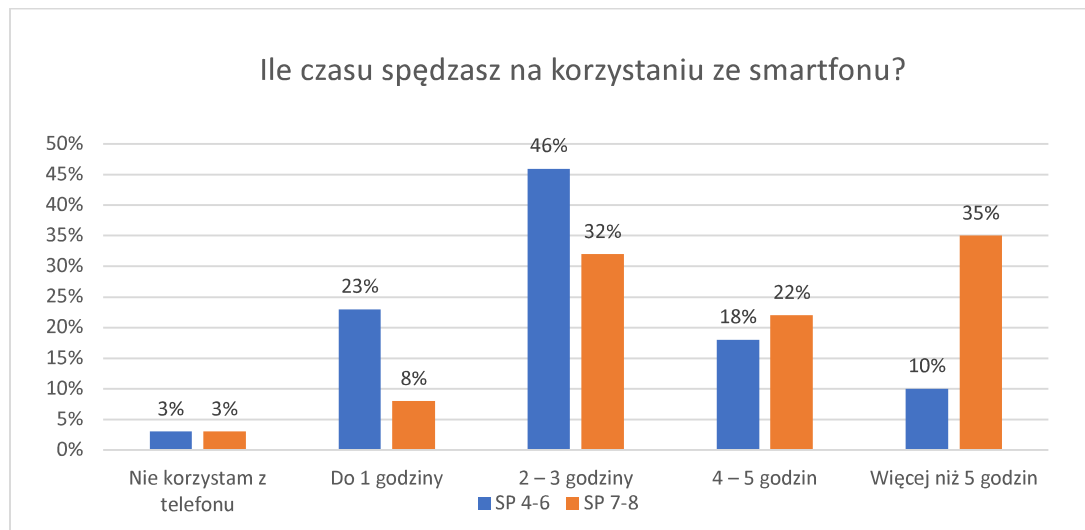
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.⁹

Niepokojący wydaje się być fakt, że uczniowie szkół podstawowych Gminy Radziłów najczęściej spędzają przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6: 14%; SP 7-8: 32%).

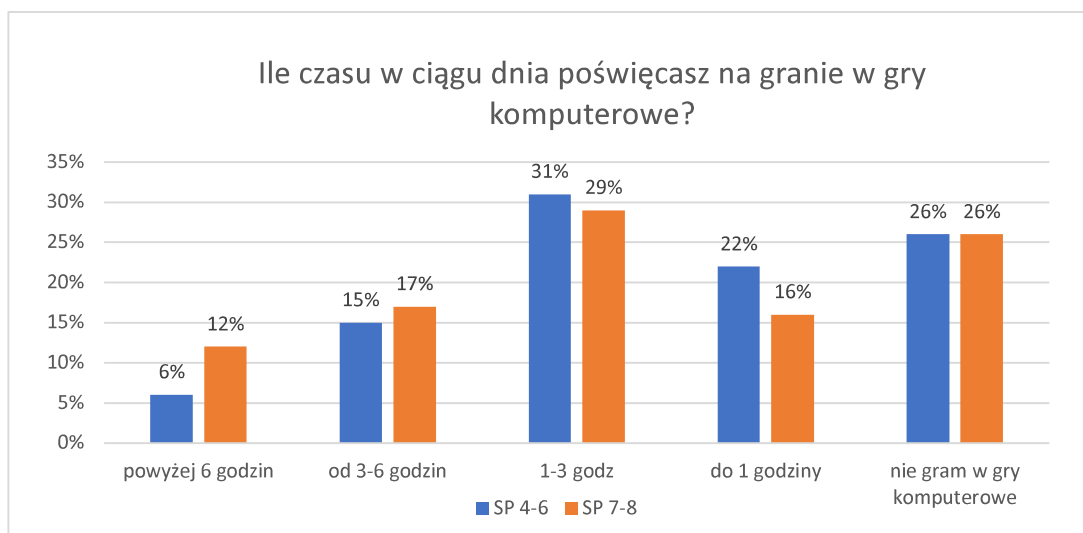
⁹ Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

W przypadku korzystania ze smartfonu niepokojące są wskazania uczniowie deklarujących najczęściej czas ponad 5 godzin dziennie (SP 4-6: 18%; SP 7-8: 22%).

Zapytaliśmy uczniów, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na granie w gry komputerowe. Optymistyczne są wskazania 26% uczniów klas 4-6 oraz 26% uczniów klas SP 7-8 mówiące, że nie grają w gry komputerowe. Z kolei warto zwrócić uwagę, że najwięcej czasu na gry komputerowe poświęcają uczniowie młodszych klas.

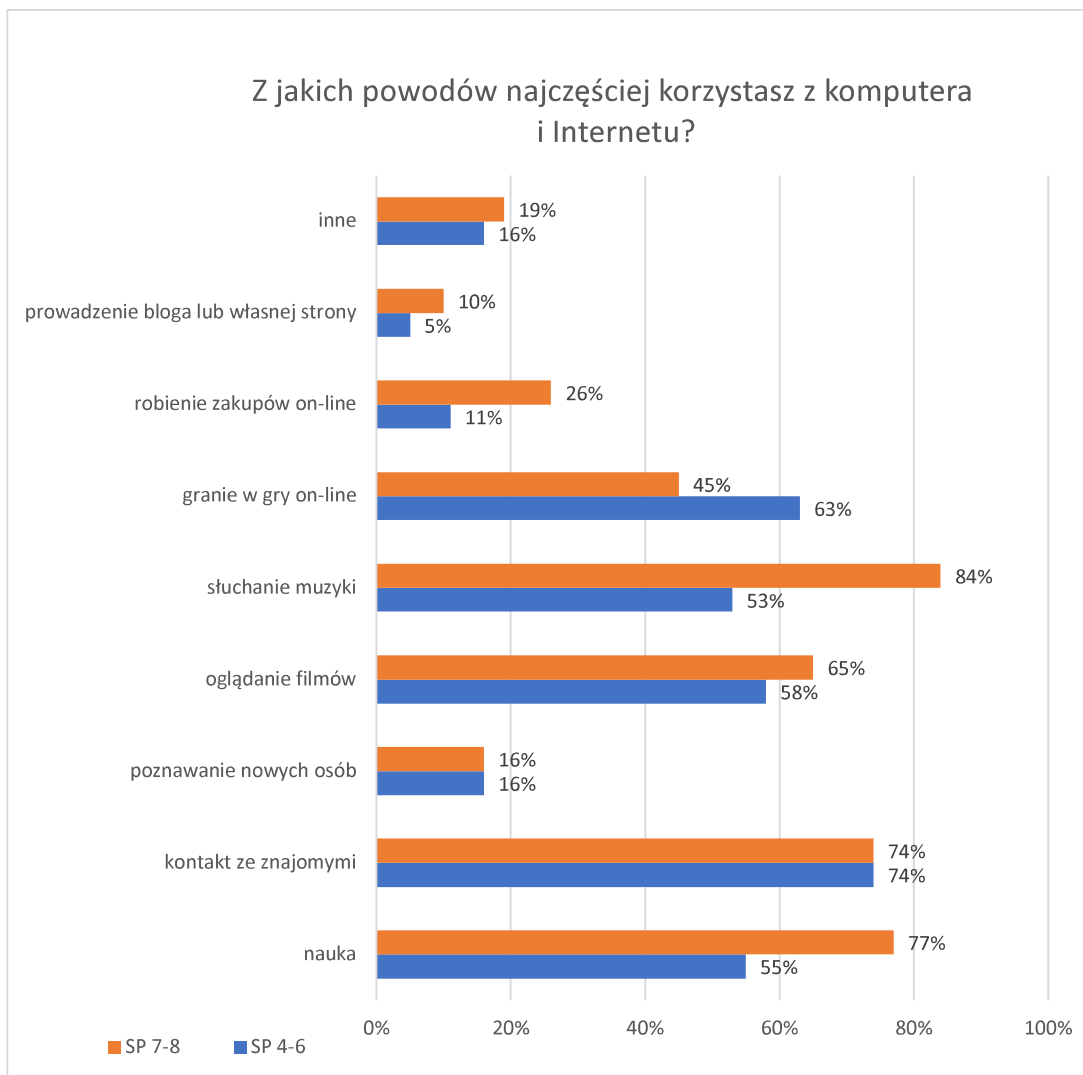
Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

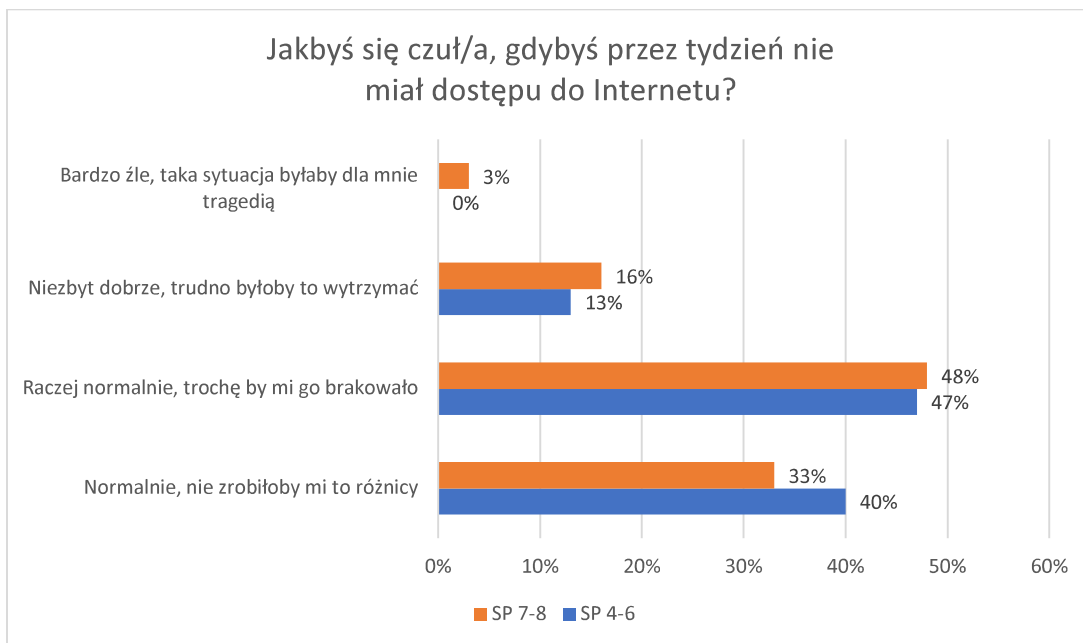
Jeżeli chodzi o **powody korzystania z komputera i Internetu** uczniowie wskazywali kolejno na:

- **SP 4-6:** kontakt ze znajomymi (74%), granie w gry online (63%), oglądanie filmów (58%), naukę (55%) oraz słuchanie muzyki (53%)

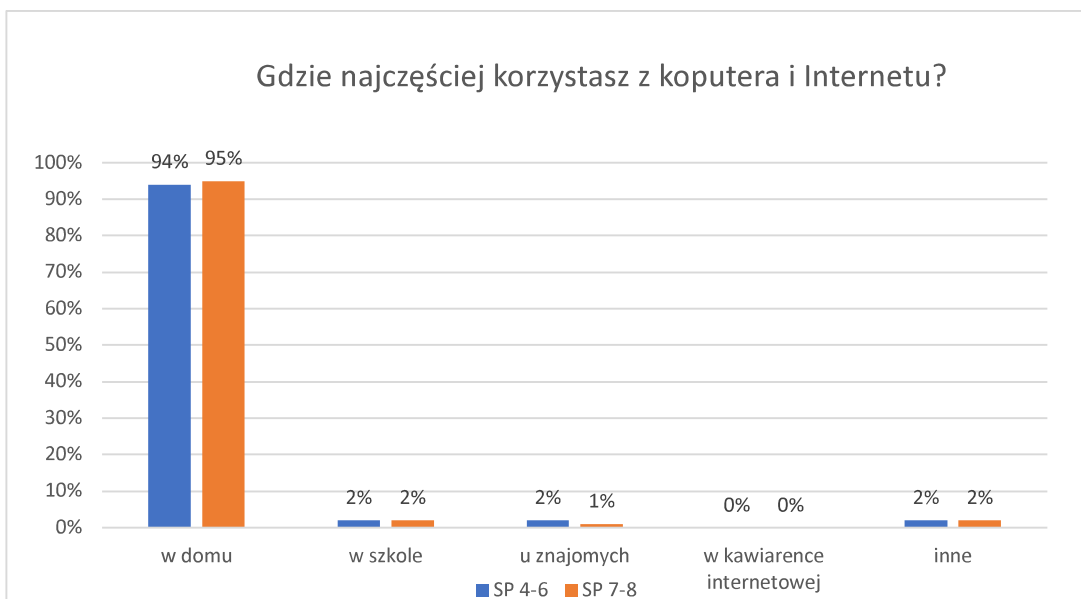
- **SP 7-8:** słuchanie muzyki (84%), naukę (77%), kontakt ze znajomymi (74%) oraz oglądanie filmów (65%).

Łącznie **87% uczniów klas 4-6 oraz 81% uczniów klas SP 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.** Aczkolwiek, spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że **odczuwałaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 13%; SP 7-8 – 16%).** Jednocześnie 3% uczniów klas SP 7-8 stwierdziło, że **korzystanie z Internetu jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliłoby bardzo negatywnie.**

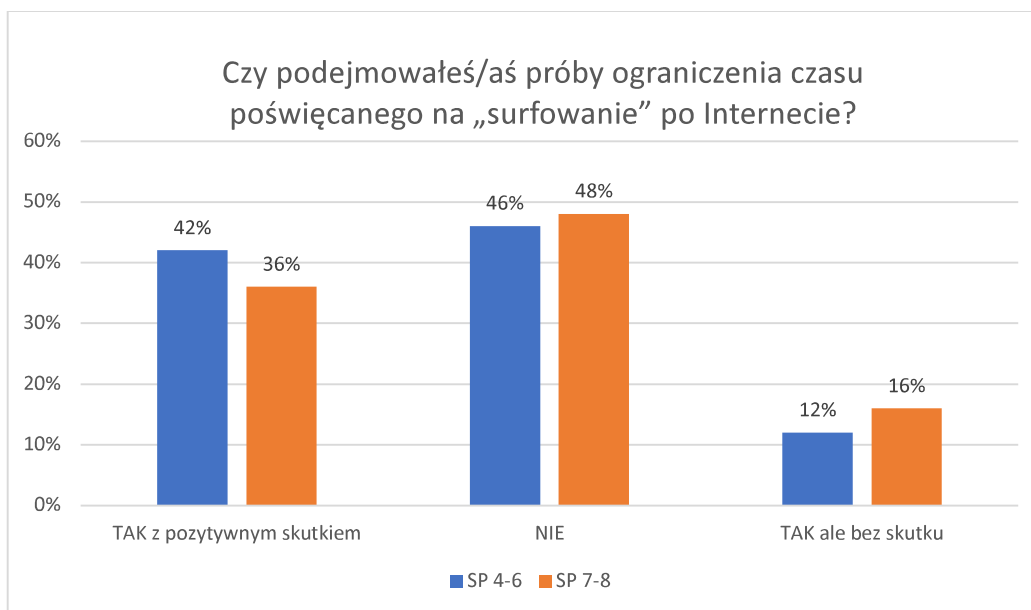

Według deklaracji uczniowie najczęściej korzystają z komputera i Internetu w domu (SP 4-6: 94%, SP 7-8: 95%).

Samemu ciężko jest stwierdzić, czy czas spędzany przed ekranem komputera wymyka się spod kontroli. Najczęściej zauważają to najbliżsi i ich spostrzeżeń nie należy lekceważyć. **Zapytaliśmy uczniów, czy podejmowali próby ograniczenia czasu**

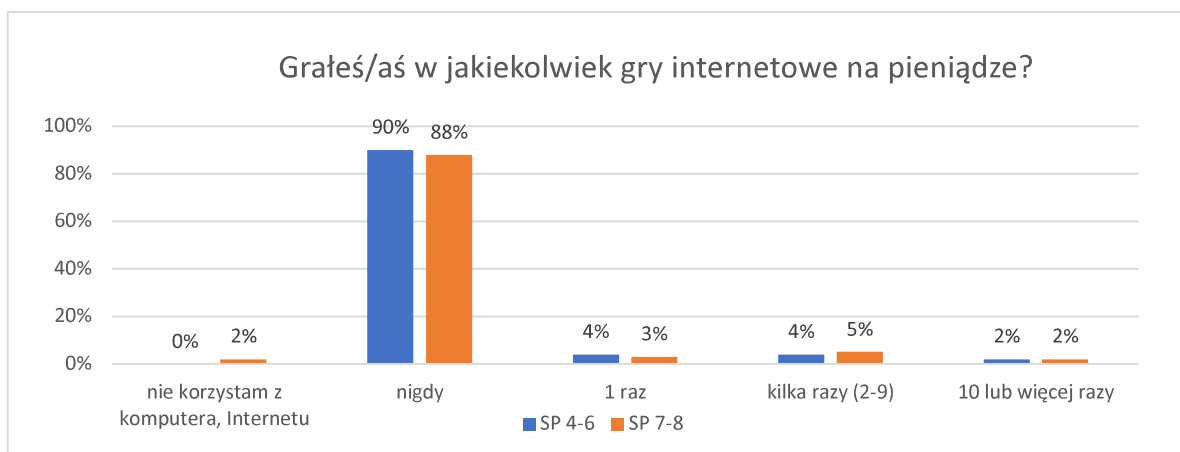
poświęcanego na surfowanie po Internecie. Okazuje się, że 42% uczniów młodszych oraz 36% uczniów starszych z pozytywnym skutkiem ograniczyło czas poświęcany na korzystanie z Internetu.

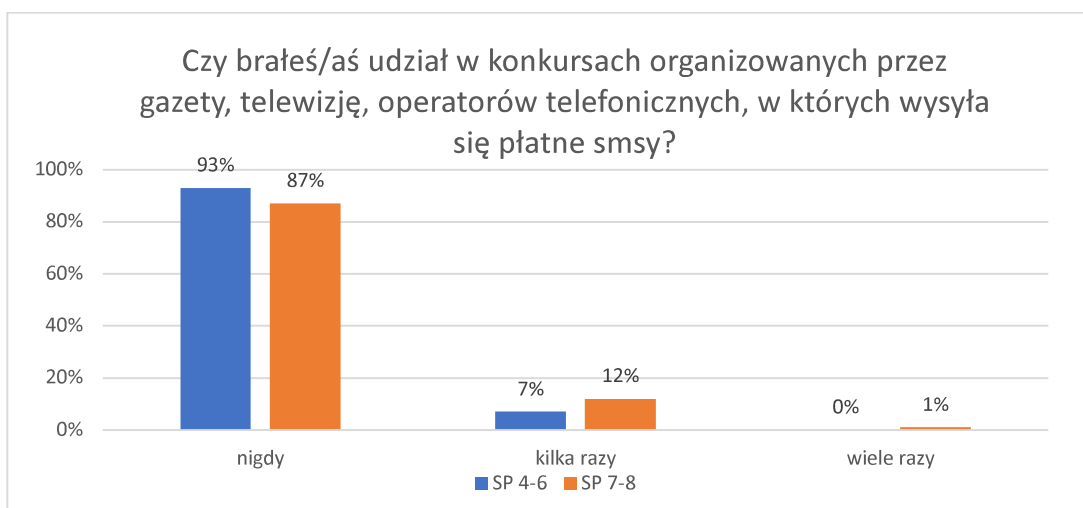
Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodne gry hazardowe coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwałą trend spadkowy”. Podobnie jak

w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)¹⁰.

Uczniowie z Gminy Radziłów w sporej większości (SP 4-6: 90%, SP 7-8: 88%) nie mają doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze. Jednakże 10% uczniów młodszych i 10% starszych miało do czynienia z taką formą hazardu.

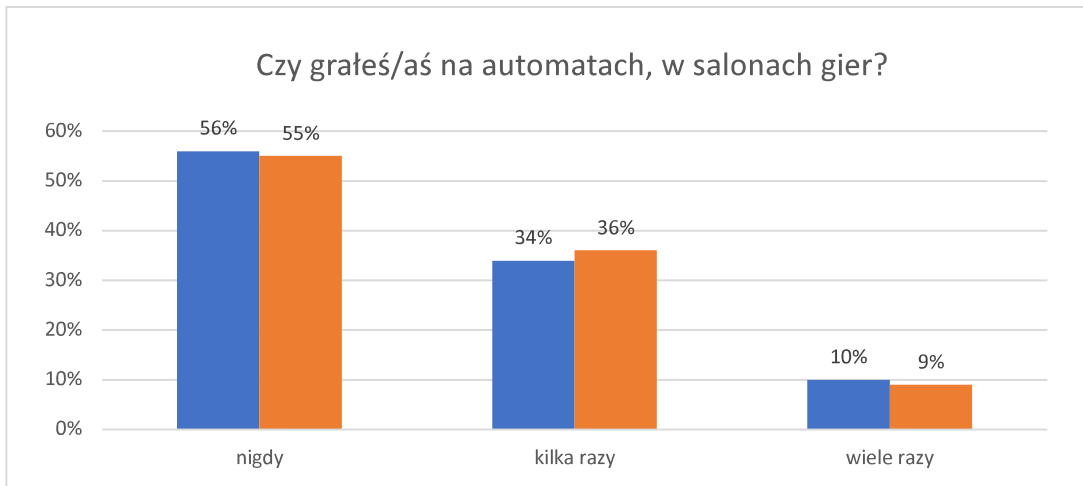

Jeżeli chodzi o konkursy polegające na wysyłaniu płatnych smsów organizowane przez telewizję, gazety czy operatorów telefonicznych, badania wskazują, że wśród młodzieży Gminy Radziłów nie są one popularne – 93% uczniów klas 4-6 oraz 87% uczniów SP 7-8 nigdy nie brało w nich udziału.

44% uczniów klas 4-6 oraz 45% uczniów klas 7-8 deklaruje, że przynajmniej raz grało na automatach w salonach gier.

¹⁰ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

PODSUMOWANIE

Dorośli mieszkańcy Gminy Radziłów

- W opinii mieszkańców Gminy Radziłów najistotniejszymi problemami społecznymi są: uzależnienie od alkoholu (65%), uzależnienia behawioralne (61%) oraz bezrobocie (55%). Z kolei bardzo powszechnymi zjawiskami uzależnień w ich środowisku są: sieciologizm (73%), alkoholizm (70%) i pracoholizm (64%).
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Radziłów odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o wysokim poziomie ryzyka – badani regularnie spożywają alkohol (30% deklaruje, że raz w tygodniu, 26% kilka razy w tygodniu, 5% prawie codziennie), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 36%, 3-4 porcje: 34%).
- Dla niemal połowy badanych (47%) w najbliższej okolicy znajdują się zbyt mała liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol.
- 50% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- 18% mieszkańców Gminy Radziłów daje przyzwolenie na prowadzenie samochodu po wypiciu niewielkiej ilości alkoholu oraz uważa, że jest to bezpieczne.
- 65% ankietowanych przyznało, że nie posiada wiedzy na temat miejsc w lokalnym środowisku, w których osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu uzyskałyby pomoc.
- Palenie wyrobów tytoniowych jest wśród dorosłych mieszkańców Gminy Radziłów rozpowszechnionym nałogiem – 48% badanych deklaruje, że okazjonalnie pali papierosy lub e-papierosy, a nałogowe palenie wyrobów tytoniowych zadeklarowało 28%.
- Badani respondenci deklarują, że znają w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. **narkotyki i dopalacze**, 17% zna przynajmniej jedną osobę.
- Problem uzależnienia od **gier hazardowych** na terenie Gminy Radziłów jest zauważalny - 16% mieszkańców przyznaje, że grywa w gry na pieniądze a jako przyczyny uwikłania hazard badani wskazują: chęć poprawienia sytuacji finansowej oraz powody rozrywkowe. Nadziej napawa fakt, że 84% respondentów uważa, że od grania w gry na pieniądze można się uzależnić.

- Problem przemocy w lokalnej społeczności jest zauważalny. 13% mieszkańców Gminy Radziłów deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 43% podejrzewa, że do tego chodzi.
- 67% ankietowanych mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Badani wskazali szczególnie na potrzebę organizacji otwartych konsultacji terapeuty uzależnień (22%), pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji spowodowanym pandemią (18%) oraz prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (10%).

Rekomendowane działania dla dorosłych mieszkańców:

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych. Kampania powinna uwzględniać również informacje dla mieszkańców Gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).
- Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.
- Organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu
- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy **odpowiedzialnie podchodzą** do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol **60% badanych deklaruje, że sprawdza dowody potwierdzające wiek**. Zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Radziłów, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może, zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia

w punktach. Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją.

Dzieci i młodzież szkolna

- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Radziłów można określić na niskim poziomie ryzyka. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol- inicjację alkoholową ma za sobą 9% uczniów klas 4-6 oraz 31% uczniów klas SP 7-8. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- Badania wykazały, że pewien odsetek badanych młodych mieszkańców Gminy Radziłów palił lub nadal pali wyroby papierosowe. Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się sobą 2% uczniów klas 4-6 oraz 12% uczniów klas SP 7-8. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez starszych uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego. Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest zauważalny, lecz nie rozpowszechniony wśród uczniów szkół Gminy Radziłów (1% uczniów klas SP 4-6 oraz 4% uczniów SP 7-8 przyznaje, że zażywało już narkotyki lub dopalacze). Uczniowie w większości nie potrafią ocenić, czy nabycie owych substancji jest w ich otoczeniu trudne czy łatwe. Należy zwrócić

- uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6: 14%; SP 7-8: 32%). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
 - Zauważalnym problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, a internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Po 10% uczniów w każdej grupie wiekowej miało już do czynienia internetowymi grami na pieniądze lub grami na automatach w salonach gier (44% - SP 4-6, 45% SP 7-8). Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadanek na lekcjach wychowawczych.
 - Uczniowie w Gminie Radziłów deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami (SP 4-6: 97%; SP 7-8: 89%). Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.

Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

- **Organizacja spotkań, pogadań, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:**
 - wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
 - uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
 - rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
 - kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia, uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, oraz będą miały na celu:
 - uwrażliwienie młodych internautów na problem cyberprzemocy,
 - poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
 - uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
 - kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznanym,
 - dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
 - kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu,
 - promowanie zasad zdrowego stylu życia,
 - podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
 - ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
 - poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
 - poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
 - uświadomienie wartości pieniądza,
 - przedstawienie chorób związanych z zaburzeniami odżywiania,
 - pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.
- **Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:**

- ✓ Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
- ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
- ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
- ✓ Ćwiczenia opierające się na konkretnych przypadkach.
- ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
- ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
- ✓ Przedstawieni mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
- ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.
- ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
- ✓ Omówienie poszczególnych czynności tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
- ✓ Ukazanie sposobów radzenia sobie w tych sytuacjach, ukazanie znaczenia wsparcia dla uczniów dotkniętych owym uzależnieniem.
- ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, programy i kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

**UCHWAŁA NR III/20/2018
RADY GMINY RADZIŁÓW**

z dnia 21 grudnia 2018 r.

w sprawie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziłów na lata 2016 – 2023

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) w związku z art.16b i art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. W załączniku do uchwały Nr XVII/112/16 z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziłów na lata 2016-2023 Rozdział II.2 otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziłów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Zbigniew Mroczkowski

Załącznik do uchwały Nr III/20/2018
Rady Gminy Radziłów
z dnia 21 grudnia 2018 r.

II.2 HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII na LATA 2019-2021

TENDENCJE I PROGNOZY OBSZARÓW SPOŁECZNYCH

Zgodnie z zaplanowanym systemem aktualizacji strategii „część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na trzy lata” (str. 43).

W listopadzie 2018 roku Koordynator Strategii – GOPS Radziłów dokonał przeglądu kierunków działania oraz analizy prognoz i tendencji zmian obszarów społecznych, w zakresie objętym strategią, zgodnie ze sposobem wdrażania i monitorowania strategii. Ocena opracowana na podstawie OZPS (oceny zasobów pomocy społecznej) oraz danych GUS wraz z podsumowaniem, jest podstawą do planowania zmian z harmonogramie strategii.

OZPS ma ułatwić podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w obszarze spraw społecznych w kolejnym okresie. Do powyższych kwestii należy wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwianie im przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Istotne znaczenie mają tu także kwestie związane z polityką rynku pracy, ochroną zdrowia oraz polityką mieszkaniową i oświatą.

TENDENCJE I PROGNOZY

W gminie Radziłów w roku 2017 roku nastąpił kolejny spadek liczby mieszkańców w porównaniu z rokiem 2016. W roku 2017 liczba zamieszkujących gminę osób to 4 804 , natomiast w 2016 roku gminę zamieszkiwało 4 813 osób. W grupach wiekowych największy spadek odnotowano w wieku produkcyjnym (18-60/65 lat) w roku 2017 zamieszkiwało gminę tylko 2 980 osób w tej grupie wiekowej, wzrosła liczba dzieci (w wieku 0-17 lat) do 867 osób, powoli wzrastała grupa osób starszych (pow. 60 i 65 roku życia), liczba ta wynosiła w roku 2017 już 957 osób.

ROK 2017 STRUKTURA MIESZKAŃCÓW

wiek	% mieszkańców	tendencja	liczbowo 2016-2017
0-17	18 %	↑	+ 24
18-60/65	62 %	↓	- 40
Pow. 60/65	20 %	↑	+ 7

Odpowiedzią na taką strukturę i tendencję grup wiekowych musi być polityka lokalna na rzecz dalszego wspierania liczby urodzeń oraz zapewnienia dostępności do usług.

Gmina Radziłów w obszarze infrastruktury społecznej dla grup wiekowych mieszkańców kontynuowała prowadzenia 4 przedszkoli/oddziałów przedszkolnych dla 110 dzieci. Nie funkcjonowały świetlice dla dzieci i młodzieży ani kluby seniora.

Wśród świadczeń pomocy społecznej udostępniano:

- posiłki dla 294 dzieci oraz 290 stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych dla uczniów,
- usługi opiekuńcze dla 16 niesamodzielnych osób oraz odpłatność za pobyt 4 osób w DPS .

Wzrastają potrzeby osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych i wydatków związanych ze wsparciem osób lub opłatą za ich pobyt w domach pomocy społecznej. W roku 2017 był to znaczny wzrost budżetu pomocy społecznej ,w stosunku do roku 2016, o około 30%. Plan GOPS przewiduje jeszcze wzrost tych wydatków.

Zjawisko to odzwierciedla trudności systemu opieki zdrowotnej, brak środków finansowych w rodzinach na systematyczne leczenie, ale również wskazuje na niską edukację zdrowotną ludności. Utrzymuje się duże zapotrzebowanie na pomoc w formie usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i specjalistycznych w miejscu zamieszkania. Należy więc liczyć się z prognozą, iż w przyszłości koszty związane z zabezpieczeniem potrzeb mieszkańców w tym zakresie będą wzrastały. Zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej będzie rosło w szczególności wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

Wskazane jest rozpoznanie potrzeb rodzin, związane z dietnością i opieką nad dziećmi do 3 roku życia, gmina dotąd nie prowadzi żłobków i nie zatrudnia opiekunów dziecięcych.

W grupie bezrobotnych odnotowano w roku 2017 znaczący spadek; z 201 osób pozostających bez pracy w roku 2016 do 159 osób w roku 2017. Niestety nadal osoby długotrwale bezrobotne stanowią największą grupę wśród pozostających bez pracy – jest to 62% osób (98 osób w gminie). Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w planowanych działaniach społecznych, ekonomii społecznej i aktywnej integracji prowadzonej przez GOPS we współpracy z PUP i organizacjami lokalnymi.

Odpowiedzią na te trudności obszaru bezrobocia mogą być wspólne projekty samorządu gminy z LGD Biebrzański Dar Natury.

Odczuwalny problem rodzin i osób bezrobotnych skłaniał nadal do korzystania z pomocy społecznej w roku 2017 -70 rodzin. Wśród grup korzystających z pomocy społecznej jest to druga pod względem liczebności grupa.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziłowie współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie przy organizowaniu prac społecznie użytecznych dla 4 osób w roku 2017, sporządzał wykaz podopiecznych długotrwale bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jako kandydatów do wykonywania takich prac w placówkach gminy.

Gmina Radziłów realizuje proces zrównoważonego rozwoju, mający na celu poprawę życia mieszkańców i troskę o środowisko naturalne przy wykorzystaniu środków pomocowych z programów unijnych i krajowych.

Na terenie gminy zarejestrowano w roku 2017 wg GUS 176 podmioty gospodarki narodowej oraz 264 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tendencja ta utrzymuje się. Wśród podmiotów dominują przedsiębiorstwa o charakterze rolniczym, przemysłowym i budowlanym. Rolnictwo i leśnictwo pełni ważną rolę w życiu mieszkańców gminy, zapewnia miejsca pracy.

Z danych OZPS wynika spadek osób i rodzin, korzystających z pomocy społecznej ora spadek liczby wypłacanych świadczeń finansowych, w roku 2016 z pomocy korzystało 1044 osoby, zaś w roku 2017 już 955 osób.

Wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2017 roku dominowały:

1. problem ubóstwa, który dotykał w roku 2017- 182 rodziny,
2. bezrobocia wśród 70 rodzin,
3. potrzeby ochrony macierzyństwa i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotykała 47 rodzin, zaś
4. niepełnosprawność oraz długotrwała choroba była dominującą trudnością dla 30 rodzin.

PODSUMOWANIE:

- Ważna jest realizacja aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób ubogich i bezrobotnych poprzez realizację projektów współfinansowanych przez EFS oraz programów osłonowych w zakresie pomocy społecznej.
- Należy utrzymywać dobre tendencje na rynku pracy oraz wzmocniać je działaniami wspólnymi z gminami sąsiedzkimi w ramach LGD Biebrzański Dar natury, w tym między innymi poprzez przedsięwzięcia: Programy Aktywności Lokalnej, Usługi reintegracji społeczno-zawodowej oraz

wsparcia zatrudnienia, wsparcie przedsiębiorczości, wsparcie na rzecz lokalnych produktów, Rozwój Infrastruktury integracji społecznej i aktywizacji zawodowej i wzmocnienie kapitału społecznego.

- Uwagę należy zwrócić na kwestię związane z długotrwałą i ciężką chorobą, niepełnosprawnością oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na usługi na rzecz osób niesamodzielnych. Problem ten związany jest ze starzeniem się społeczeństwa gminy oraz problemami zdrowotnymi. W celu kontynuacji realizowanych zadań i podejmowania nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych niezbędne jest systematyczne analizowanie potrzeb i wnioskowanie o zabezpieczenie środków.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo i terapię, nowe formy pracy z rodziną.
- Kontynuować należy zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w tym poprzez zatrudnienie asystenta rodziny.

Prezentowane tendencje i prognozy zostały uwzględnione w planowanym harmonogramie działań strategicznych

2. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2019-2021

Nr	NIEZBĘDNE KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI/MIERNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
Nr	NIEZBĘDNE KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
6.	Działania edukacyjne dla osób prowadzących działalność rolniczą, agroturystyczną.	Ilość inicjatyw i projektów.	PUP Grajewo, GOPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, instytucje edukacyjne, organizacje pozarządowe i kościelne, LGD Biebrzański Dar Natury	Budżet samorządu gminy, GOPS, środki zewnętrzne, w tym LGD -środki EFS, EFRR, PROW.
7.	Wspieranie form zatrudnienia i terapii osób niepełnosprawnych.	Liczba wspartych osób niepełnosprawnych.		
8.	Wprowadzanie instrumentów aktywnej integracji.	Uruchomienie i prowadzenie PAL-programu aktywności lokalnej.		
9.	Wprowadzanie działań i usług ekonomii społecznej	Liczba szkoleń, warsztatów dotyczących wiedzy i umiejętności ekonomiczno-gospodarczych.		
12.	Wsparcie przedsiębiorczości i aktywności lokalnej.	Liczba inicjatyw aktywnej integracji i aktywności lokalnej. Liczba inicjatyw skierowanych do przedsiębiorców		

CEL II WZMOCNIENIE RODZIN I OSÓB NAJSZABSZYCH			
3.	Tworzenie partnerstw z kościołem i instytucjami pracujących na rzecz ubóstwa i wspierania osób starszych, niepełnosprawnych.	Liczba działań i partnerstw.	Instytucje kultury i edukacji, GOPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, organizacje pozarządowe i kościelne, LGD Biebrzański Dar Natury
4.	Zwiększenie dostępu do usług specjalistów, w tym terapeutycznych.	Liczba usług/świadczeń/wydarzeń w istniejących ośrodkach. Liczba nowych usług.	Budżet samorządu gminy, GOPS, środki zewnętrzne, w tym LGD -środki EFS, EFRR, PROW.
9.	Propagowanie zdrowego stylu życia, edukacja prozdrowotna dla osób starszych.	Liczba wydarzeń edukacyjnych.	
14.	Rozwijanie systemu opieki nad starszymi i przewlekle chorymi mieszkańcami.	Wzrost liczby inicjatyw i usług na rzecz osób zależnych w środowisku.	
11.	Zapewnienie dostępności do pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, logopedycznej, korekcyjnej, asystenckiej i innych wynikających z potrzeb mieszkańców gminy.	Wzrost dostępności do usług, liczba usługodawców. Realizacja pracy asystenta rodziny.	
CEL III ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO, EDUKACJI I KULTURY W GMINIE			
3.	Organizacja imprez sportowych, kulturalnych i artystycznych, w tym dla dzieci i młodzieży.	Liczba wydarzeń i imprez na rzecz dzieci i młodzieży.	Budżet samorządu gminy, GOPS, środki zewnętrzne, w tym LGD -środki EFS, EFRR, PROW.
4.	Rozwój form spędzania czasu wolnego opartego na potencjale szkoły i środowiska.	Liczba usług czasu wolnego dla zróżnicowanych grup społecznych w gminie.	GOPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, organizacje pozarządowe i kościelne, LGD Biebrzański Dar Natury
5.	Poprawa dostępności i jakości (rozbudowa) infrastruktury edukacyjnej, cyfrowej, sportowej i kulturalnej.	Nowa infrastruktura gminna.	
12.	Wykorzystanie nowego okresu programowania EFS do realizacji lokalnych usług, rozwoju organizacji, grup.	Liczba projektów i działań realizowanych wspólnie z LGD.	

Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie zadań, zgodnie ze wskaźnikami zapisanymi w:

- Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminnym Programie Wspierania Rodziny,
- Gminnym Programie Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Biebrzański Dar Natury na lata 2015-2020,

a także przez inne niezbędne, dostosowane do zgłaszanych/diagnozowanych potrzeb, programy i projekty, mające na celu pomoc mieszkańcom gminy, grupom i społecznościom.

**UCHWAŁA NR III/20/2018
RADY GMINY RADZIŁÓW**

z dnia 21 grudnia 2018 r.

w sprawie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziłów na lata 2016 – 2023

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) w związku z art.16b i art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. W załączniku do uchwały Nr XVII/112/16 z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziłów na lata 2016-2023 Rozdział II.2 otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziłów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Zbigniew Mroczkowski

Załącznik do uchwały Nr III/20/2018
Rady Gminy Radziłów
z dnia 21 grudnia 2018 r.

II.2 HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII na LATA 2019-2021

TENDENCJE I PROGNOZY OBSZARÓW SPOŁECZNYCH

Zgodnie z zaplanowanym systemem aktualizacji strategii „część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na trzy lata” (str. 43).

W listopadzie 2018 roku Koordynator Strategii – GOPS Radziłów dokonał przeglądu kierunków działania oraz analizy prognoz i tendencji zmian obszarów społecznych, w zakresie objętym strategią, zgodnie ze sposobem wdrażania i monitorowania strategii. Ocena opracowana na podstawie OZPS (oceny zasobów pomocy społecznej) oraz danych GUS wraz z podsumowaniem, jest podstawą do planowania zmian z harmonogramie strategii.

OZPS ma ułatwić podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w obszarze spraw społecznych w kolejnym okresie. Do powyższych kwestii należy wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwianie im przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Istotne znaczenie mają tu także kwestie związane z polityką rynku pracy, ochroną zdrowia oraz polityką mieszkaniową i oświatą.

TENDENCJE I PROGNOZY

W gminie Radziłów w roku 2017 roku nastąpił kolejny spadek liczby mieszkańców w porównaniu z rokiem 2016. W roku 2017 liczba zamieszkujących gminę osób to 4 804 , natomiast w 2016 roku gminę zamieszkiwało 4 813 osób. W grupach wiekowych największy spadek odnotowano w wieku produkcyjnym (18-60/65 lat) w roku 2017 zamieszkiwało gminę tylko 2 980 osób w tej grupie wiekowej, wzrosła liczba dzieci (w wieku 0-17 lat) do 867 osób, powoli wzrastała grupa osób starszych (pow. 60 i 65 roku życia), liczba ta wynosiła w roku 2017 już 957 osób.

ROK 2017 STRUKTURA MIESZKAŃCÓW

wiek	% mieszkańców	tendencja	liczbowo 2016-2017
0-17	18 %	↑	+ 24
18-60/65	62 %	↓	- 40
Pow. 60/65	20 %	↑	+ 7

Odpowiedzią na taką strukturę i tendencję grup wiekowych musi być polityka lokalna na rzecz dalszego wspierania liczby urodzeń oraz zapewnienia dostępności do usług.

Gmina Radziłów w obszarze infrastruktury społecznej dla grup wiekowych mieszkańców kontynuowała prowadzenia 4 przedszkoli/oddziałów przedszkolnych dla 110 dzieci. Nie funkcjonowały świetlice dla dzieci i młodzieży ani kluby seniora.

Wśród świadczeń pomocy społecznej udostępniano:

- posiłki dla 294 dzieci oraz 290 stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych dla uczniów,
- usługi opiekuńcze dla 16 niesamodzielnych osób oraz odpłatność za pobyt 4 osób w DPS .

Wzrastają potrzeby osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych i wydatków związanych ze wsparciem osób lub opłatą za ich pobyt w domach pomocy społecznej. W roku 2017 był to znaczny wzrost budżetu pomocy społecznej ,w stosunku do roku 2016, o około 30%. Plan GOPS przewiduje jeszcze wzrost tych wydatków.

Zjawisko to odzwierciedla trudności systemu opieki zdrowotnej, brak środków finansowych w rodzinach na systematyczne leczenie, ale również wskazuje na niską edukację zdrowotną ludności. Utrzymuje się duże zapotrzebowanie na pomoc w formie usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i specjalistycznych w miejscu zamieszkania. Należy więc liczyć się z prognozą, iż w przyszłości koszty związane z zabezpieczeniem potrzeb mieszkańców w tym zakresie będą wzrastały. Zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej będzie rosło w szczególności wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

Wskazane jest rozpoznanie potrzeb rodzin, związane z dietnością i opieką nad dziećmi do 3 roku życia, gmina dotąd nie prowadzi żłobków i nie zatrudnia opiekunów dziecięcych.

W grupie bezrobotnych odnotowano w roku 2017 znaczący spadek; z 201 osób pozostających bez pracy w roku 2016 do 159 osób w roku 2017. Niestety nadal osoby długotrwale bezrobotne stanowią największą grupę wśród pozostających bez pracy – jest to 62% osób (98 osób w gminie). Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w planowanych działaniach społecznych, ekonomii społecznej i aktywnej integracji prowadzonej przez GOPS we współpracy z PUP i organizacjami lokalnymi.

Odpowiedzią na te trudności obszaru bezrobocia mogą być wspólne projekty samorządu gminy z LGD Biebrzański Dar Natury.

Odczuwalny problem rodzin i osób bezrobotnych skłaniał nadal do korzystania z pomocy społecznej w roku 2017 -70 rodzin. Wśród grup korzystających z pomocy społecznej jest to druga pod względem liczebności grupa.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziłowie współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie przy organizowaniu prac społecznie użytecznych dla 4 osób w roku 2017, sporządzał wykaz podopiecznych długotrwale bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jako kandydatów do wykonywania takich prac w placówkach gminy.

Gmina Radziłów realizuje proces zrównoważonego rozwoju, mający na celu poprawę życia mieszkańców i troskę o środowisko naturalne przy wykorzystaniu środków pomocowych z programów unijnych i krajowych.

Na terenie gminy zarejestrowano w roku 2017 wg GUS 176 podmioty gospodarki narodowej oraz 264 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tendencja ta utrzymuje się. Wśród podmiotów dominują przedsiębiorstwa o charakterze rolniczym, przemysłowym i budowlanym. Rolnictwo i leśnictwo pełni ważną rolę w życiu mieszkańców gminy, zapewnia miejsca pracy.

Z danych OZPS wynika spadek osób i rodzin, korzystających z pomocy społecznej oraz spadek liczby wypłacanych świadczeń finansowych, w roku 2016 z pomocy korzystało 1044 osoby, zaś w roku 2017 już 955 osób.

Wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2017 roku dominowały:

1. problem ubóstwa, który dotykał w roku 2017- 182 rodziny,
2. bezrobocia wśród 70 rodzin,
3. potrzeby ochrony macierzyństwa i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotykała 47 rodzin, zaś
4. niepełnosprawność oraz długotrwała choroba była dominującą trudnością dla 30 rodzin.

PODSUMOWANIE:

- Ważna jest realizacja aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób ubogich i bezrobotnych poprzez realizację projektów współfinansowanych przez EFS oraz programów osłonowych w zakresie pomocy społecznej.
- Należy utrzymywać dobre tendencje na rynku pracy oraz wzmocniać je działaniami wspólnymi z gminami sąsiedzkimi w ramach LGD Biebrzański Dar natury, w tym między innymi poprzez przedsięwzięcia: Programy Aktywności Lokalnej, Usługi reintegracji społeczno-zawodowej oraz

wsparcia zatrudnienia, wsparcie przedsiębiorczości, wsparcie na rzecz lokalnych produktów, Rozwój Infrastruktury integracji społecznej i aktywizacji zawodowej i wzmocnienie kapitału społecznego.

- Uwagę należy zwrócić na kwestię związane z długotrwałą i ciężką chorobą, niepełnosprawnością oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na usługi na rzecz osób niesamodzielnych. Problem ten związany jest ze starzeniem się społeczeństwa gminy oraz problemami zdrowotnymi. W celu kontynuacji realizowanych zadań i podejmowania nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych niezbędne jest systematyczne analizowanie potrzeb i wnioskowanie o zabezpieczenie środków.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo i terapię, nowe formy pracy z rodziną.
- Kontynuować należy zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w tym poprzez zatrudnienie asystenta rodziny.

Prezentowane tendencje i prognozy zostały uwzględnione w planowanym harmonogramie działań strategicznych

2. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2019-2021

Nr	NIEZBĘDNE KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI/MIERNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
Nr	NIEZBĘDNE KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
6.	Działania edukacyjne dla osób prowadzących działalność rolniczą, agroturystyczną.	Ilość inicjatyw i projektów.	PUP Grajewo, GOPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, instytucje edukacyjne, organizacje pozarządowe i kościelne, LGD Biebrzański Dar Natury	Budżet samorządu gminy, GOPS, środki zewnętrzne, w tym LGD -środki EFS, EFRR, PROW.
7.	Wspieranie form zatrudnienia i terapii osób niepełnosprawnych.	Liczba wspartych osób niepełnosprawnych. Uruchomienie i prowadzenie PAL-programu aktywności lokalnej.		
8.	Wprowadzanie instrumentów aktywnej integracji.	Liczba szkoleń, warsztatów dotyczących wiedzy i umiejętności ekonomiczno-gospodarczych.		
9.	Wprowadzanie działań i usług ekonomii społecznej	Liczba inicjatyw aktywnej integracji i aktywności lokalnej.		
12.	Wsparcie przedsiębiorczości i aktywności lokalnej.	Liczba inicjatyw skierowanych do przedsiębiorców		

CEL II WZMOCNIENIE RODZIN I OSÓB NAJSZABSZYCH			
3.	Tworzenie partnerstw z kościołem i instytucjami pracującymi na rzecz ubóstwa i wspierania osób starszych, niepełnosprawnych.	Liczba działań i partnerstw.	Instytucje kultury i edukacji, GOPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, organizacje pozarządowe i kościelne, LGD Biebrzański Dar Natury
4.	Zwiększenie dostępu do usług specjalistów, w tym terapeutycznych.	Liczba usług/świadczeń/wydarzeń w istniejących ośrodkach. Liczba nowych usług.	Budżet samorządu gminy, GOPS, środki zewnętrzne, w tym LGD -środki EFS, EFRR, PROW.
9.	Propagowanie zdrowego stylu życia, edukacja prozdrowotna dla osób starszych.	Liczba wydarzeń edukacyjnych.	
14.	Rozwijanie systemu opieki nad starszymi i przewlekle chorymi mieszkańcami.	Wzrost liczby inicjatyw i usług na rzecz osób zależnych w środowisku.	
11.	Zapewnienie dostępności do pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, logopedycznej, korekcyjnej, asystenckiej i innych wynikających z potrzeb mieszkańców gminy.	Wzrost dostępności do usług, liczba usługodawców. Realizacja pracy asystenta rodziny.	
CEL III ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO, EDUKACJI I KULTURY W GMINIE			
3.	Organizacja imprez sportowych, kulturalnych i artystycznych, w tym dla dzieci i młodzieży.	Liczba wydarzeń i imprez na rzecz dzieci i młodzieży.	Budżet samorządu gminy, GOPS, środki zewnętrzne, w tym LGD -środki EFS, EFRR, PROW.
4.	Rozwój form spędzania czasu wolnego opartego na potencjale szkoły i środowiska.	Liczba usług czasu wolnego dla zróżnicowanych grup społecznych w gminie.	Budżet samorządu gminy, GOPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, organizacje pozarządowe i kościelne, LGD Biebrzański Dar Natury
5.	Poprawa dostępności i jakości (rozbudowa) infrastruktury edukacyjnej, cyfrowej, sportowej i kulturalnej.	Nowa infrastruktura gminna.	
12.	Wykorzystanie nowego okresu programowania EFS do realizacji lokalnych usług, rozwoju organizacji, grup.	Liczba projektów i działań realizowanych wspólnie z LGD.	

Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie zadań, zgodnie ze wskaźnikami zapisanymi w:

- Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminnym Programie Wspierania Rodziny,
- Gminnym Programie Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Biebrzański Dar Natury na lata 2015-2020,

a także przez inne niezbędne, dostosowane do zgłaszanych/diagnozowanych potrzeb, programy i projekty, mające na celu pomoc mieszkańcom gminy, grupom i społecznościom.

PROGRAM INWESTYCJI

dla zadania pod nazwą:

Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w gminie Radziłów

Gmina Radziłów

Powiat Grajewski

Województwo Podlaskie

Radziłów, czerwiec 2023

Program inwestycji, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 238, poz. 1579) dla projektu pn. **„Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w gminie Radziłów”**.

Wykonanie oświetlenia w miejscowości Słucz oraz montaż monitoringu wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Radziłów oraz Słucz ma kluczowe znaczenie. Monitoring oraz oświetlenie terenu będą skutecznym narzędziem do przeciwdziałania, czy też ograniczania występujących na tym terenie zdarzeń kryminogennych. Przyniesie pozytywny wpływ na uczestników ruchu drogowego ograniczając skrajnie nieodpowiedzialne zachowania kierujących, jak i pieszych. Umożliwi sprawną i szybką reakcję policji, stając się tym samym skutecznym narzędziem do wykrywania sprawców popełnianych przestępstw i wykroczeń.

Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa oraz unowocześnienie wyposażenia służącego zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego przestrzeni publicznej miejscowości gminnej Radziłów oraz miejscowości Słucz. W ramach projektu wykonany zostanie monitoring centrum miejscowości gminnej Radziłów obejmujący park z miejscami do odpoczynku, placem zabaw, licznymi nasadzeniami drzew i krzewów ozdobnych, budynek Urzędu Gminy Radziłów, Biblioteki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, lokalne sklepy, aptekę, a także przebiegające dookoła parku główne ciągi komunikacyjne, w tym drogę wojewódzką nr 668, z przejściami dla pieszych, oraz monitoring wraz z oświetleniem terenu zlokalizowanej w miejscowości Słucz stacji uzdatniania wody, obiektu istotnego z punktu widzenia zapewnienia ciągłości w zaopatrzeniu w wodę, oraz teren Szkoły Podstawowej jedynej w miejscowości palcówki edukacyjnej wraz z placem zabaw i boiskiem. Zaplanowane oświetlenie oraz montaż zewnętrznych kamer wizyjnych wraz z rejestratorem to nowoczesny sprzęt, zużywający dużo mniej energii. Oświetlony teren wyposażony w innowacyjny, cyfrowy system monitoringu umożliwi zarówno podgląd na żywo w czasie rzeczywistym, jak i rejestrację pełnej ciągłości zdarzeń w wysokiej rozdzielczości.

Projekt ma wspierać działania na rzecz bezpieczeństwa społeczności lokalnych, przeciwdziałanie zjawiskom patologii, zapobieganie aktom wandalizmu i dewastacji mienia publicznego.

1) Dane o planowanym:**a) zakresie rzeczowym inwestycji:**

Projekt przewiduje dostawę i montaż monitoringu wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Radziłów oraz Słucz jak również wykonanie oświetlenia terenu w miejscowości Słucz.

b) określenie realizacji inwestycji:

Planowany okres realizacji inwestycji od czerwca 2023 do grudnia 2023 r.

2) Ocena efektywności inwestycji, w tym ekonomicznej efektywności:

Realizacja projektu przyczyni się do przeciwdziałania oraz ograniczania występujących zdarzeń kryminogennych skutkując poprawą bezpieczeństwa przestrzeni publicznej dzięki zastosowaniu systemowego rozwiązania w zakresie monitoringu centrum miejscowości Radziłów oraz monitoring wraz z oświetleniem terenu stacji uzdatniania wody oraz Szkoły Podstawowej wraz z placem zabaw i boiskiem w miejscowości Słucz.

Realizacja projektu przyczyni się przede wszystkim do:

- a) wykonania kompleksowego oświetlenia terenu w miejscowości Słucz;
- b) monitoringu punktów newralgicznych miejscowości Radziłów oraz Słucz,
- c) wzrostu bezpieczeństwa społeczności lokalnej;
- d) wzrostu jakości życia mieszkańców.

3) Dane o planowanych efektach rzeczowych inwestycji:

W ramach realizacji zadania inwestycyjnego:

- 1) wykonane zostanie oświetlenie terenu w miejscowości Słucz,
- 2) wykonany zostanie monitoring wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Radziłów oraz Słucz.

4) Harmonogram rzeczowo-finansowy inwestycji:

Wyszczególnienie	Termin	Kwota
Budowa oświetlenia	czerwiec-grudzień 2023 r.	25 000,00 zł
Budowa monitoringu	czerwiec-grudzień 2023 r.	100 000,00 zł
SUMA:		125 000,00 zł

5) Szacunkowy łączny koszt inwestycji oraz dane o planowanych z poszczególnych źródeł środkach na jej finansowanie w kolejnych latach realizacji:

Całkowity koszt inwestycji przewiduje się na poziomie **125 000,00 zł** w tym:

w 2023 r. **125 000,00 zł**

z tego:

- środki z Rządowego Programu Ograniczania Przestępczości
i Społecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”
im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024 **100 000,00 zł**

- środki własne
gminy Radziłów **25 000,00 zł**

6) Dane o planowanym okresie zagospodarowania obiektów budowlanych i innych składników majątkowych, po zakończeniu realizacji inwestycji, oraz o planowanej kwocie środków finansowych i źródłach ich pochodzenia, które umożliwiają zagospodarowanie tych efektów rzeczowych inwestycji w planowanym okresie:

Po oddaniu do użytku obiekt będzie eksploatowany zgodnie z przeznaczeniem. Gmina Radziłów w swoim budżecie zabezpieczy na ten cel niezbędne środki własne.

Wójt Gminy Radziłów

Krzysztof Milewski

Załącznik
do Porozumienia o dofinansowanie zadania
realizowanego w ramach Rządowego programu
ograniczania przestępczości i społecznych
zachowań Razem bezpieczniej
im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024

SPRAWOZDANIE KOŃCOWE
z wykonania zadania publicznego

.....
(tytuł zadania publicznego)

w okresie od do

określonego w Porozumieniu nr

zawartym w dniu pomiędzy

.....
(Wojewoda)

a
(nazwa Beneficjenta, siedziba)

Data złożenia sprawozdania¹⁾

.....

Część I. Sprawozdanie merytoryczne

1. Opis wykonania zadania zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie

Poszczególne działania w zakresie realizowanego zadania publicznego wraz z krótkim opisem wykonania zadania	Terminy realizacji poszczególnych działań	Beneficjent lub inny podmiot, który wykonywał działanie w zakresie realizowanego zadania publicznego

2. Opis realizacji zadania uwzględniający cel główny i cel szczegółowy Programu.

--

Część II. Sprawozdanie z wykonania wydatków**1. Rozliczenie ze względu na rodzaj kosztów (w zł)**

Lp.	Rodzaj kosztów	Całość zadania zgodnie z porozumieniem (w zł)		
		koszt całkowity	z tego pokryty z dotacji	z tego pokryty z finansowych środków własnych, środków z innych źródeł
1				
	Całkowity koszt zadania publicznego:			

Kwota niewykorzystanej dotacji zwrócona na konto Wojewody: zł

Kwota powinna zostać zwrócona w przeciągu 15 dni od daty zakończenia zadania (nie później niż do 15 stycznia 2024 r.)

2. Rozliczenie ze względu na źródło finansowania

Źródło finansowania	Całość zadania (zgodnie z porozumieniem)		Całość zadania (faktycznie poniesione wydatki)	
	zł	%	zł	%
Kwota dotacji				
Środki finansowe własne				
Koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł				
Ogółem:		100 %		100 %

Uwagi, które mogą mieć znaczenie przy ocenie prawidłowości wykonania wydatków:

.....
.....

3. Informacja o kwocie przychodów uzyskanych przy realizacji porozumienia i odsetek bankowych od środków z dotacji zgromadzonych na rachunku bankowym

--

4. Zestawienie faktur (rachunków)²⁾

Lp.	Numer dokumentu księgowego	Numer pozycji kosztorysu	Data wystawienia dokumentu księgowego	Nazwa kosztu	Kwota (zł)	Z tego ze środków pochodzących z dotacji (zł)	Z tego ze środków finansowych własnych, środków z innych źródeł (zł)	Data zapłaty
Suma:								

(Do sprawozdania należy dołączyć potwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie dokumentów księgowych oraz zawartych umów i protokołów odbioru)

Część III. Dodatkowe informacje

.....

.....

.....

.....

.....

Załączniki:³⁾

1.
2.
3.

Oświadczam(-y), że:

- 1) od daty zawarcia porozumienia nie zmienił się status prawny Beneficjenta;
- 2) wszystkie podane w niniejszym sprawozdaniu informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym;
- 3) zamówienia na dostawy, usługi i roboty budowlane za środki finansowe uzyskane w ramach umowy zostały dokonane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 z późn. zm.)⁴⁾;
- 4) wszystkie kwoty wymienione w zestawieniu faktur (rachunków) zostały faktycznie poniesione;

(pieczęć Beneficjenta)

.....
.....
.....

(podpis osoby upoważnionej lub podpisy osób
upoważnionych do składania oświadczeń woli w
imieniu Beneficjenta)

Adnotacje urzędowe

POUCZENIE

Sprawozdania składa się osobiście lub przesyła przesyłką poleconą w przewidzianym w porozumieniu terminie na adres Wojewody.

Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało wysłane w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1087), za poświadczeniem przedłożenia Wojewodzie, lub nadane w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego.

¹⁾ Sprawozdanie sporządzić należy w terminie określonym w porozumieniu.

²⁾ Dotyczy wszystkich dokumentów księgowych związanych z realizacją zadania. Zestawienie powinno zawierać: numer faktury (rachunku), datę jej wystawienia, wysokość wydatkowanej kwoty i wskazanie, w jakiej części została pokryta z dotacji, oraz rodzaj towaru lub zakupionej usługi. Każda faktura (rachunek) powinna być opatrzona pieczęcią beneficjenta oraz zawierać sporządzony w sposób trwały opis zawierający informacje: z jakich środków wydatkowana kwota została pokryta oraz jakie było przeznaczenie zakupionych towarów, usług lub innego rodzaju opłaconej należności. Informacja powinna być podpisana przez osobę odpowiedzialną za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych beneficjenta.

Do sprawozdania należy dołączyć potwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie dokumentów księgowych oraz zawartych umów i protokołów odbioru.

³⁾ Wojewoda może żądać załączenia materiałów dokumentujących działania faktyczne podjęte przy realizacji zadania (np. listy uczestników projektu, publikacje wydane w ramach projektu, raporty, wyniki prowadzonych ewaluacji), jak również konieczne działania prawne (kopie dowodów przeprowadzenia odpowiedniego postępowania w ramach zamówień publicznych, o ile z porozumienia lub przepisów odrębnych wynika obowiązek stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710).

⁴⁾ Stosuje się, o ile z porozumienia lub przepisów odrębnych wynika obowiązek stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

Gmina Radziłów
ul. Plac 500-lecia 14
19-213 Radziłów

Radziłów, dnia 15-06-2023 r.

OŚWIADCZENIE O KWALIFIKOWALNOŚCI VAT

W związku z ubieganiem się przez**Gminę Radziłów**.....
(nazwa podmiotu)

o przyznanie dofinansowania ze środków budżetu państwa w ramach Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024.....**Gmina Radziłów**..... oświadcza, że realizując zadanie
(nazwa Podmiotu)

..... **Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w gminie Radziłów**.....
(nazwa zadania)

~~będzie mogła~~/nie będzie mogła* odzyskać poniesiony koszt podatku VAT.

Jednocześnie jeżeli**Gmina Radziłów**.....
(nazwa Podmiotu)

w ramach realizowanego zadania odliczył/ła od podatku należnego kwotę podatku od towarów i usług zawartą w nakładach poniesionych na realizację zadania lub otrzymał/ła jej zwrot, to kwotę tę zobowiązuje się zwrócić na rachunek Wojewody o numerze 53 1010 1049 0011 4013 9135 0000 NBP o/o w Białymstoku, w wysokości proporcjonalnej do kwoty uzyskanej dotacji na dofinansowanie kosztów realizacji zadania – w terminie 7 dni od dnia złożenia deklaracji dla podatku od towarów i usług, w której dokonał/ła obniżenia podatku należnego lub wykazał/ła kwotę podatku do zwrotu, nie później jednak niż od upływu terminu na złożenie tej deklaracji.

.....**Gmina Radziłów**.....
(nazwa Podmiotu)

informuje, że przedkładając ofertę ujmował/nie ujmował* w kosztach zadania podatek/podatku* VAT.

.....
(podpis i pieczęć osoby reprezentującej beneficjenta)

.....
(podpis i pieczęć Skarbnika Gminy/Miasta/Powiatu)

*niepotrzebne skreślić

**por. z art. 91 ust. 7 ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 931 t.j.).